

MAGYAR LAPOK

I. Nemzeti Múzeum iránának
"BUDAPEST"

X. évfolyam, 288 (2860) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Az emberek jobbak akarnak lenni

Írta: Dr Paál Arpád

„Parancsot ada Augustus császár, hogy írássék össze az egész világ.” Ennek a világra szóló parancsnak az említésével jelzi az evangélista, hogy miféle embermozgósítás volt abban az időben, mikor Jézus született. A császári parancs folytán ki-ki sietett ősei földjére, egy-egy család származásának az ősi helyére, hogy ott történjék meg az összeírása, s ott vegyennek számba mindenkit az országhormányzás érdekében, a világ fölélti földi uralom bizonyos célkitűzéséi előmozdítására. A világhatalom földi számításai bizonyára nagy szervezkedéseket kívántak előkészíteni, mikor így tudni akarták az emberek sokaságát, a sokaságban az együvé tartozásokat és különféleségeket. Talán új szomszédosításokat, nagy telepítéseket akartak, a hadseregek új elhelyezéseinek a lehetőségeit kívánták kikutatni, a népek összeköttetéseit igyekeztek levszerűbbé, szervezettebbé tenni, vagy éppen a kormányzás központi erejét éreztetni mindenfelé a messiás tartományokban. Elég az hozzá, hogy bizonyára nagy dübörgésű volt, mikor a római császárság így megindította az egész akkori ismert világ össze-
számolását.

Mégse ez a földi világot megmozgató kormányzási tény maradt meg a történelem emlékezésében, hanem az, hogy Jézus akkor született. Névtelen szülői környezetben, társatlan otthontalanságban, emberi szálláshelyről is kiszorítva, barmok istállójában, az elhagyatottság szorongásai között, törékeny gyermekalakban akkor jött a földre az Isten fia. Új csillag gyúlt ki a bethlehemi istállócska fölött, mely a világtörténelem legnagyobb fordulójának vált a színhelyévé. És angyalok szálltak az éjszakában virrasztó pásztorok közé, hogy hírül vigyék az emberiség lelke megváltásának, Istenhez kapcsolásának a hajnalhasadását. De az irányító égi sugallat elhatolt a távoli napkelet királyai lelkébe is, hogy jöjjenek oda trónusaik fényéből a bethlehemi pusztagába, mert ott indult el az élet örök fényforrása, amely ezután vezetni és megegyezni fogja az egész emberiséget. Egyszerű pásztorok és díszes kíséretű királyok gyűltek össze a gyermek bölcsője körül, mely még előbb csak barmok jászla volt, hol az az egypár jámbor háziállat ösztönös esodálattal bámulhatta az emberi világ újjáteremtését.

Az angyalok éneke zengett és békét óhajtott a jóakarató embereknek. De mindjárt fölébredt Heródes lelkében a rosszakaratú királyok indulata is, amelyik gyermekirtással akart ki-
pusztítani minden új életet, mely Jézus világrajövetelével egyidőben szü-

letett. A Bethlehemben és környékén talált kisdedeket mind leölette, abban a föltevésben, hogy köztük van az is, akit Isten a királyok királyának küldött a földre. Így szállt pörbe legelőször az elfogult földi hatalom az Isten megváltó szándékával. Ez az elvakultság a maga hatalma féltésében ártatlan kisdedek százainak ontatta véréit, hogy kinzó gondolatait ezzel a gyermekvérrel mossa ki ma-

othonná avatott. Azóta is az otthon ünnepe lett a Karácsony. És az akkori gyermekáldozásból a gyermekek iránti szeretetnek a kultusza támadt föl, mely éppen karácsonykor igyekeznek legszínesebbé, legmelegebbé válni. A riasztó, rideg és rémes ellentétekből folytonos erőfeszítéssel igyekeznek a jóság vonzó összhangot teremteni, s ennek is Karácsonykor van meg mindenütt a legjellemzőbb

neki, aki az otthontalanságot is otthonná tudja tenni, a sivárságot is csillagfényvel tudja bearanyozni, s közös lelküvé tudja megegyíteni a pásztorokat a királyokkal. Csoda van ebben, éppen olyan csoda, mint a Megváltó születésekor. Nem a naptár hozza, de a lelkek hajlandósága ölelkezik össze, hogy a Megváltó évről-évre ismét meg tudjon születni közöttünk.

Es a kétvezredez ilyen ismétlődés valami tengermélységben haladó áramlatként hat az emberiség lelkében. A technika fejlődik, a rombolás és alkotás irtózatossá, versengéssé válnak közöttünk, a hatalmi vetélkedések naponként új és új világösszeírásokkal csoportosítják és osztják a népeket. De e világhullámzás mélyén folyton ott vonaglik a jóság kérdése és akarata, hogy a küzdelmeket magasabb célzatúakká, a több kiegyenlítés kialakítójává tudja tenni. Már azon folyik a vita a világon, hogy ki akar és ki tud több jóságot hozni az emberiség számára? Akik önző célokért harcolnak, azok is erkölcsi magyarázatokkal akarják igazolni magukat. A sok gyarlóság, bán és hiba között, mellyel egyik önzés a másik fölött úr akar lenni, ideges folytonossággal tüktet ez a magát igazolni akarás. A lelkiismeret hánykolódik mindenütt. Minél több a technikai haladás, annál több a csábítás is, hogy az egyes társadalmi rétegek a többiek rovására a haladás előnyeit kisajátítsák. Előállott így az anyagi javakban való egyenlőtlenség és kihasználási vágy. De éppen napjainkban van ennek a nagy válsága, s nem népek és népek állnak tulajdonképpen egymással szemben, hanem a kifosztottak és kifosztók láborai. És a lelkiismeret igazságkeresése hánykolódik e táborok küzdelmében.

Mindig így volt? Lehet. De ennélre nem tudatosodott egész világra kiterjedően ez a lelkiismereti tusakodás. A technikai haladás kiélezte, robbanóbbá tette az önzés és a jóakarás ellentétét, óriásira tornyosította az egymásba vágató hullámokat, de a tenger mélyén a megváltani akarás nagy törvénye dolgozik. A technikai fejlődés alapeszméje is az, hogy a világ le akarja küzdeni magában az eddigi gyarlóságokat. Ez a jóra törekvés az Isten által lelkünkbe oltott megváltási vágy; ez mozgatja a világtörténelmet. Ma még inkább, mint a világot összeírató Augustus császár korában. A Megváltó születésének minden további évfordulója közelebb hozza a világot ahhoz, hogy megtalálja az Istentől beléje oltott jóságot.

Az első Karácsony

gából. A hatalmi düh azóta is sokszor végbevitte ártatlan gyermekek pusztításával és éhínségbe fojtásával, hogy uralmát ezen az áron erősítse. Azonban a megváltó gyermek mégis él, s megújuló virágzással mosolyogja bele az emberiségbe az örök életnek örök reményességét és örök bizonyosságát. Ami császári parancsot Augustus akkoriiban, kétezer év előtt a világ összeírásáról kiadott, annak az eredménye elmosódott és kiesett a világtörténelem emlékéből, de megmaradt a világtörténelem új szellemi alapzatának Jézus születése, azé a Jézusé, akit akkor össze se írtak. Éppen így tülemlkedik minden hatalmi elfogultságon és kegyetlenkedésen maga az az élet, melyet Isten a lélek útján ad az embereknek.

Karácsonynak megvan ez a lélekbe ható tanítása. Jézusnak akkori otthontalanságát a természet csodája, a barmok jászlanak bölcsővé válása, az angyalok békeéneke, az egyszerű pásztorok és a jóakarató királyok oda-
szereglése boldog és lélekmelegségi

megnyilatkozása. Az érzékenységek valami titokzatos áramlása ömlik szét ez ünnep idején az egész világon. A harcok küzdelme is alább enged; az emberek több szeretettel hajlanak egymáshoz; a bűnös hajlamok megátalkodottsága is visszadöbben rossz szándékaitól. Az emberek jobbak akarnak lenni. Mintha hallanák az első karácsonyi éjjel angyali énekét, mely áldást és békét kívánt a jóakaratóknak.

Kétségtelen társadalmi jelenség a Karácsonynak ez a megállítható szel-
leme. Vajjon csak a naptár időjelzésének a megszokása hozza ezt a több jóságot? Hiszen mind jöhetne ez a naptári évforduló, ha nem volna valami szellem, mely életstönösen a jóságot kívánja az emberekből. Élet-
öszönösen. Nem külső parancsra, hanem belső fölemelkedéssel a Teremtő felé, aki maga hasonlatosságára alkotta az embert. Ez az Istenhez hasonló lélek megszólal, alkalmat kap, szabaddá lesz, mikor arra emlékezhetik, hogy Isten megváltót küldött

Négyes találkozó lesz Washingtonban (?)

Roosevelt, Churchill, Stalin, Csangkaisek vesz részt a találkozáson

Tokióból jelentik: (NTI) Hivatalosan jelentik, hogy a japán csapatok december 23-án elfoglalták Wake szigetét.

Amszterdamból jelentik: (NTI) Az amerikai hadügyminisztérium közölte a japánok támadásáról, hogy annak hevesége a Lingayen Öbölnél egyre fokozódik. A japánok könnyű harckocsikat vetettek harcba. (MTI)

Sanghajból jelentik: (NTI) Kedden délután hatalmas japán légitámadás történt.

madást intéztek Burma fővárosa, Rangun ellen. A japán repülőek hevesen bombázták a repülőteret és a gépszínteket. A földön elpusztított gépeken kívül a japán repülőek légiharcban lelőtték 15 gépet. Megfigyelték hogy több tűz keletkezett. (MTI)

Amszterdamból jelentik: (NTI) A Monte Bello tartályhajót kedden reggel a kaliforniai partok előtt elsüllyesztette egy japán tengeralattjáró. (MTI)

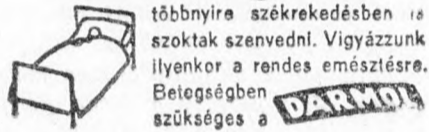
Roosevelt „kihallgatásra” hívta az angol miniszterelnököt

Amszterdamból jelentik: (NTI) A Fehér Házban kedden megtartott sajtóértekezleten megjelent Churchill is. Az angol miniszterelnök — mint az angol hírszolgálat jelenti — hangoztatta, hogy véleménye szerint igen nehéz lesz kiválasztani a szövetséges hatalmak legfőbb parancsnokát. A háború most már az egész világot folyik. Véleménye szerint nem lehetséges, hogy egyetlen egy ember lássa el a föld-

kerekség parancsnokának tisztét. Arra a kérdésre válaszolva, vajjon vár-e újabb német támadást kijelentette, hogy úgy hiszi, jönni fog, de hogy hol és mikor, azt nem tudja. Ezután azt a kérdést vetették fel, vajjon helyeselné-e Roosevelt, Churchill, Stalin és Csangkaisek közt egy értekezletet. Az angol miniszterelnök kijelentette, hogy elvileg igen. (MTI)

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma a washingtoni találkozóról azt írja, hogy Roosevelt és Churchill a háború kezdete óta többször találkoztak. Ha pontosak akarunk lenni, azt kell mondani, hogy Roosevelt elnök kihallgatásra hívta az angol miniszterelnököt, aki azonnal engedelmességet mestere parancsának

Betegek

többnyire székrekedésben szenvednek. Vigyázzunk ilyenkor a rendes étkezésre. Betegségben szükséges a **DARMO**

Japánnak 30 ezer repülőgépe lesz 1942-ben

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma istanbuli különtudósítója idézi a Daily Mail tokiói levelezőjének értesülését, amely szerint a japán légierőt a múlt évben ötszer gépre be-

csülték. Japán évenként nyolcezer gépet tud gyártani és arra számítottak, hogy 1942-ben Japán harmincezer géppel fog rendelkezni. (MTI)

Mannerheim tábornagy karácsonyi kiáltványa a finn haderőhöz

Helsinkiből jelentik: (Stefani) Mannerheim tábornagy a finn haderő főparancsnoka a következő napparancsot intézte a finn haderőhöz karácsony alkalmából:

A finn haderő a karácsonyi ünnepeket ismét háborúban üli meg. Száz és száz család apja, vagy fia, vagy mindkettő messze távolban azzal van elfoglalva, hogy megvédje a békét. —

Ugyanezt tették két évvel ezelőtt is a finn háborúban és ugyanúgy cselekednek most is. A szabadságunkért vívott harcunk győzelmese kell beteljesznie. Megóvjuk szabadságunkat, keresztény hitünket és a nyugati civilizációt és a legjobb uton haladunk, hogy népünk és az elkövetkezendő nemzedékek tartós békéjét biztosítsuk. (MTI)

Népszövetségi Hitelintézet

Nagyvárad keresztény polgárainak pénzintézete.

Kölcsönöket folyósít földre, házra. Betétekre magas kamatokat ad.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz. (Kath. Kör épületben.)

Apollo Filmszínház karácsonyi műsora

Pardon tévedtem

Gaál Franci, Szőke Szakáll, Erdélyi Mici
Huszár Pufi ragyogó vígjátéka
Írta: Nóti Károly. Zene: Brodszky Miklós
Karácsony mindkét délelőttjén matiné mérsékelt helyárrakkal

A belvárosi ünnepi műsora:

Tokaji rapszódia

Vaszary Gábor nagyszerű vígjátéka
Bilicsy Tivadar, Vaszary Piri, Lehotay, Maklary, stb.
Az ünnepek délelőttjén matinék, feuti műsorral.

Korona filmszínházban

Karácsonyi ünnepi műsor Indig Otto nagyszerű vígjátéka

Segítség örököltém

Simor E., Acsai I., Vaszary P., Rajnay G., Gózon Gy.

Kitűnő előkép. Magyar falu.

25, 26, 28.-án matiné olcsó helyárrakkal.

Előadások kezdete 3, 5, 7, 9-órakor

A Casino karácsonyi ünnepi műsora

Jeanette Mac Donald és Eddy Nelson
gyönyörű filmrománca

ROSE-MARY

Indián szerelmi dal!

Ejszakai indián templomi jelenetek;

Soha nem látott benszülött tam-tam tánc!

Meghalt Szunyogh Barnabás

Nagyvárad. Saját tud. Biharmegye közéletének, szűkebb pátriánk irodalmának nagy gyászja van: meghalt szunyogh Barnabás. Biharmegyei főszolgabírája, a finom tollú poéta. Az első pillanatban el sem akarjuk hinni, hogy ez a nagy-szellemű ideális gondolkozású, töretlen magyarhitű férfiú már nem áll mellettünk harcainkban. A végzet azonban úgy intézkedett, hogy karácsonyi örömmünkben bánatban is legyen részünk s a béke nagy ünnepeken kell megírtnunk Szunyogh Barnabást, aki a legnehezebb megszálási években is töretlen hűséggel, kitartással és bátor kiállással volt küzdő sorstársunk. Székelyhidről küldözgette be mindig friss és érdekes tudósításait lapunknak és sok szép, hangulatos, finom, magyar érzésű versét is közöltük, amelyek között nagyon sokszor volt olyan, amit a román cenzura nem engedélyezett.

Szunyogh Barnabás hosszabb ideje betegeskedett. Mint megdöbbenve értesültünk ma hajnali egy órakor hitvese karjai között halt meg s temetése pénteken délután három órakor lesz a nagyvárad Olasz-sírkert Haller-kápolnájából. Gyászolják: özv. szunyogh Szunyogh Barnabásné, gávai Karakas Mária, hitvese: özv. szunyogh Szunyogh Istvánné, Bernáthfalvi Bernáth Etelka, de-anya: Tripsó Sándorné, gávai

Karakas Margit sógornője, Tripsó Sándor sógora; szunyogh Szunyogh Anna férj. ifj. Lakatos Imréné, ifj. szunyogh Szunyogh Barnabás gyermekei; ifj. Lakatos Imre veje.

Szunyogh Barna bánatos, mély hangulatu költő volt. Egyik utolsó szép versét itt közöljük:

NEHÉZ UTON

A mi hitünk határtalan,
A mi reményünk végtelen,
A mi szemünknek szárnya van...

Ha nyomnak is pokolködők,
A láthatatlan Ur kezét
Mi látjuk már azok mögött...

Mi látjuk már: süjtásra kész
A bölcs, az igazságot osztó,
S kit áldva rettegünk, a Kéz...

A Kéz, Uram, a Te kezéd,
Kéhez könyörgünk sirva-riva,
Nehéz úton is jól vezet...

Mosolytalan, nehéz az út
S szegény magyar a drága célhoz
Bizony csak késelkedve jut...

De minden út csak véget ér
S lövisek vagy rózsák között
Az Ur az egyetlen vezér.

Szunyogh Barnabás.

Hongkong szigetén az ellenség utolsó ellenállása is megtörték a japán csapatok

Szövetséges haditanács megalakításáról tárgyalnak Washingtonban

Tokióból jelentik: (NTI) A Domei-iroda jelenti, hogy a japán csapatok megtörték az utolsó ellenállást Hongkong szigetén és támadásokat intéztek a Tabangnál és Kilinél levő megerősített állások ellen. Mint a Domei iroda közli, a Hongkong körüli hadműveletekben foglyul ejtett britek száma 1119. Az ellenséges csapatok erkölcsi ereje nagyon meggyengült. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) A japán és az angol repülők első légitámadásáról a malájai arcvonalon a Domei iroda közlő tudósítója jelenti, hogy ezekben a harcokban 15 angol gépet lelőttek és kettőt a földön pusztítottak el. (MTI)

Stockholmból jelentik: (NTI) Az Associated Press Ottavából származó jelentése szerint a nemzetvédelmi főhadiszállás közölte, hogy a hongkongi csapatokban a kanadai haderők súlyos veszteséget szenvedtek. Az expedíciós hadtest parancsnoka is elesett. (MTI)

Sanghaiból jelentik: (NTI) Manilából jelenti, hogy a japánok a Lingayen öböltől déli irányban nyomulnak előre. Az egyik vasúti csomópont közelében súlyos harcok folynak. Az észak-amerikai csapatok főhadiszállása nagy létszámú japán csapatokról beszél.

Sanghaiból (NTI) A Lingayen-öböl környékén hétfőn súlyos harcok indultak, miután az észak-amerikai csapatok segítséget kaptak. Jelentés érkezett egy másik japán partraszállási műveletről, amelyet Agnánál hajtottak végre. Az amerikai csapatok főhadiszállása is beismeri, hogy a japánok légiereje és tengerészeti ereje mind erősebbé válik. A japán gépek bombatámadásokat intéztek több támaszpont ellen. (MTI)

RENDKIVÜLI MINISZTERTANÁCS VOLT TOKIÓBAN

Tokióból jelentik: (NTI) A miniszterelnök lakásán kedden este rendkívüli minisztertanácsot tartottak, amelyen a hadügyminisztérium és tengerészeti minisztérium politikai osztályának vezetői is résztvettek. Hír szerint a katonai és politikai kérdéseket vitatták meg, amelyek összefüggésben állnak a hadműveleti területek valamennyi arcvonalán várható döntésekkel. (MTI)

Amszterdami jelentik: (NTI) Mint az angol hírszolgálat közli, a washingtoni hadügyminisztérium bejelentette, hogy Wake szigetén japán csapatok szállottak partra. Közli továbbá, hogy a 10.500 tonnás President Harrisont elfoglalták. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) Mint a főhadiszállás közli, a december 20-án Mindanao szigetén partraszállt erők a

japán haditengerészettel szorosán együttműködve, megtörték az ellenség ellenállását. Még ugyanaznap elfoglalták Davaot, a sziget fővárosát. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) A Domei-iroda jelenti, hogy a japán csapatok heves harcok után a hongkongi Mount Cameron egyik erődjét elfoglalták. MTI

Lisszabon. (Stefani.) Londonból és Washingtonból érkezett táviratok szerint az angol és amerikai körökben bizonyos fokú aggodalom keletkezett további keleti katonai események miatt, amelyek bármely pillanatban bekövetkezhetnek. Az Egyesült Álla-

mok különösen attól tart, hogy a tengeren újabb ellenséges sikerek következnek be. A Malájai félszigeten a japánok legutóbb négy kilométernyi teret nyertek és elfoglalták Lengongot. A félsziget nyugati partvidékén a brit csapatok több körzetet kiűrtettek. A japán csapatok helyzete szemmel láthatóan javul, amióta használatba vették a bangkok-penang-i vasútvonalat. (MTI)

rükben számítottak. Általában az a benyomás, hogy az amerikai közvélemény a hírhedt Potomac-találkozó után inkább szükségszerűnek, mint kedvezőnek tartja Churchill látogatását. Az amerikai rádióállomások szerint a két államférfi első megbeszélésén mindjárt a legsúlyosabb kérdés, a csendes-óceáni helyzet került szóba. Hír szerint Churchill kijelentette, hogy a Földközi-tengerről nem vonhat el egyetlen hajót sem. Churchill azt javasolta, hogy Amerika most minden rendelkezésre álló erővel segítse a brit csapatokat Singaporenél, Holland-Indiában és Indiában.

Tovább tartanak a súlyos harcok a keleti hadszíntér középső szakaszán

Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállásáról közlik a Német Távirati Irodával. A véderő főparancsnoksága közli. A keleti arcvonal középső szakaszán tovább tartanak a súlyos harcok. Csapatunk több helyütt sikeresen visszaverték az ellenség heves támadásait. Megsemmisítettünk 19 szovjet páncélcsoportot. Harci és zuhanóbombázók támogatták a földön folyó harcokat. A szabasztropoli vizeken a német légierej megromgált egy szovjet hadihajót. A Halász-félszigettől keletre harcigépek elhelyezték egy teherhajót. Egy másik kereskedelmi hajót megrongáltak. Mint különjelentésben ismertettük, egy tengeralattjáró az Atlanti-óceánon megtámadott egy ellenséges repülőgépet anyahajót. A tengeralattjáró eltalálta a hajó csavarját. Később még két találat érte a hajót, amely elsüllyedt. Észak-Afrikában hétfőn Benghazinál harcra került sor, amelyek még tartanak. Német harci gépek Cirenaika nyugati részén szétoszták ellenséges csapat gyülekezéseket. Német gépek éjjel-nappal bombázták Málta katonai berendezéseit. E támadások során két brit gépet le-

Nagy karácsonyi és újévi vásár

HEVESI-nél
Hlatky Endre utca 8.

Női kabátok és bundák
mélyen leszállított árban

Churchill kíséretében Olaf, norvég trónörökös is Washingtonba utazott

Washington. (Bud. tud.) Churchill és Roosevelt találkozásának egyik legfőbb célját a szövetségi haditanács felállításában látják. Roosevelt elnök tanácskozott Halifax-szal, Litvinovval, továbbá Holland-India és Kína nagykövetével. A tanácskozásokon kidolgozták a szövetségi haditanács felállításának alapelveit.

Stockholmból jelentik: (NTI) Mint az Associated Press jelenti, Roosevelt

Churchillel és kíséretével tartandó értekezletre hívta egybe az észak-amerikai hadsereg és tengerészet vezetőit. Mint a Fehér Házban kijelentették, ezt a csoportot haditanácsnak fogják nevezni. (MTI)

Berlinből jelentik: (B. T.) Washingtoni jelentés szerint az angol miniszterelnökkel együtt Olaf norvég trónörökös is Washingtonba utazott.

Megnyit!

Ács Tibor

óra, ékszer és díszműáru szaküzlete
Széchenyi-tér 6 alatt.

Ora, ékszer dús választékban. Ékszerek, órák szakszerű javítása. Arany, ezüst, drágakövek vétele a legmagasabb napi áron.

Berlin. (NTI) Illetékes német helyről közlik: Churchill washingtoni tartózkodása főleg érdekli az itteni politikai köröket, mert abban tünetet látnak. Churchill félreérthetetlen Cannon-járásáról beszélnek, mert a Wil-

helmstrassen meg vannak arról győződve, hogy Churchill Roosevelt idezte maga elé. A Wilhelmstrassen azt hiszik, hogy Roosevelt olyan feltevéseket fog követelni Churchilltől, amelyek mélyen angol érdekekbe vágnak és az angol-amerikai érdekek össze fognak ütközni. Igen nehéz lesz — ha egyáltalán lehetséges a két érdeket egy nevezőre hozni. A birodalmi főváros politikai körében Churchill utazását a végzetleges helyzet jelének tekintik. (MTI)

Rómából jelentik: (MTI) Az olasz lapok egyelőre igen kevés megjegyzést fűznek Churchill és Roosevelt találkozásához. A lapok hangjából kitűnik, hogy nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget. Churchill megérkezése az Egyesült Államokba nem keltette azt a lelkesedést, amelyre angol kö-

Rádiók és csillárok

Csere, javítás

Előnyös feltételek

»SAS«

Nagy Sándor-u. 1. Tel. 13-36.

Harmónium

vásárlás előtt, tekintse meg vételkényszer nélkül

Jurászik

legújabb gyártmányu harmóniumait. Precíz munka, szolid ár. — Nagyváradi, Szt. László-tér 4. Sas-palota

Telefon: 80. manual.

Gyakorlott keresztény

gépírónt

állami hivatalba felveszünk. Cim a kiadóban.

KRYPTONFÉNYES KARÁCSONYT

lőttek A Német-öböl felett lelőttünk egy ellenséges bombázót. (MTI.)

ANGLIANAK MÁR CSAK ÖT REPÜLŐGÉPANYAHAJÓJA VAN

Berlinből jelentik: (NTI.) A keddi hadijelentés kiegészítéseként a következőket közlik: A német haditengerészet egy brit repülőgépanyahajó elsüllyesztésével újabb sikert ért el. Anglia most már csak öt repülőgépanyahajóval rendelkezik, amelyek közül csak három korszerű. (MTI.)

Rómából jelentik: (Stefani) December havában az angolok a Földközi tengeren 5 cirkáló és két torpedórombolót veszítettek. Egy páncéloshajó és két torpedóromboló súlyosan megsérült. December folyamán a Csendes-tengeren 2 páncéloshajót, két cirkálót

és két ágyunaszádót, valamint több felfegyverzett szállítóhajót veszítettek. Az Atlanti óceánon egy repülőgépanyahajó és egy cirkáló veszett el. (MTI)

Rómából jelentik: (Stefani) Az olasz kormány egyetértésben a német kormánnyal elhatározta, hogy miként a német kormány, Párizsba teljhatalmu megbízottat nevez ki. Erre a tisztségre Gino Buti nagykövetet jelölték ki.

Rómából jelentik: (Stefani) Az olasz főhadiszállás 569. közleménye: Dzsebel vidékén csupán járőr tevékenység folyt. Bardhanál és Sollumnál az ellenség fokozta nyomását állásainkra. A német légiereő csecségei eredményesen bombázták Tobrukot és Dernát. Olasz és német gépek bombázták Málta katonai célpontjait. (MTI.)

A mai magyar hadsereg Magyarország legjobban megszervezett hadserege

Szombathelyi Ferenc vezérkari főnök nyilatkozata a Zora című bolgár lapnak

Szofiából jelentik: (MTI.) A Zora közli a magyar vezérkar főnökének nyilatkozatát. Szombathelyi Ferenc

vezérezredes kijelentette, hogy ériasi a különbség a trianoni békeszerződés katonai cikkelyei által megállapított

FEKETE JÓZSEF

Saját készítményű áruit hozza forgalomba!!!

Hadirokkant és tűzharcos társaimnak és Baross testvéreimnek 5% engedmény!!!

és a mai magyar hadsereg között, amely Magyarország ezeréves fennállásának legjobban megszervezett hadserege. A magyar nép a Duna völgyében elsőrangú katonai erőt képvisel és feladata, hogy egyensúlyt tartson Európának ebben a részében. A magyar és a bolgár hadsereg minden bizonnyal nagy befolyást gyakorol a mostani háború kifejlődésére. Arra a kérdésre, vajon a magyar és a bol-

gár hadsereg végezhet-e közös feladatot, kijelentette, hogy ez nem lehetetlen mert a két orszagnak közös az érdeke és mindketten központi helyzetet foglalnak el. A múltban is a két ország gyakran talált alkalmat az együttműködésre. A továbbiakban kijelentette, hogy a szovjet haderő feletti győzelem biztosítja Európának a jobb jövőt.

Karácsonyi ajándékba Rádiót, csillárt SCHVOY és TARR

keresztény, rádió és villamossági szaktületében szerezze be. Szaniszló-utca 1. (Apolló palota). Hőpalackok, villamossági cikkek dus választékban. Rádiócsövek raktára.

Most nincs itt az ideje, hogy békeről beszéljünk!

Ribbentrop birodalmi külügyminiszter nyilatkozata

Berlinből jelentik (NTI): Ribbentrop külügyminiszter a Spanyol Távíráti Iroda képviselőjének adott nyilatkozatában ismét leszögezte, hogy a háború kitöréséért Rooseveltet terheli a felelősség. A tudósítónak arra a kérdésére, mely okok voltak a döntők az események alakulására és miképp ítéli meg a német külügyminiszter a háború kiterjedésének következményeit. Ribbentrop ezt mondta:

— A háború kiterjedéséért a felelősség kizárólag Rooseveltet terheli. Roosevelt meg akarta fojtani Japánt, mint ahogy Churchill Roosevelttel

Olaszország, Japán és szövetségeseik páratlan hősiességgel és fanatizmussal fogják folytatni ezt a háborút a végleges győzelemig. Azok a férfiak, akik a háromhatalmi egyezményben résztvevő államok sok és messzi harc-vonalán állnak, nagyon jól tudják, hogy sikertelenség esetén nem csak ők vesznek el, hanem az irgalmat nem ismerő ellenfél asszonyokat és gyermekeket pusztítana el, országot megsemmisítené, sőt gyakorlatilag egész népüket elpusztítaná. Ezért megalkuvás nélkül végig harcoljuk ezt a harcot, amíg az ellenfél vereséget nem szenved és népünk

IVO festőde

Hitler A.-u. 40. Tel. 10-53.

u. elnevezése

Felvételi üzletei

Hiatky Endre-u. 6.

Telefon: 10-54.

(Révész konfekció üzlet) és Hitler Adolf-u. 1.

Nagyvárad Bérfestőde

együtt megkísérelte Európában Németországot és Olaszországot megfojtani. Az ellenségeskedések megindulása után az első három napon sikerült Japánnak az Egyesült Államok egész csendesóceáni csatahajóhadit megsemmisíteni és három nap alatt helyreállította Japán tengeri fölényét és légi uralmát.

A tudósító további kérdései az általános hadihelyzetre és Németország állítólagos béketalogatózásaira vonatkoztak. A külügyminiszter a következőket felelte:

— Most nincs itt az ideje a békeről beszélni, most harcról, kizárólag csak harcról van szó. Németország, életét biztosítja a bolszeizmus és a

plutokrácia fenyegetésétől.

Az állítólagos moszkvai német béketalogatózást a német külügyminiszter ostoba fecsegésnek mondta.

— Oroszországban — mondta — harcot csak akkor szüntetjük meg, ha nem csak minden fenyegetést, hanem Európának minden komoly nyugtalanítását kelet felől egyszerre mindenkorra kizártuk. Ez lesz a német véderő egyik főfeladata 1942-ben, amikor a Führer személyesen fogja irányítani a hadsereget. Az angolszászokkal valamenyvi hadszínterén a háromhatalmi egyezmény államai most már együttesen szállnak szembe, — fejezte be nyilatkozatát a német külügyminiszter. (MTI.)

A szülőnek kötelessége gyermekét takarékoságra nevelni, mely célból váltson hetibetűti könyvecskét a

Gazdák és kisiparosok hitelszövetkezeténél

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagjánál. Graf Bethlen István utca 6 szám alatt. A hitelszövetkezet minden 5-évre belepő tagnak ellenérték befizetés nélkül, az első hetet utóvi ajándék címen beírja a könyvecskébe.

Hőcipők és hőcsizmák nagy választékban!

cipőkereskedése Hiatky Endre-utca 8. sz.

Visszapillantás a magyar közigazgatás első évére

Nagyvárad, december hó. Tizenhat hónappal ezelőtt, a két évi súlyos megpróbáltatás után a bécsi döntés alapján visszakértünk és hazánkhoz Magyarországhoz, 1941 év karácsonya már a magyar lelkek nyugalmának és a magyar feltámadásnak igazi örömmünnepe volt.

Most abból az alkalomból hogy a polgári közigazgatás november 26-án egy éves működését töltötte be, megkértük dr. Soós István polgármestert, nyilatkozzon ennek az évnek eredményéről és a jövő évi tervekről. Különös tekintettel a Szent László ünnepekre.

A közigazgatás leghűbb tükre a költségvetés

Első kérdésünk az anyagi gazdálkodásra vonatkozott.

A közigazgatás leghűbb tükre a városi költségvetés — kezdte nyilatkozatát a polgármester. — Nem érdektelen tehát, ha összehasonlítjuk a legutolsó román költségvetést és az első magyar költségvetést. Ennek alapján mindenki megállapíthatja, hogy mily óriási különbség van a két közigazgatás között.

A legutolsó román költségvetés végösszege 77.069.747 lei azaz összesen 2.568.991 pengőt tesz ki, azonban nem szabad elfelejteni, hogy ebből a költségvetésből a tulajdonképeni közigazgatási költségvetés csak 49.062.931 leit. — tehát körülbelül 1.600.000 pengőt tesz ki, míg a többi különleges célokat szolgáló bevétel és kiadás volt. Ezzel szemben az első magyar költségvetés végösszege 4.823.133 pengő, amelyről nem lehet

azt mondani, hogy felduzzasztott, mert Nagyvárad város utolsó béke évének, az 1913 évnek költségvetése 3 886.849 arany korona volt, tehát átszámítva pengőre, az 1941 évi költségvetés csak 315.445 pengővel több. Ez azt jelenti, hogy a két magyar költségvetés normális utakon haladt, viszont a román költségvetés visszaesett s amelynek látható eredménye volt a város lezüllött állapota. Az új magyar költségvetés főleg szociális téren és a beruházások terén igyekezett pótolni az elmúlt évek elhanyagolt állapotát és így: közegészségügy és állategészségügy céljára 433.431 pengőt, szegényügy és népjóléti célra 436.557 pengőt, városépítés utcák, terek gondozása címen 963.392 pengőt s végül közművelődési és kulturális célra 526.842 pengőt irányzott elő.

Ezzel szemben a városi pótdadó új Nagyváradon, mint a visszacsatolt erdélyi és Kelet-Magyarország másik három thj. városában, tehát Kolozsvárt, Marosvásárhelyen és Szat-

máron is egyformán 75 százalék, viszont országos viszonylatban közephelyen állunk, mert a trianoni Magyarország legtöbb városában a pótdadók kulcsa sokkal nagyobb egyes helyeken 100 és 120 százalékot tesz ki.

Népjóléti téren milyen eredményt sikerült felmutatni?

— Az új magyar közigazgatás keretén vörös vonalként húzódik meg a szociálpolitika erőteljes kidomborítása s amely a mai élet ütemének korszerű kifejezése és Nagyvárad városa erőteljesen bekapcsolódott ebbe az ütembe. A város karöltve a Nép- és Családvédelmi Alappal, habozás nélkül, erőteljes tempóban fogott hozzá egy új szociálpolitika kiépítéséhez, amelynek látható jelei a három napközi otthon, az épülőfélben levő napfürdő és az ellátottak, segélyezették tömegei és pedig úgy felöltöztek, mint gyermekek. Ez évben felépült az első 16 kislakás, amelyet rövidesen átadhatunk hivatásának.

Hatalmas erőfeszítések a közellátás biztosítására

Merültek e feladatok?

— Az első év rendkívüli teljesítményeket kívánt, olyan erőteljes tempót, amelyet csak különös lelkesedéssel és magyar hazafias érzéssel lehetett megtartani. A tulajdonképeni közigazgatáson kívül, amelyet teljesen ujonnan kellett megszervezni a háború és a vele járó körülmények olyan új problémákat vetettek fel, amelyeknek megoldása a közigazgatás keretén kívül szintén óriási feladatokat jelentettek. Ilyen kérdések:

a) a közellátás, melynek működése óriási horderejű s amely ma mint önálló ügyosztály 46 tisztviselővel dolgozik.

b) a lakáshivatal, amely hivatalosan a lakásügyben enyhíteni

c) a Nép- és Családvédelmi Alap amelynek keretében felállítottuk a közjóléti szövetkezetet, amely mindennél fontosabb szerv ma,

d) a levelezési intézmény, amelynek népvédelmi hatása nem szorul magyarázatra. e) és végül a városi üzemek, amelyeknek működése szintén kihat a város egész lakosságára.

E kérdések megoldása amelyeknek

Nagyvárad kereskedelmi, ipari, kulturális és gazdasági bemutatója lesz a Szent László év

Mit vár a polgármester úr a jövő évi jubiláris ünnepségektől?

— Az 1942 évi jubiláris ünnepségek újból Nagyvárad felé kell fordítsák az egész ország közvéleményét. Nagyvárad Erdély kapuja a magyar „Birmingham” újból be fog mutatkozni az ország közvéleménye előtt.

— Az a hatalmas program, amely előkészítésén a bizottság fáradozik, magában foglalja az ipari és kereskedelmi kiállítás formájában a város iparának és kereskedelmének hatalmas átütőerejét, sport téren a városi sportegyletek nagy teljesítményeit amelyek mind alkalmasak arra, hogy Szent László városának Magyarország többi városai között olyan helyet biztosítsanak, amelyet méltán megérdemel.

Eddig tart a polgármester nyilatkozata. Mi a magunk részéről csak annyit tehetünk hozzá, hogy ha voltak is hiányosságok, zökkenők a közigazgatás menetében, be kell látnunk azt is hogy rengeteg pótolni valót ha-

Leichner - Major
 férfi ruhák
 női kabátok
 nagy választék
 olcsó árak!
 Telefon 24-20

mindegyike úgy országos, mint helyi szempontból döntő fontosságú, igénybeveszi a magyar közigazgatás minden közegét maradéktalanul.

— A közellátás terén óriási erőfeszítéseket teszünk, hogy a lakosság igényeit kielégíthessük és ha van is itt-ott zökkenés, általánosságban ezen a téren nincs kívánni való s minden nagyváradi polgár gondoljon arra, hogy minden nap imádkozhatik azért, hogy Magyarországon él és hogy ma is olyan körülmények között van, amire Európa többi országának lakói már alig emlékeznek vissza.

A kenyérgyegye bevezetésével amelyet én különben már az elmúlt év július havában javasoltam Nagyváradon az itt levő Laky miniszternek, az igazságos elosztást tesszük lehetővé s a lakosságnak utcánként és kerületenként való beosztását is tervezem, amely által az ácsorgás és tolongás teljesen megszűnik. Ha a közellátás tekintetében is bevezetem a jegyrendszert, úgy ez a kérdés sem fog nehézséget okozni.

Minden polgárnak azonban önfegyelmre, türelemre és belátásra kell törekedni és abban a tudatban élni, hogy azok, akik ma a vezetést kezükben tartják, önzetlenül és kizárólag magyar kötelességből ó érték dolgoznak és igyekeznek elhárítani az ő érdekeikben mindazokat a nehézségeket, amelyek a háborús Európában naponta és óránként adódnak elő, minden probléma megoldásánál.

gyott hátra a 22 éves megezállás. Karácsony szent ünnepén hittel és szeretettel bízunk kell abban, hogy jövőre kevesebb panaszunk lesz. Önfegyelmet, türelmet és belátást kér a polgármester a város minden polgártól s azoknak a mai nehéz időkben bizalmat is kell előlegezzenek.
 Ballay Sándor.

Ocska kalapját újjá alakítja TOBIAS
 Hlatky Endre-utca 16.

Legszebb karácsonyi ajándék az óra, ékszer és dísztárgy GYENGE-től
 Rákóczi ut 19
 Aranyat ezüstöt napi áron veszek

SZERSZÁMGÉPEK (esztergopad, schaping, marógép, fűrészgép stb. (szappanipari gépek,) peloteus, pilirozógég stb.) kőtörőgépek, satuk, gyártja
Petz Testvérek Iparművek R. T.
 Budapest, VI. Vilmos császár ut 61.
 Telefon: 118-236 és 124-083

Szemüveget,
 látcsövet, mindennemű optikai cikket
 Karácsonyi ajándékkul a legjutányosabban
Rózsa J. András
 szaklátszerésznél, Nagy Sándor-utca 1. szeresheti be

Január 3-án nyitja meg kapuit az Érmelléki Népfőiskola

Fejlődésre, haladásra van szükség minden vonalon

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk már több ízben foglalkozott a biharmegyei Iskolánkülsi Népművelési Bizottság munkájával. Ebben a széleskörű munkában újabb fejezetet nyit az a terv, amely szerint Bihardiószegei Népfőiskolát szerveznek.

A terv most már a végleges megvalósulás stádiumába jutott. A Népfőiskola rendezője: Tarkó Lajos megyei népművelési titkár, Asók István bihardiószegei kántor és Mikecs László mintagimnáziumi tanár, most már megállapította az előadások időpontját. 1942. január 3-tól egészen február 1-ig tartják meg az előadásokat Bihardiószegei.

Az érmelléki községek lakói még bejelenthetik részvételüket december 28-ig bezárólag Asók István bihardiószegei kántornál. A részvétel díja 10 pengő. Ezenkívül minden jelentkezőnek magával kell hoznia egy napra szükséges zsír- és lisztadagját.

Mit akar a bihardiószegei Népfőiskola?

Az Érmellék, amelynek Bihardiószege egyik legnevezetesebb helye, Magyarország legaldottabb vidékei közül való. A gazdálkodásnak szinte minden ágát lehet itt üzni: a mezőgazdálkodást, a szőlőgazdálkodást, állattenyésztést és kertészetet. A természet igen jóindulata a vidék lakóihoz, minnek következtében kevés törekvés mutatkozott itt mindig a gazdasági fejlődésre. Az érmelléki ember mindig megelégedett azzal, amit évszázá-

dokon keresztül kialakult gazdasági tudásával magának termelt, mert ez elég volt neki.

Ezt a nyugalmat akarja felrúzni most a bihardiószegei Népfőiskola. Bele akarja vinni a fejlődés, a haladás szükségességének gondolatát az emberek gondolkodásába, gazdálkodásába, szellemiségébe. Meg akarja győzni őket arról, hogy az Érmellék kincseshánya, ha megfelelő munkával kiaknázzák.

A gazdasági célkitűzés mellett nem akar megelégedezni az Érmelléki Népfőiskola a vidék lakosságának szellemi felrázásáról sem. Ebben a tekintetben is gazdag programot dolgozott ki.

A nemzeti önállósítási alpból létesült műhelyemet megnyitottam, minden e szakmába vágo lakatos munkát, szerelést és autógén hegesztést vállalok.

A nagyérdemű hűzönség szives pártfogását kérem

GRIMM GYULA

lakatos mester

Szent János-utca 9

A Népfőiskolát, amely most már rövidesen megnyitja kapuit, általános érdeklődés előzi meg. Remélhető, hogy az eredmény méltó lesz a hozzáfűzött reményekhez.

A népfőiskola tananyaga

1. *A Magyar nép története* Kiindulás az Érmellékből. A magyar honfoglalás. A magyar nép legjobb helyzete az Árpádok korában. Tatárjárás. Törökidőszak. Kurucok labancok. Szabadságharc. A román megszállás. Idegenek a magyarok között. Az oláhok beszivódása Biharba. A zsidóság rátelepedése az Érmellékre. 2. *A magyar nép irodalma*. Népdalok, mesék, XVI. századi történelmi énekek, a falusi szokások, lakóidomok stb. versei, Petőfi Arany. Az Érmellékről származó írók: Pázmány, Kazinczy, Szentjóni Szabó, Arany, Ady. Az utóbbiak közül a paraszt írók: Szabó Pál, Veres Péter, Sinka István. Erdélyi József Irodalmunk rövid áttekintése. 3. *Magyar fogalmazás és helyesírás*. A helyesírás alapos gyakoroltatása. Levélírás, iratok: jegyzőkönyv, nyugtató, kérvény stb. fogalmazása. Fogal-

mazás: A környezet, falu, a falu eleve leírása. 4. *Az Érmellék néprajza*. Az érmelléki emberek nótái, szokásai, öltözete, háza, gazdálkodása, tanyái a szőlőhegyeken. Az emberek izlése stb. 5. *Magyarország földrajza*. Hol van az Érmellék? Bihar. A szomszédos vidék: a Hajdúság, Nyírség, Szilágy, Békés. Az Alföld, Erdély, Felvidék, Bácska, Dunántúl. A Kárpát-medence. 6. *Társadalomismeret*. Város és falu, városi és falusi emberek. Urak, parasztok, vezetők, vezetettek. politikai állásfoglalások. 7. *Allamismeret, közigazgatás*. 8. *Egészségtan*. 9. *Állategészségtan*. 10. *Mezőgazdasági ismeretek*. A termelés kérdései. A gazdálkodás legszükségesebb, legfontosabb elvei. 11. *Nemzetgazdaságtan*. 12. *Szólészet*. Az érmelléki börtörténete. Az érmelléki bortermelők tapasztalata. A csemegeesző stb. 13.

Kertészet. A mezőgazdálkodás egyik legfontosabbá lett ága. A városok (Várad, Debrecen) ellátása zöldségekkel, gyümölcsfélékkel stb. Azok termelése és értékesítése. 14. *Allattenyésztés*. Igavonó állatok. Tejtermelés. A vaj, baromfi, tyul, méhészet. A halaszat, juh stb. 15. *Természettan*. 16. *Kisgazda számvitele*. 17. *Szövetkezés*. A szövetkezés fő elve: a közös munkának közös legyen a haszna is. Gazdasági szövetkezetek: vaj, tej, baromfi, állat, stb. szövetkezetek. Szabadkőrök. Népbankok. 18. *A tagosítás*. Ennek előnye. Az Érmellékre még megvalósítás előtt. 19. *A magyar ember erkölése*. A vallás. Az Isten Erkölcsei kérdések. Káromkodás, szerelém stb.

Erdélyi József

vasáru

zománc edény
háztartási cikkek

Hlatky Endre-utca 8-a.
Előzékeny kiszolgálás!
Szolid árak!

„CARMEN” Cipőgyár R. T.

gyártmányai férfi-, női-, gyermek- és házicipőkben, bőr- és műtalppal szavatolt minőségűek

Kérjen mindenütt

„CARMEN”

cipőt

Majd ha egyszer kiderül az eg...

Gondolatok az európai fejlődés háború utáni terveiről. Milyen jövő vár Magyarországra?

A második világháborúval 1938. május 18-án talákoztunk a bécs-budapesti aszfaltos műúton, Komárom és Győr között. Közel kétszáz karpaszományos tízedes nehéz szelvényekkel rótt a tűz napsütésben a hosszú kilométereket, amikor váratlanul fékezett mellettünk egy luxusautó s az autó ismeretlen utasai egy budapesti napilap legfrissebb számát adták nekünk fáradságűző szórakozásnak. A lap a szudétakérdés váratlan elmergesedéséről hozott szenzációs hírt s mi ott az országúton megérezte, hogy most indul meg egy folyamat, még nem ismerjük, mi lesz a mód, de nagyjelentőségű lesz, magával hozza Európa arculatának megváltozását.

Ebben az időben már körülbelül öt éve nyugtalan volt Európa, a harmadik béketlen karácsony közeledett, de a második világháborút attól a májusi naptól számítjuk.

A vértelen harc hosszú hónapokon át tartott. Teljes készséggel dúlt a sajtóháború. Közvetlenül az emlékeztetés 1939. szeptember 1-e előtt a magyar lapok is beszámoltak a szövetséges hatalmak hírügynökségei ál-

tal világgá röpitett szenzációjáról: a sokáig már el nem odázható második világháború utáni német tervekről. E tervek szerint a háború után felosztják a világot német, francia, angol, amerikai és japán érdekerületre. Az olasz szándékosan hagyták ki a játékból, ezzel akarták feltételezést kelteni a fascista Olaszországban Berlin iránt.

A világháború minden képzeletet felülmúló meglepetései közepette egyszer arról írtak az amerikai lapok, hogy Hitler kikidálja az európai államok unióját. Ismeretessé vált Funk birodalmi gazdasági miniszter óriási terve a földrész gazdasági megszerzéséről, számtalan beszéd, tanulmány azt igazolja, hogy majd egyszer, ha elmúlnak a viharok, s csend lesz, a ma feldúlt tengereken, ahol most hihelelten értékek sülyednek az örök-titki mélységekbe, majd ha egyszer béke lesz ismét a földön: az új Európában olyan átrendeződés megy végbe, amelyhez hasznolt csak az ezer év előtti népvándorlás eredményezett...

Háttérben, ki nem mondotlan, de világosan érezhetően mindig egy

világgazdaság irányítását.

Ami azonban akkor nem valósulhatott meg, két világháború tapasztalatai és eredményei következtében: Európa feltétel nélkül visszatér erre az útra, ha a kiindulás gazdasági téren, az Élettér fogalmának megvalósításával kezdődik is meg.

A nacionalizmusok helyett, — ahogy a napokban fejlette ki az Országépítés szerkesztője éppen Nagyváradon — a közösségi gondolat lép életbe, minden nemzet és nép megkapja a maga feladatát, s sorsa, jobb jövője attól függ, ennek a közösségi feladatnak miképpen tud megfelelni.

S hogy ez a gondolat nem idegen a francia néptől sem, igazolja Romier Lucien közíró a francia mező-

És Magyarország?

Kis nép vagyunk. De a történelem során már számtalanszor igazolást nyert az a tétel, hogy egy nemzet nagysága nemcsak számarányától függ. A magyarság józan ítélőképességével mindig bele tudott illeszkedni az európai életbe és változatlan történelmi érteke túlszárnyalja az időkre biztosítja minden átmeneti sérelmekkel szemben fennmaradását és megbontathatatlanságát. A magyar lélektől, az ezeréves biztonság és örökön nyugalmától távol áll az a számkunkra idegen izgalom, amely megrettent a sekély kishitűket. A magyar elhivatottság és a nem hángoskodó, de átértett magyar történelmi küldetés tudatában van annak, hogy korszakokon és milió nemzetiségű seregszerepléseken messze átvélő hivatást rendelt a Kárpát medencében a népek és országok, sőt világok életét alakító Örök Erő.

Történelmünkkel, szerepünkkel és kötelességteljesítésünkkel ismeri Európa és ismerik elsősorban nagy barátaink. Ismerik a példátlan áldozatot, amelyekkel megvédte a keresztény kultúrát és Nyugatot a mohó Kelettel

Száraz az arcbőre
Kitujta a szél
Cserepes az ajka ?
Használjon tuzsziros
„STELLA“
krémet
Kapható:
Farkas István
„APOLLO“ drogéria
és CORSO illatszertár
Nagyvárad, Rákóczi-ut

gazdaság visszaállítása érdekében írott cikkével. Szerinte „Miert ne lehetne Németország Európa ipari gócpontja s a többi ország, elsősorban az érdekeltek, mezőgazdasági, amely terményekkel látná el a német ipart, amely így is dominál már a világpiacra. Ennek csak egy akadálya lehet: az ipari munkásság helyzetéről kell gondoskodni. Igén, az egészséges földreformmal...”

szemben, házból és vérből emelt gátat a Keletről jövő fertegnek. Természetesnek vette, hogy őrt álljon és hátatlanságtól fásultan, döbbent nélkül tapasztalta az évszázadok véres és fájdalomos sorozata alatt megmenekült nyugati kultúra hasznélvezőinek hátatlanságát. Ezen már túl vagyunk. Lélekben megbocsájtjuk ismét a rengeteg bánatot, a jövőért, mert Magyarország, a magyarság mindig megtalálja jövőjét nagy barátai között, nem ajándékként, hanem mert tele van életerővel. A magyarságnak nem kell félnie az új európai élettől, a kétlós világháború úszkás romjain épülő átrendezéstől...

Hogy ez az átrendezés mikor következik be, nem tudjuk. Az események szédítő gyorsasággal száguldanak a dráma beteljesedése felé. Addig még sok harcunk lesz befelé és kifelé, de a Betlehemi Gyermek biztosíték rá, hogy egyszer béke lesz a földön, a hadijelentések helyett olyan jelentéseket kapunk, amelyek az Emberről szólnak, akinek nevével a mostani jelentésekben alig találkozhatunk...

PÁRKÁNY LÁSZLÓ

Európai unió

valamilyen formában való megvalósításáról volt szó. Talán furcsa és meglepő lenne más körülmények között, ha most, egy sokkal súlyosabb világháború kellős közepén, a nacionalizmus korában az európai államok uniójáról írunk. Pedig a gondolat nem új. Coudenhove Kalergi gróf, az Európai Egyesült Államok német-japán származású propagálója szerint Európa határai 1500 körül azonosak voltak a katolicizmus határáival. Ezen a területen belül szellemi és lelki egység uralkodott. A Katolikus Egyház, a nemzetközi érvényű latin tudományos nyelv, a görög, a lovagi szellem és a kereszties hadjáratok összekapcsolták a kis Európa kis népeit.

Ezt az egységet a reformáció és a nacionalizmusok bontották meg. Amikor a nacionalizmusok iránt, csak a francia forradalom körüli évtizedekben alakultak ki a modern értelemben vett, nemzeti államok. A monarchiák azelőtt javarészt olyan területekből tevődtek össze, amelyeket a

velelten — házasság, örökösödés, hódítás, vagy szerződés útján — közös dinasztia uralkoma alá hajtott. A különböző nacionalizmusok a XIX. században megkezdtek Európa parcellázását. Ebben az időben lettek szabaddá a mai államok jórésze. Ez azonban nem tudta meggátolni, hogy Európában szinte kivétel nélkül olyan államok legyenek, amelyek különböző nemzetiségű és nyelvű polgárokot jognak össze területükön. Ahogy Spengler is megállapította: „Igazán nemzeti államok javarészt ma is csak az ideák világában találhatók.”

Nem volt egységes Franciaország, vagy hogy csak egy kis példát mondjunk, a kis Svájcban is négy nyelv uralkodik. A lakosság 70 százaléka németül, 20 százaléka franciául, 6 százaléka olaszul, 4 százaléka ladinul beszél.

Ha Európa államai a XIX. században összetalálkoztak volna, földrészünk még ma is — a gyarmatosítás tervszerű elvégzése folytán — kezében tarthatná a világpolitika és a

Gazdaságpolitikai céljaink és eszközeink

A pénzügyminiszter nagyérdekességű karácsonyi cikke

Budapest, a MTI jelenti: Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, az „Uj Világ” karácsonyi számában gazdaságpolitikai céljaink és eszközeink cím alatt cikket írt és abban kifejti, hogy a világháború közepette is a magyar cél nem lehet más, mint összes gazdasági erőnkkel a termelést fokozni és biztosítani. Mind a háború, mind az elkövetkezendő béke érdekében. Ez a feladat az egész magyar közéletünket áthatja.

Gazdasági politikánk és a gazdasági termelésnek alapköve a munka. A munkanélküli a legkisebb közösségnek a családnak sem jelent értéket. Még kevésbé a társadalomnak. A nemzeti erőforrások kiépítésére törekszik a szociálpolitika. Nálunk nép- és családvédelmi intézkedésekkel újabb munkakalkákat teremtő beruházási

programmal és árpolitikával érik ezt el. Ugyanakkor gondoskodnak a javak igazságos elosztásáról.

Az akadályok elhárítása, valamint a közöny és megnemertés elosztása után, most már fokozottabb ütemben folytathatjuk a munkát, amely az erőpcsalakolások kiküszöbölését célozza.

Zongorák, harmonikumok

hangolását és javítását garancia mellett, elsősorban kivitelben szakszerűen végzi, magas állami kitüntetésekkel országosan elismert

Jurászik

zongora, orgona és harmonikum készítő üzeme, Szt. László-tér 4. Sas-palota.

Tel. tárcsázni 25-16, 27-23 kérni 80

Karácsonyra ne vegyen
Rádiót, csillárokat,
villamossági felszereléseket mielőtt
meg nem tekinti

Vacsi és Dobribán

villamossági nagyraktárát
Kossuth Lajos-utca 7. Telefon: 27-33.

Ballay Sándor:

Kacácsanyi beszélgetés színházunk igazgatójával

Nagyvárad, december hó.

A Szigligeti Színház irányítását néhány hónappal a visszacsatolás után Putnik Bálint vette át. Az új színházigazgató a hatalmas nehézségek ellenére is nagy lendülettel és elhatározással kezdett munkájához és rövid idő alatt összetoborozta társulatát, amely szép erkölcsi sikert aratott. Nagy dolog volt ez is, hiszen már a színi évad közepe táján tartottunk, amikor is az elsővonalbeli színészek nagyrészt leszerződtek a vidéki igazgatók. Szerencsés körülménynek kell tekintenünk azt, hogy mégis olyan gárdát toborzott össze, amely hamarosan belepatta magát a közönség szívébe. Anyagiakban, mint az előrelátható volt, sokkal rosszabbul ment. A közönség egy bizonyos rétegének elmaradása erősen éreztette hatását, az itteni ma-

gyar társadalom kereset szempontjából viszont még igen gyenge lábon állt. Az anyaországból nagy számban idehelyezett tisztviselői kar háztartási és lakásgondokkal volt elfoglalva. A becsület és kitartó munka azonban meghozta a maga gyümölcsét. Az évad második felében mind látogatottabbak lettek a színház előadásai és a Szigligeti Színház nézőterét igen gyakran zsúfolásig megtöltötte az elhelyezkedéshez és a kenyérhez jutott magyar munkásosztály és az újonnan kialakult középosztály.

Az idei évad már összehasonlíthatatlanul könnyebb lehetőségek közt indult meg. Városi támogatáson kívül megfelelő számú bérletes közönséget is sikerült beszervezni. Lássuk mit mond Putnik Bálint a színházról, a darabokról és a közönségről:

Gazdag műsor vácija a közönséget a jövő évben

Elsősorban a műsorbeosztás felől érdeklődünk.

Milyen operettek készül a színház előadni?

— Január első napjaiban „Három kislány” című Schubert nagyoperettet újítjuk fel Laurisn Lajos, a m. kir. Opera kitűnő tenorjának vendégszereplésével — kezdte nyilatkozatát Putnik Bálint. Ezután egymás után következnek a Fővárosi Operettszínház nagy slágeroperettje, a „Fityfiritty”. Színrekerül a Szefedin Szefket bey, az „Új Magyarország” kitűnő munkatársának hazafias daljátéka, a „Kolozsári dárúdó”. A régi kedves és hangulatos operettek közül színrekerül a „Cigányprímás” Szűcs Lászlóval, a „Bob herceg” Jurik Icával a címszerepben és a „Bőregér”. Sztrausz vígoperája Szűcs Lászlóval.

— Prózában mik lesznek a bemutatók?

— Január közepén Somlay Artúr, a Vígyszínház kiváló tagja, a „Hazudj nekem” című újdonságban vendégszerepel. Január második felében Kis

Ferenc a „Cyrano”-ban lép ismét a váradi közönség elé. Ezután mutatjuk be a Vígyszínház nagysikerű vígjátékát, a „Ceciliát”, majd dr. Kis Ibolyának, a Nagyváradról elszármazott kiváló írónőnek Fráter Erzsébetről szóló történelmi drámáját. A nagyváradi tárgyú eredeti bemutató feltétlenül nagy érdeklődésre tarthat számot. A budapesti újdonságok közül sorra fog kerülni Vaszary Gábor vígjátéka: „Boldoggá teszek”, amely az Andrássy-úti Színházban fut nagy sikerrel. Lekötöttem az új Magyar Színház újdonságát, a „Tűzvész”-t is. Természetesen még ebben a színiévadban egymás után játszani fogjuk az összes fővárosban bemutatott és bemutatásra kerülő prózai újdonságokat. Minden bemutatóra vendéget hozok. Már megindítottam a tárgyalásokat Mezey Máriával, Tolnay Klárral, Bulla Elmával, Muráti Lilivel, Vaszary Piroskával, akiknek fellépése bizonyosra vehető. Jávör Pál februárra ígerte le-jövetelét.

Miért nem szeretik a kamaly prózai darabokat?

Most kedves kérdést teszünk fel: Mi a magyarázata annak, hogy a prózai előadások lényegesen kisebb érdeklődést keltenek, mint az operettek?

— Sajnos, ez részemre is érthetően — mondotta Putnik Bálint. Nem a darabokban van a hiba, mert ha visszatekintünk, azt látjuk, hogy olyan darabokat játszottunk, amelyek a legkényesebb igényeket is kielégítik. Elég ha Herczeg Ferenc „Híd”, Sommerset Maugham „Színház”, Zilahy Lajos „Tűzmadár”, a „Milliomos”, a „Katoná-est”, Hunyady „Nyári zápor” és a „Nóra” előadásait emlitem, nem is beszélve Tóth Elek, Turay Ida és Bajor Gizi vendégjátékáról. Nóra volt az egyetlen prózai darab, amely két napon át Bajor Gizi kedvéért telt házat vonzott. A prózai darabok iránt való csökkent érdeklődés azonban nem kedvetlenít el, mivel biztos vagyok abban, hogy rövidesen megváltozik a helyzet.

— Milyen általában a színház me-nete? — tettük fel a következő kérdést.

— Örömmel állapíthatom meg, hogy a szegényebbek is jobb anyagi helyzetbe jutottak és megszerették a színházat. Ezt a kettős tényt bizonyítja, hogy az olcsó helyárú népművelési előadások, valamint a vasárnap délutáni és esti előadások telt házak előtt játszódnak le, szemben a tavalyi évaddal, amikor bizony legtöbbször félház se gyűlt össze.

A bérletesek meg vannak elégedve?

— A bérleteseket kielégíteni mindig nehéz kérdés volt. Ez most is a helyzet. Ha valamilyen gyengébb újdonságot mutatunk be, akkor azt kifogásolják, hogy miért nem adtunk helyette valamilyen szép régi operettet. Ha viszont régi operettet újítunk fel, akkor az a panasz, hogy miért nem újdonságot játszunk. A helyzet pedig az, hogy újdonságot, a darabhiány

következtében, sajnos, minden héten nem adhatunk.

— Elbírja a színház ezt a nagy társulatot?

— A tavalyihoz mérten kétszer olyan nagy a havi kiadás. Igaz, hogy sokkal nagyobb a társulat és jobb erővel rendelkezik. Színészeim működésével megvagyok elégedve, mert úgy érzem, hogy a fejlődés útján ismét tettünk egy lépést előre. Örömmel állapítom meg, hogy a zenekar kérdésében is nagyszerű megoldás a katonazenészek szerepeltetése. Szatmáry karuagy lelkes támogatásával a katonazenekar határozott fejlődést mutat.

A magunk részéről a zenekarral kapcsolatban megjegyezzük, hogy

már a melodramák és az énekszövegek alatt is megtanult halkán játszani és tökéletesen adja a zenei aláfestést. Feltesszük az utolsó kérdést:

— Mikor kerül sor a színpad és a világítás korszerűsítésére, amelynek hiányosságai bizony még igen gyakran szembetűnően mutatkoznak?

— Halácsy mérnök Budapestről ép most járt itt ebben az ügyben. A világítóberendezést ugyanis már megrendeltük a Siemens-műveknél, sajnos azonban a színváltóreflektorokat, amelyeket már szeptemberben fel kellett volna szerelni, csak a jövő nyáron tudják leszállítani és felszerelni. A nyár folyamán egyébként a város is tovább folytatja a színház tatarozási munkálatait.

Rövid bepillantást vethettünk tehát a színház tevékenységébe és terveibe, helyesebben a színház vezetésébe, nek abba a részébe, amelyről a kívülállónak igen kevés fogalma van. Sok gond és nehézség mutatkozik, mégis örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Szigligeti Színház ismét azon az úton van, amely a további fejlődés és siker felé vezet.

Ahol a színpadi díszlet készül

Félóra a Szigligeti Színház díszletfestő műtermében

Nagyvárad. Saját tud. Naponta olvashatjuk a színházi iroda közleményeiben, hogy vadonatúj díszletek készülnek az új darabokhoz. Láthatjuk is ezeket a szép új díszleteket, amelyek nem egyszer ragadtatják tapsra a közönséget. Pompás tájképek, hangulatos erdők, modern épületek, tengerpart, elegáns bálterem és hotelhall, stílusos falusi tájék váltogatják egymást a színpadon — s kevesen tudják, hogy mindez a sok szépség egy ember műve, a Szigligeti Színház kitűnő díszlettervező- és festőjéé, aki gyakran mint színész is szerepel: *Ütő* Endrének hívják s a tehetséges, bájos *Majthényi* Gabi boldog férje.

A színházi díszletfestőműterem — amely természetesen hermetikusan el van zárva a közönség elől — feutt van a díszletraktár emeletén. Keskeny, rozoga falépcső vezet fel ebbe a műterembe, amelynek már az ajtaja is jelzi, hogy itt a piktúra tanyázik. Régi száraz festékrétegek tarkítják ezt az ajtót.

Bokopogunk. Az óriási teremben montórruhás fekete férfi fogad: *Ütő* Endre. A földön óriási, kifeszített vászon: egyik részén már kéklik az égbolt. A többi részen görbe és egyenes vonalak hieroglifái, ilyen közelről csak gyakorlott szem veszi ki egy szép magyar ház, udvar, lombos háttér körvonalait.

A szomszédos kisebb helyiségben hatalmas kályhán enyv forr. Ez szükséges a vászon alapozásához, sőt egyes színpadi kellékek kasírozásához is. A falak mentén avuit, öreg díszletek, amelyek itt újjászülettek. Rájuk se lehet majd ismerni, ha ismét színpadra kerülnek.

Mennyi idő kell egy díszlet elkészítéséhez?

Felmerül a kérdés: mennyi idő alatt készül el egy hatalmas háttérdíszlet? Ismerek festőket, akik hetekig pepecseltek egy-egy képen, ami nem volt nagyobb életnagyságúra nagyított fényképnél. A neompressionisták hozták be a gyors, impresszióra kő-

szülő képeket, amelyek friss, eleven élettől színesedtek. De hát, más a kép és más a díszlet. Viszont egy kisebb festmény is lehet szörnyű rossz, művészietlen mázolás és egy kulissza is lehet művészi. *Ütő* Endre díszletei pedig — el kell ismerni — művészi.

— Egy ilyen háttérdíszlettel egy nap alatt készen vagyok — mondja a váradi díszletfestő, olyan egyszerű, természetes hangon, mintha azt mondaná, hogy csak tíz cigarettát szív el egy nap alatt.

— És mibe kerül ekkora „kép”?

Ütő Endre számolgat magában: — Hát, ha egészen új vászonra megy, mint ez, festékekkel együtt ezer-száz pengőbe kerül egy ilyen díszlet. Tehát egy új operett színpadának új díszletekkel való beállítására beleszámít ezer pengőbe is.

Átmegyünk a hátsó, kisebb szobába, ami tervező „terem” és kasírozó műhely egyszemélyben. A falakon különböző magyar vidékek sajátos jellemző tájképei, háztípusai. Az asztalon kész és félkész díszlettervek, amik szintén a fiatal díszlettervező tehetségét dicsérik. Hátul, egy sarokban, kemény papírhalmaz, ezekből gyúrnak a „bronz” és egyéb díszleteket. A földön aranypor csillog, ami egyes színpadi kellékek aranyozása közben hullt le s kiséperhetetlenül beszivódott a padlóba. Hatalmas zsákban kremsi fehér por, olyan, mint a finoman őrölt liszt. Ilyen porból készül a festék, amivel a díszleteket befestik. Ennek a festéknek aztán csak az erősebb zivatar árt meg, kisebb esőt meg sem érez.

Ütő Endre készségesen mutatja meg „boszorkánykonyhájá” titkait. De közben az órájára pillant. Telik az idő. Dolgozni kell. Sok van még hátra, hogy a legújabb operett díszletei elkészüljenek. Búcsúznak a kitűnő színpadi piktorától, aki Pécsen és Kasán kezdte pályáját, amely szép és még nagyra ívelhet Váradról: a tehetsége megvan hozzá.

(-1a.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Postaalkarékpenztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Boldog karácsonyt

kívánunk minden olvasónknak
Csöndben, békességben teljen el leg-
alább ez a két nap mindnyájunk
életében. Ezt kívánja mások és a ma-
ga számára az újságíró.

Ezen a két napon ne legyen semmi
szennző.

A vonatok simán, akadálytalanul
robogjanak a végtelemben vesző sínpá-
rokon. Repülőgép se zuhanjon le mo-
torhába miatt. Lassabban és kevesebb
zajjal járjanak a gépkocsik, a villa-
mosok, még a fogatok is, hogy senkit
se érjen baleset. Tűz, árvíz ne hábor-
gassa senki és semmi biztonságát.
Tolvajok, orzók nyugodjanak ezen a
két napon.

Ne hívják az újságírókat sehová.
Hadd ünnepeljenek ők is otthon,
családjuk körében. Nekik is karácso-
nyuk van.

A háborúnak nem parancsolha-
tunk. Nem kérhetjük meg a vezér-
karokat, hogy függeszék fel levé-
kenységüket ezen a két napon. Az
istentelen Szovjet talán még inkább
lámadásra biztatná embereit. Hadije-
lentések tehát lesznek. De engedjék
meg az olvasók, hogy ezen két na-
pon ne törődjenek a jelentésekkel.

Boldog, békés karácsonyt kívánunk
tehát mindenkinek.

Dicsőség legyen a mennyben az
Istennek és a földön az embereknek
jóakarát.

A MAGYAR LAPOK
SZERKESZTŐSÉGE.

Lapunk legközelebbi száma Kará-
csony ünnepe után, szombaton, a ren-
des időben jelenik meg.

**AZ ÚJSÁGÍRÓ OTTHON KA-
RÁCSONYA.** A nagyváradi Újsá-
gíró Otthon nagytermében, mint
minden esztendőben, az idén is
gyönyörű karácsonyt állított az
Otthon vezetősége. Minden újságíró
és minden színész, minden klubtag
karácsonyfája ez, amely körül főleg
azok gyülekeznek, akiknek még
nincs otthonuk Nagyváradon, vagy
akik még nélkülözik a családi kör-
melegét. Az Újságíró Otthonban
szerdán este gyűlnek ki a kará-
csonyfa gyertyái, amelyek a meg-
értés, a békesség, az otthonosság és
a jobb jövő reményében vetett hit
fényét sugározzák a nagyteremben.

Nagyvállalat

keres azonnali belépésre
egy magyar-német
gyors- és gépirónót és

egy pénztárost

vagy pénztárosnőt

Ajánlatokat Megbízható
1942. jelige alatt Rudolf
Mosse hirdetőiroda, Bazár-
épület továbbít.

Első szabadstílusú birkózóverseny
Nagyváradon. Folyó hó 23-án, vasár-
nap délután 3 órai kezdettel rendezi
meg a Törekvés az edző helyiségében
Apolló-paota, Szaniszló-u. 1. alatt a
versenyt. A versenyen a helyi legjobb
versenyzők vesznek részt. A versenyen
belépődíj nincs.

Eljegyzési hír. Pécsy Jenő m. kir.
postai üzemi tisztviselő Budapest, el-
jegyezte Szrapkó Erzsikét Abony-
ból.

Legelegánsabb kész estélyi,
délutáni és magyar ruhák

Földessy Sándorné

női divat szalonjában

Bémer-tér 2
(üzlet)

**JELENTKEZZENEK A VÖRÖS-
KERESZTES ÁPOLÓNÓK.** Nagy-
váradi polgármestere a következő hir-
detményt adta ki: A m. kir. IX. Ho-
véd Hadtest Országmozgósítási Kor-
mánybiztosa 363-1941. Om. rende-
lete alapján, felhívom a hathetes tan-
folyamot végzett Vöröskeresztes ön-
kéntes ápolónókat, hogy sürgősen je-
lentkezzenek a Vöröskereszt hivatal-
nál a hadtest főápolónőjénél, Kolozs-
vár, Egyetem-utca 11. szám alatt
Nagyvárad, 1941. december hó 22-én.
Dr. Soós István, s. k. polgármester

Mi Katona Böskényel varratunk, Ka-
tolikus Kör épület.

A faipari szakosztály felhívja tag-
jait, hogy folyó hó 23-án, vasárnap
délután 10 órakor rendkívüli taggyű-
lést tart, amelyre ezúton hívjuk fel
tagjaink figyelmét. Tekintettel az ügy
közérdekű fontosságára, minél nagyobb
számban megjelenni sziveskedjenek a
saját érdekükben. Elnökség.

VITÉZI TEAESTÉLY január 5-én
este 7 órakor az Újságíró Otthon ös-
zes termében.

RÁDIÓ

Kedvező fizetési
feltételek!

**GRAMAFONOK, LEMEZEK,
HANGSZEREK a „MUSICA”**

Zeneszerekrények, villanygramafonok,
telepes rádiók, pianók

cégnél
Rákóczi-út 11.

...KARÁCSONY...

... boldog család ...
... meleg ünnepi hangulat ... !

PAPP MARGIT — butorok között ... !

Kiállítás: Rimanóczy-utca 8.

Hirdetmény. Felhívom mindazokat,
akiknek Nagyvárad thj. város és Bihar
vármegye területén fűtési célra hasz-
nált gőzfejlesztő kazán, továbbá bár-
milyen célra szolgáló belső tünyomás-
sál működő gőztartó, gőzasztal vagy
használatukban, 1942. évi január hó
31-ig írásban vagy szóbelileg jelentsék
be hivatalomban: Nagyvárad, Szilágyi
Dezső-utca 24. szám alatt. A bejelentés
elmulasztása közigazgatási uton elbi-
rálandó kazánrendőri kihágást képez
és a kazánügyi kormányrendelet 53.
paragrafusának b) pontjában foglalt
határozatok értelmében pénzbüntetés-
sel, behajthatatlanság esetén megfelelő
elzárással büntetendő. M. kir. Kerületi
Iparfelügyelő, mint gőzkazánügyi ha-
tóság.

Házasság. Nagy Barna szkv. száza-
dos és neje Bagossy Viola, özv.
Kováts Lajosné Fábry Janka, kir.
ítélőtáblai bíró özvegye, örömmel tu-
datják, hogy gyermekeik Nagy Kata-
lin és Kováts Dániel Géza a Berettyó
vizsáb. és árment. társulat főmérnö-
ke, f. évi december hó 27-én, szombaton
este 7 órakor tartják esküvőjüket a vá-
rad-olaszji római katolikus plébánia
templomban. Nagyvárad, 1941. decem-
ber hó. Távirati cím: Nagyvárad,
Schlauch-tér 2.

Rendelet a bányanyugbér felárak
megállapításáról. Budapestről jelenti
a MTI: A Hivatalos Lap a bányanyug-
bér biztosítás járuléktartalék hiá-
nyának fedezésére szolgáló bányanyug-
bér felárak megállapításáról két ren-
deletet közöl.

Új évre rádiót és
villamossági cikkeket
Ferenczy Zsolt és Emődi János

üzletében vegyen. Nagyvárad, Rákóczi-ut 11. szám alatt.
Csillárok nagy választékban, legújabb rádiók részletre is, rádió
csere, telepes rádiók raktáron.

KARÁCSONYI ISTENTISZTELET
SORRENDJE A NAGYVÁRAD-
ÖSSZI PLEBÁNIÁN. Karácsony első
napján éjfél szentmise, mondja dr.
Tombory Béla plébános. 7 órakor
pásztormise. 10 órakor ünnepélyes
nagymise. szentbeszéd. mondja dr.
Tombory Béla plébános. Másodnap-
ján 8 órakor esendes szentmise, 10
órákor ünnepélyes nagymise és szent-
beszéd. mondja dr. Tombory Béla
plébános. Mindkét napon d. u. 3 óra-
kor vecsernye.

KARÁCSONY A NAGYVÁRAD
FOGHÁZBAN. Nagyvárad. Saját tud-
sárral Karácsony szent ünnepét bensőséges
hangulatban ülték meg a váradi
ügyészségi fogház lakói is. A római
katolikus foglyoknak Wallner Győző,
a Szent József Intézet igazgatója,
még a reformátusoknak Bokor Sán-
dor fogházi lelkes mondt beszédet.
Istentiszteletet tartottak a görög ka-
tolikus és görögkeleti foglyok számá-
ra is. Utána minden fogoly szeretet-
csomagot kapott ajándékba, amelyet
az egyházak, intézmények és magá-
nosok adományából gyűjtöttek össze.
Délután a felekezetek szerint ka-
rácsonyi ünnepegeken vettek részt a
foglyok.

A SZENTATYA FELMENTÉSÉ
ADOTT A PÉNTEKRE RENDELT
BŐJT ALÓL Vatikánvárosból je-
lenti a Szejani: A Szentatya elhatá-
rozta, hogy a jelen viszonyokra való
tekintettel felhatalmazza az egész vi-
lág püspökeit, hogy híveiket mentseék
fel a péntekre és más napokra ren-
delt böjtök alól, kivéve a hamvazó-
szerdát és nagypénteket. (MTI.)

Meghívó. A Pannonia R. T. évi ren-
des közgyűlést 1941. december 31-én
délután 10 órakor tartja Horthy Mik-
lós-ut 25. szám alatt. Tárgy. Az évi
zárszámadás feletti döntés. A r. t. fel-
számolásának kimondása. Részvénye-
seket ezúton hívja meg az Igazgatóság.

Temetés. Jeremiás János nyug.
tüzoltófőparancsnok, tűzharcos főhad-
nagy 68 éves korában meghalt. Teme-
tése csütörtökön délután 3 órakor lesz
a közkörhazból. — Szunyogh Bar-
nabás nyug. székelyhídi főszolgabíró,
az Erdélyi Párt titkára 53 éves korá-
ban meghalt. Temetése pénteken dél-
után 3 órakor lesz a Haller-kápolná-
ból. (Erdélyi „Concordia.”)

Telepes, hálózati

Néprádiók
nagy választékban

Kovács Gyula
villamossági szaküzlete

Alapi-utca 2. Telefon: 25-09 94

Itt a tél!!

Ablakán, ajtaján
van már

Windfix?

Szereli

PAPP MARGIT

Rimanóczy-utca 8. — Telefon 14-25.

és **POLLIERUM**

Nagy Sándor-u. 6. — Telefon 14-85.

**Teljes sikerrel
befejeződött az Erdélyi
Nyereménykötvények
elhelyezése**

Reményi-Schneller Lajos pénzügy-miniszter nyilatkozott az erdélyi nyereménykölcson sikeréről. Az erdélyi nyereménykötvények elhelyezése teljes sikerrel befejeződött. A siker százszázalékos. Az erdélyi nyereménykölcson sikere tekintetében optimista voltam és végeredményben bizalommal tekintettem a jövőbe. Az erdélyi nyereménykölcson nem minden szempontból előnyös időben került kibocsátásra. Epen ezért van fokozott jelentősége, hogy a magyar közönség legszélesebb rétege felismerte az erdélyi nyereménykötvények előnyeit. Amikor ezuttal megköszönöm a közönség támogatását, nem mulasztatom el néhány szót emelni a névtelen jegyzőkről, ar ötven, száz, kétszáz pengőt jegyző kis emberekről, mert a kölcsonnek több mint felét kismemberek jegyezték. Lehetetlen öszinte meghatódottság nélkül szemlélni a kismemberek hosszú sorát, amely nem csupán azért jelent meg, hogy összekuporgatott filléreit jól helyezze el, hanem azért is, mert testvéri együttérzései viseltet Erdély iránt. A közönség megértett bennünket. Megértette a magyar kormányzat fáradozását. Ebben az értelemben a nyereménykölcson hatalmas sikere tulajdonképpen népszavazás nemzetünk és hazánk nagy céljai mellett.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az erdélyi nyereménykötvények jegyzése hétfőn lezárult. A beérkezett jelentések szerint jelentős összeggel túljegyezték a 100 millió pengőt. Ennek folytán egyes nagy összegű jegyzéseket csak csökkentett mértékben lehet elfogadni. A kisebb jegyzéseket csökkentés nélkül fogadtatják. A kibocsátás sikerét a legjobban jellemzi, hogy a kötvények mintegy 60 százalékat kistételekben vették át.

Huzella Ödön:

**Séta a városi könyvtár
polcai között**

Ötvenezer kötet könyv várja a kulturára vágyók érdeklődését

Nagyvárad. Saját tud. Elmúlt az az idő, amikor a polgári otthonokban a gondos mamák azt mondták leányaiknak, ha csendes délutánokon könyvbe-merülve találták a dívány sarkában: — Ugyan, ne olvass annyit! Ne rontsd a szemed.

S kézimunkát adtak a kezükbe — mintha a kézimunka bizonyos fajtája kevésbbé szemrontó volna — s a lányok nagyrésze mitsem tudott az irodalom fejlődéséről, sőt, a klasszikusokat sem nagyon ismerték. A könyv, a jó könyv azonban otthont talált már a kispolgári otthonokban is, úgy-hogy a mai időkben egészen szép kis könyvtárakat lehet látni egyes helyeken.

Ilyenkor karácsonykor van a jó könyvek szezonja. „A könyv a legjobb ajándék” szállóigévé vált, éppúgy, mint az, hogy „megnézem a könyvtárad és megmondom, hogy ki vagy.” Egy év telt el az első, felszabadult magyar karácsony óta. Tavaly is lehetett már jó magyar könyveket kapni a váradi könyvkereskedésekben, de a nagyobb könyvszállítmányok csak közvetlen karácsony előtt érkeztek és a városi nyilvános könyvtár is január

15-én nyílt meg. Érdekel, mennyit fejlődött a város irodalmi ízlése egy év alatt? Látom, hogy irodalmi értékű darabokra zsúfolásig megtelik a színház nézőtere. Látom, hogy ingyenes, vagy olesó helyárú felolvasásokra, ha azok csak némi értéket képviselnek, — van közönség bőven. Nem panaszkodhatik a Szigligeti Társaság sem. De mi van a könyvekkel? Olvasnak-e és kik a népszerű írók? Kiknek könyveit várhatják leány- és asszonyszobákban a karácsonyfa alá?

Hogy mindezt megtudjuk, elsősorban is Soós Andrást, a városi könyvtár kitűnő főnökét kerestük fel hivatalában.

A városi könyvtár egyelőre még a Teleki-utcai úgynevezett kisvárosi háza emeletén van. Kicsi ez a helyiség már a felszaporodott kötetek számára. De egyelőre, míg a Mezey Mihály-utcai „Üzemek háza” fel nem épül, itt kell maradnia a városi könyvtárnak a régi helyen. A tavasszal azonban átköltözik az „Üzemek házába”, ahol megfelelő tágas helyiségekben nyernek elhelyezést a könyvtár értékes kötetei s modernül berendezett olvasótermek várják majd a közönséget.

50 ezer kötetből 35 ezer magyar

A városi könyvtár főkönyvtárosa, Soós András készségesen áll rendelkezésünkre.

— A könyvtárnak — mondja — jelenleg ötvenezer kötet van, ebből 35 ezer magyar, 15 ezer pedig idegen nyelvű: olasz, német, francia, angol és román könyvek. Külön csoportosítottuk az irodalmi és a tudományos műveket és külön szekrényben őrzük a

több száz kötetre rúgó nagyváradi, illetve biharmegyei írók műveit s a helyi folyóiratokat és napilapokat, amiket összegyűjtöttünk és bekötve megőrzünk.

A régi könyvek között sok nagyértékű mű akad. Sajnos, a román uralom alatt sok érdekes és értékes könyv elkallódott, de a meglévő anyag is fenyt vet a száz-százötven év előtti könyvkiadásokra. A legrégebb könyvek között ott találjuk az 1732-ből való „Vetus Testamentumot”,

amiben igen szép illusztrációk vannak. Az ugyancsak 1732-ből származó, Adam Friedrich Kirsch-féle „Abundantissimum Cornucopiae”-t, az 1742-es pozsonyi kiadású „Magyar Krónikának röviden megrajzolt Somnáját”, 1790-ből Pézseli József műfordításait, amelyek között legérdekesebbek „Aizir, vagy az Amerikánusok” című szomorújáték s a vele egybekötött regényfordítások.

E régi könyvek között őrzi a városi könyvtár

Szarovszky Károly Fülöp eredeti orvosi oklevelét 1816-ból, és Ujhely város kőműves, ács és kőfaragó céhének szabadságos leveleit 1858-ból. A régi könyvek túlnyomórészt latin és német nyelvűek, a magyar kötetek csaknem mindegyike csonka, soknak hiányzik a címlapja is, ami az elmúlt két évtized gazdálkodásának a bűne. Még két szép kötetre bukkanunk a régi könyvek között. Az egyik 1772-ből származó „Kirchengeschichte”, szépen illusztrálva, a másik 1792-es kiadású, magyar nyelvű és a szerző, illetve fordító: Viski T. Pál kishédei Rhédei Ádámnak ajánlotta művét, „Az Orras Ovidnak deákbl fordított változatait”.

Mit olvas a mai közönség?

Soós András a főkönyvtáros gondosan bezárja a régi könyvek szekrényét.

— Most készül egy nyomtatott katalógus, az összes szépirodalmi és tudományos művekről — mondja — és a könyvtár átrendezése is folyik még. Közel tízezer könyvet szerzett be könyvtárunk egy év alatt, amiből hat ezret a Könyvgyűjtemények Országos Főfelügyelősége küldött.

— A könyvtár látogatóinak nagy része diák, akik olyan könyveket vesznek ki, amikből tanulmányaikat

fejlesztetik. Aztán nagyon sok a tisztviselő és tanár olvasónk. A legnépszerűbb könyvek Mára Sándor, Gulácsy Irén, Török Rezső és Vaszary János művei, míg a külföldi írók közül

a klasszikusokat kedveli a közönség.

— Sokan keresik Hugó Viktor műveit. Tolsztojt és a modernek közül Cronint és Stefan Zweigot.

— Ez év január 15-én nyílt meg a könyvtár. Az első félhónapban 346, februárban 1116, márciusban 1087, áprilisban 841, májusban 808, júniusban 569, júliusban szintén 569, augusztusban 410, szeptemberben 439 és októberben 857 könyvet olvastak a városi könyvtár látogatói. November és december forgalma még nincs teljesen összeállítva, de tapasztalható, hogy a forgalom ismét emelkedik.

Szépirodalom és ifjúsági könyv a karácsonyi könyvvásáron.

A városi könyvtár után sorralátogattuk a váradi könyvkereskedéseket. Van, aki arról panaszkodik, hogy alig vásárolnak könyvet s viszont van könyvkereskedő, aki boldogan csak annyit mond:

— Nem panaszkodhatom!

A karácsonyi könyvpiacon főleg magyar szerzők ifjúsági művei és magyar szépirodalmi könyvek kelendők. Mára, Harsányi, Zsolt és Gulácsy Irén könyveiből soha sincs elég a raktáron. Keresik Mécs László és Reményik Sándor összegyűjtött verseit is.

A magyar irodalom egyre több tért hódít Szent László városában s a magyar karácsonyfa gyertyatényébe csillagsugarasan világítanak be a magyar gondolat ragyogó betűi.

Gross Károly festőművész

**Eredeti
festmények
tárlata**

Bazár épület, Japport felett

**Fóris Gyuláné
modern berendezésű
kozmetikája**

Nagyvárad, Teleki utca 2. Tel. 20-05.

**Orvosi kötszerész üzletemet
stávközi-út 31 alá
helyeztem át.
Készítek speciális haskő-
tőket, sérvtűtőket, fűzőket
a legújabb divat szerint
Allando raktáron gumminar-
isnyák és egészségügyickek**

Raskó Ferenc

HUNNIA SZALLO

Nagyvárad

Sas palota. — Telefon 17-54

Teljes komfort! Hideg, meleg folyóvíz!

Polgári árák!

Családvédelmi érdekek érvényesítése az új illetmény- rendezésben

**A családi pótlékok és nyugdíjak részletes
kimutatása**

(Befejező közlemény)

Az állami alkalmazottak és a bírák új fizetéséről tegnapi számunkban hoztunk részletes közléseket. Most a családi pótlékokról, a magánalkalmazású munkásokról közlünk ismertetéseket. Azonkívül közöljük azt is, hogy a közalkalmazásban volt nyugdíjasoknak, illetve azok özvegyeinek a 8500-941. M. E. sz. rendelet szerint mennyire emelkedett az ellátása.

A fizetésrendezési rendelet legfontosabb újítása a családi pótlék rendszerének új alapokra való helyezése. Erőteljesen érvényesül a családvédelmi gondolat, mert

minél több a gyermek, annál inkább emelkedik összegszerűen is gyermekenként a családi pótlék.

Ujszülött gyermek után minden alkalmazott a felemelt gyermeknevelési pótlék ötszörösét kapja az első hónapban.

A feleség utáni családi pótlék egyes csoportokban az eddigi havi 13, 16.50, 15 és 13.50 helyett havi 40, 35, 25 és 20 pengő. Ezidőszelint az első két gyermek után

egy csoportban 18, 16.50, 15, illetve 13 pengő családi pótlék jár, az új rendelet értelmében ezeknek összege 40, 30, 25, illetve 20 pengőre emelkedik. A családi pótlék szempontjáról tudvalevően a közalkalmazottak négy csoportba tartoznak. Csoportonként így alakul az új családi pótlék:

az első két gyermek után
az első csoportba tartozó alkalmazottak gyermekenként havi 40 pengőt a második csoportba tartozók havi 30 pengőt, a harmadik csoportbeliek havi 25, a negyedik csoportba tartozók havi 20 pengőt kapnak.

A harmadik gyermek után
az első fizetési csoportba tartozók havi 50, a második csoportba tartozók havi 40, a harmadikba havi 30, a negyedikbe havi 25 pengőt.

A negyedik gyermek után
első csoportbeliek havi 60, második csoportbeliek havi 50, harmadik csoportbeliek havi 35, negyedik csoportbeli havi 30 pengő családi pótléket kapnak, míg
az ötödik és az ötön felüli gyermekek után

egyenként az első csoportban 70, a másodikban 60, a harmadikban 40, a negyedikben 35 pengő a családi pótlék.

A nem állami tanszemélyzet fizetését kiegészítő államsegélyét szintén a rendelet szellemében kell megállapítani.

A munkások és magántisztviselők fizetési pótléka.

A magánalkalmazottak fizetésének szabályozásáról szóló rendelet kimondja, hogy a munkaadók a rendelet hatálya alá tartozó alkalmazottaknak az 1941 november 30-ika után teljesített szolgálatáért

nem adhat kevesebb fizetést, mint amennyi az alkalmazottak az 1940. évi október 5. napján érvényben volt megállapodás szerint megillette.

ha pedig az alkalmazott az 1940 október 5-ike után lépett szolgálatba nem adhat kevesebb fizetést, mint amennyi a szolgálatbalépésekor a köztölt megállapodás szerint megillette.

A magánalkalmazottak, illetve a munkások fizetését két alkalommal már 7, illetve 8 százalékos fizetési bérpótlékok kaptak, ezt az eddig élvezet

15 százalékos most 30 százalékra egészíti ki a rendelet.

A munkások fizetési bérpótlékára vonatkozó rendelkezés nagyjában ugyanazokat az intézkedéseket és határnapokat tartalmazza, mint a magánalkalmazottaké. Az erelés itt a 15 százalékos fizetési bérpótlékkal együtt 30 százalékos. A rendelet hatálybalépését megelőző időben már kifizetett munkabér után a bérpótlékokat a rendelet életbeléptetéséig számított 14 napon belül ki kell fizetni. A rendelet nap, hétfőn már életbe is lépett. A legkisebb munkabérekre vonatkozó rendelkezéseket úgy kell alkalmazni, hogy a megállapított legkisebb munkabérek felül kell számítani a 30 százalékos bérpótlékokat.

felelő százaléka. Harminchétféle évi és ennél több szolgálat után 230, 160, 138, 132 P javadalmazás megfelelő (a 40 évnél száz) százaléka.

Postai műszaki segédszemélyzet és altisztelnél négy fizetési csoport van. Száz-százalékos nyugdíj ezeknél az I. csoport 4. fokozatában 200 P, 3-ikban 191 P, a 2-ikban 181 P, az 1. fokban 172 P. A II. csoport 4. fok 166 P, 3-ik 160 P, 2-ik 155 P, 1. fok 149 P. A III. csoportban 8 fokozat van 120, 125, 129, 133, 138, 143, 149 és 155 P havonként a száz-százalékos nyugdíj. A IV. csoportban hat fokozat 102, 105, 108, 109, 113 és 117 P havonként.

**ÁLLAMVASUTI TISZTVISELŐK,
SEGÉDTISZTEK ÉS ALTISZTEK
NYUGDÍJA**

A tisztviselők A. táblázatu I. fizetési osztálya szerint 1190 P a százszázalékos havi nyugdíj. A II. fiz. osztály I. fokozatában 939 P, 2. fokozatában 860 P. A III. fiz. o. 1. fokozatában 720 P, a 2-ikban 637 P. A IV. fiz. osztály 1. fokozatában 558 P, 2-ban 520 P, 3-ban 482 P. Az V. fiz. osztályban az 1. fok 427 P, a 2-ik 339 P, a 3-ik 351 P. A VI. fiz. osztályban az 1. fok 318, a 2-ik 297 P, a 3-ik 277 P. A VII. fiz. osztályban 1. fok 259, a 2-ik 243, a 3-ik 228 P. A VIII. fiz. osztályban 1. fok 219, a 2-ikban 207, a 3-ik 193 P. A IX. fiz. osztályban 1. fok 184, a 2-ik fok 174, a 3-ik 164 P.

A D. táblázatban segédtisztelnél 12 fokozat van. 133 P-től 295 P. összegig fokonként 13 P. emelkedéssel, a C. táblázatu altisztelnél 11 fokozat van 102 P-től 181 P-ig. fokonként 4-9 P. emelkedéssel.

Munkásoknál és napszámosoknál 10

Politikai rabságunkból visszatérve az igen tisztelt vevőkörztségünknek kellemes karácsonyi ünnepeket kívánnak a
FOTO ANGELO

fényképzési műterem tulajdonosa
Aschner Károly és neje

Karácsonyra
pontos órát, ékszer
Gyenge István

ékszerésznél vegyen
mélyen leszállított karácsonyi árbán.
Nagyvárad, Rákóczi-ut 19.

**A „Pannonia” éttermében és kávéházában
Szilveszter este
a Szigligeti színház művészeinek kabaréelőadása**
Éttermi asztaloglalások: Telefon: 19-07

Nyugdíjak az új rendezés szerint

Az állami rendszerű fizetések után: Az I. fizetési osztályban 2454, a II. fizetési osztályban 1636, a III. fizetési osztályban 1153 pengő havonként a száz százalékos nyugdíj. A IV. fiz. osztály 2. fokozatában 818 P, az 1. fokozatában 902 P. Az V. fiz. o. 2. fokozatában 604 P, 1. fokozatában 688 P. A VI. fiz. o. 3. fok 418, a 2. fok 467, az 1. fok 520 P. A VII. fiz. o. 3. fok 315 P, 2. fok 343 P, 1. fok 373 P, a VIII. fiz. oszt. 3. fok 241 P, 2. fok 259 P, 1. fok 277 P. A IX. fiz. oszt. 3. fok 190 P, 2. fok 205 P, 1. fok 222 P. A X. fiz. osztály 3. fok

166 P, 2. fok 175 P, 1. fok 185 P. A XI. fizetési osztály 3. fokozatában 144 P, 2. fok 152 P, 1. fok 159 P.

A bírói fizetésekutáni százszázalékos nyugdíj: A VI. fiz. csoportban 1636 P, az V. fiz. csoportban 1185 P havonként. A IV. fizetési csoportban a 2. fokozat 1046 P, az 1. fokozat 883 P. A III. fizetési csoportban a 4. fizetési fok 383 P, a 3. fiz. fok 301 P, a 2. fiz. fok 258, az I. fiz. fok 200 P. A II. fizetési csoportban a 6. fokozat 753 P, az 5-ik 720, a 4-ik 700, a 3-ik 658, a 2-ik 601, az 1. fokozat 516 P havonként. Az I. fizetési csoportban a 9-ik fizetési fokozat 591 P, a 8-ik 537, a 7-ik 546, a 6-ik 527, az 5-ik 509 P, a 4-ik 491, a 3-ik 473, a 2-ik 437, az 1. fokozatban 400 P havonként.

Kezelőknél 10 éves szolgálat után 134 P, szakdíjnokoknál 129 P, díjnokoknál 123 P javadalmazás megfelelő százalékában számítják a nyugdíjat. Huszéves szolgálat után 162, 160, illetve 149 P havi javadalmazás megfelelő százalékában.

Műszaki altisztek, szakaltisztek, I. és II. osztályú altisztek és segítő szolgálk nyugdíja 10 éves szolgálat után 134, 117, 109, 105 és 102 P javadalmazásuk a beszámítható idő szerinti megfelelő százaléka. Huszéves szolgálat után 162, 133, 120, 113 és 109 P javadalmazás megfelelő százaléka. Harminc éves szolgálat után 191, 149, 132, 125 és 109 P javadalmazás meg-

Nagyvárad Takarékpénztár
Rákóczi-ut 6

**Erdekközösségben a Pesti Hazai
Első Takarékpénztár-Egyesülettel!**

**Foglalkozik a takarékpénztár
és banküzlet minden ágával**

Elfogad betéteket előnyös kamatozásra
Devizák igénylése. **Telefon: 12-17 és 20-41**

Fiókiintézet és raktárház Nagyszalontán
Telefon: Bankfiók: 4. Araktár: 31.

**Karácsonyra
szőrmét, bundát vásároljon
Halász Imre szücs üzletében**

Nagyvárad, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90.
Külföldi szőrmékben, kész bundákban nagy választék.
Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalok.

évi szolgálat után havi 38.12 P a nyugdíj 15 év után 42.67 P, 20 év után 49.32 P, 25 év után 54.87 P, 30 év után 60.52 P, 35 év után 70.02 P, 40 év után 83.69 P havonként.

ÖZVEGYEK NYUGDÍJA

Szakképzett özegek, ha férjük nyugdíjas állapotban halt el, ötéves szolgálat után 46.80 P havonként a díjnokoké 44.40 P, a kíséző szolgálóké 37.60 P. Tízéves szolgálat után 51.60 P, 49.20 P, illetve 40.80 P. Tizenötéves szolgálat után 69 P, 64.50 P, illetve 52.20 P. Huszéves szolgálat után 80 P, 74.50 P, illetve 54.50 P havonként.

Ha férjük tényleges szolgálatban halt el, ötéves szolgálat után 58.50 P, 55.50 P, illetve 47 P. Tízéves szolgálat után 64.50 P, 61.50 P, illetve 51 P. Tizenötéves szolgálat után 69 P, 64.50 P, illetve 52.50 P. Huszéves szolgálat után 80 P, 74.50 P, illetve 54.50 Pengő havonként.

Államvasuti havi és nyugdíjasok özegek férjük 5 éves szolgálat után 49.20, 46.80 és 38.80 P. havonként, ha férjük nyugdíjas állapotban halt el, 61.50, 58.50 és 48.50 P., ha tényleges szolgálatban halt el a férjük. Tízéves szolgálat után 53.20, 51.60 és 42 P., illetve 63.50, 64.50 és 52.50 P. Huszonöt vagy ennél több évi szolgálat után 97, 90 és 57 Pengő.

A magánalkalmazottak fizetésére vonatkozóan szívesen nyújt felvilágosítást a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak egyesülete szombaton reggeltől este 8 óráig a Mezei Mihály-u. 2. szám alatti hivatali helyiségében. A munkásokra vonatkozó intézkedésekre pedig vagy a Nemzeti Munkaközponthoz, vagy a Hivatásszervezet titkárságánál lehet felvilágosítást kapni a hivatalos órák alatt.

**Biharmegyei
Takarékpénztár**

**A Magyar Bank és Kereskedelmi
R. T. Budapest leányintézete.**

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

SZÍNHÁZ

**A Három huszár
bemutatója**

A színházjáró közönségnek az a része, amely irtózik a komolyságnak leghalványabb árnyalataitól is és csak abban az esetben hajlandó egy estét a színművészetnek szentelni, ha belépőtíjért nem gondolatokat, hanem kizárólag tréfákat és bohócságokat nyújtanak neki, — örömrivalgással fogadja a Három huszár című operettet, amelyet kedd este mutatott be a Szigeti színház. Igazán nem valószínű ez a darab azzal, hogy az operettekben általában szokásos komoly elemekkel visszaélés bár pillanatokra megszakít

Karácsony közeledik!

Legszebb
ajándék
egy

RÁDIÓ

Mózes István-tól Hlatky Endre-utca 15.
Rádió és villamossági cikkek.

ja az élcelődések sorát és unalmakat ékel a mulatságos helyzetek egymásutánjába. Ahogy mondani szokás, emleletes ostobaság a „Három huszár”. A kacagtató figurák egész tömege vonul fel benne, s mindegyikük annyit többé-kevésbé szellemes csacsiságot mond, hogy a közönség valósággal kacagó görcsökkel küzd három felvonáson keresztül.

Az eladósodott grófi család kastélyába angol fizető vendégek érkeznek s a grófok csak úgy tudják megvalósíta-

ni a vendéglátást, ha a sváb mindenestől lánynak és az IBUSZ ügynököknek adják át a házigazdák szerepét, ők maguk pedig mint urasági alkalmazottak szolgálják ki a vendégeket. A helyzet-komikum kiapadhatatlan forrásává válik ez a megoldás, de a vézén természetesen minden jól kialakul, mert a fiatal angol hölgy beleszeret az ifjú grófba s megtalálják a módját a nagyon megmentésének a magyar főúr önérté megértése nélkül.

Az előadás kitűnő. Jurik Julusit még egy szerepében sem láttuk annyira elemében. Humorérzékét, kedvességét, közvetlenségét ugyanis mint cselédlány s ugyanis mint grófi dáma minden jelenetében valóban tündöklően tudja megragytatni s különösen az első felvonásban annyi jóízű bájjal alakította szerepét, amennyit ebben a zsánerben kevés magyar színész tud felmutatni. Koltay Aranka, aki betegsége után most lépett először színpadra, aranyos volt a grófkisasszony szerepében; a közönség sok szeretettel ünnepelte. Kozma Andor a grófi méltóságba csöppent Ibusz ügynök szerepében önmagát multa felül, ha szabad ezt a túlzó kifejezést használunk. Márky Géza is meglepően jól beilleszkedett az operett együttesbe. Az angol vendégek neveltséges bandájában Radnóthy Éva finom volt és disztigált. Ross József és Barys Béla pompás figurákat alakítottak és Solyomossy, mint ál-skót mágnás már megjelenésével is viharos tetszést aratott. Kitűnő volt Dely Ferenc, mint urasági főedző s Berengh Béla is egy hordár szerepében. A többiek is mind igen jól

Ne legyen a nő divatbolond, de ne is hanyagolja el magát, főleg az alakját ne. Egyszerű ruha is jobban érvényre jut a jó alakon és jó ér-zéssel tölti el az a tudat, hogy termete, külseje nem nélkülözi azt a harmóniát, mely biztos fellépéshez juttatja és növeli önértéket, amire napjainkban minden nőnek oly nagy szüksége van. Mint mindenre, úgy a füzöre is áll az a szabály: „A legjobb, a legjobb kezekből.” Az évtizedek óta ismert jóhírű KOVÁTS SANDORNÉ füzőspecialista (Szent Gellért-u. 10. Nilgesz-telep) készíti a legjobb füzőket.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknél 25 százalék engedmény

Adás-vétel

Öltözködni jól és olcsón csak Molnár használt ferriruha üzletéből lehet. — Bémer tér 1. (udvarban). Magas árakat fizetek használt ruhákért. 810

Aranyat, brilliánt, ezüstöt magas áron veszek órát, ókszeret, javítok Gyenge István ékszerész, Rakóczi ut 19. 810

Temetkezési vállalat elsőrendű fel-szereléssel, dús raktárral, 130 ezer lakosú egyetemi városban, nyugodalomban vonulás miatt eladó. Cím Kovács Hir-lapiroda, Debrecen. 850

Brilliánsért, régi ékszerért magas árat fizetek Tarján ékszerész, Rakóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben). 810

Korcolyát, kerékpárt, varrógépet veszek bármilyen állapotban magas áron. Nikkelezés, köszörülés, csere Kiss Béláné műszaki üzlet, Mussolin-tér 10. 817

Mielőtt ajándékait megvásárolná, győződjön meg leszállított áralmról. Ebédlő, antik szalonok, keresztthuroszongora és pianino olcsón eladó. Sternberg bizományosnál, Rakóczi-u. 15. 853

Különféle

Mindennemű **endizést** békebeli selymekkel kifogástalanul elkészíték. **JURICKAY** Szent János-utca 41.

Brandisz, magánnyomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál. Nagyvárad, Hodossy-u. 30. 828

Üzlethelyiséget keresek. Leveleket „Forgalmasabb helyen” címmel kiadoba. 829

Tisztviselő abonoma ebéd, vacsora olcsón Mátyás étteremben, Szilágyi D. utca 5. 835

Kitűnő házikoszt olcsón kapható, — Mátyás étterem, Szilágyi Dezső-u. 5. 840

Állást keres

Kereskedelmiből érettségizett 26 éves fiatalember gyors- és gépirásban jártas elhelyezkedést keres. Címét kiadoba kér. 831

KIADÓTULAJDONOS:
szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád **Dr. Scheffler Ferenc**
Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

megállották a helyüket.

Mulattató, hangulatos, szép kiállítás darab a Három huszár. Helyesen tette a színház igazgatója, hogy az ünnepekre ilyen tisztán szórakoztató és kacagtató célzatu darabot tűzött műsorra.

Színházi iroda közleményei:

— **János vitéz gyermekelőadásban** megy szerdán délután 3 órakor olcsó helyárral. Amíg a Jézuska jön, addig minden jó gyerek a színházban lesz.

— **Az ünnepi műsor a következő:** Ünnepe első napján délután 3 órakor vitéz Molnár Iván felléptéve a Bukaresti kaland, olcsó helyárral. 9 órakor a Három huszár megy. — Ünnepe másodnapján 3 órakor vitéz Molnár Istvánnal a Bukaresti kaland és 9 órakor a Három huszár van műsoron. — Szombaton és vasárnap este is a Három huszár megy. Szombaton tisztviselőbérlet.

ELMARAD A TÖREKÉVÉS BÁL A Törekvés vezetősége közli, hogy a karácsony másodnapjára hirtetett bált technikai akadályok miatt későbbi időpontban tartják meg.

Kávéházakban és vendéglőkben kérj: **Magyar Lapok-at.**

de ne
leg az
jobban
jó ér-
hog
őzi azt
elérés-
érzetét,
nőnek
t min-
a sza-
b ke-
ismert
ORNE
-u. 10.
egjobb

SEK
filter,
edmény

Mohai
ehet. -
s árákat
810

magas
avitok
akóczy

ndü fel-
ezer la-
gulomba
ics Hir-
850

magas
ez, Rá-
mben).

rogépet
magas
cece
ssolimi-
817

árolná.
aimról
szthu-
ón el-
Rákó-
853

SI
lanui
AY

la nyo-
yvárad,
828

veleket
mel ki-
829

vacsora
ágyi D.
835

ato, -
35-u. 5.
840

26 éves
jártas
iadóba
831

. T.

6.
ereno
mdé RT

r. t.
lány!

Karácsony

AZ IDŐ TELJE

Más óceánnak biztos partja van
s az úttalanság mégse céltalan,
más tengermélynek kőalapja van:
hegyet ha hegyre dob be egy titán,
az óceánt egyszer megtölti tán.

De az Időnek partja, mélye nincs,
megtölthetetlen, meg nem mérhető,
világbölcső és világtemető,
nincs útjelzője és térképe sincs
s eltűnik benne a szemét s a kincs.

Folyton folyik és mégis mindig áll,
Nap, Hold, bolygók úsznak benn mint halak
s mert ők mozognak, úgy látszik halad,
évmilliók eltűntek üresen,
jelzéstelen s nem történt semmi sem.

Az Idő teljességhez érkezett,
midőn Krisztus létével lett tele.
Hozzászépülni: hősi élvezet!
Fekete éjek és fehér napok
pásztorra, Ember, vedd le kalapod
s a jászol Hősét tiszteld meg vele!

Útjelzőnek nőtt, mint korallsziget,
pár név: olimpiászok, fáraók,
cézárok, eszmék, mind csak arra jók,
hogy míg pár percet mértek idele,enn,
megmélyüljön a szörnyü Végtelen.

Egy Szüztől egyszer gyermek született:
a Mult s Jövő rögtön mesgyét kapott
s a feneketlen mélység alapot.
Ő lett az út, az iránytű, a part,
révet talál mindig, ki arra tart.

Világ világossága, fárosz Ő,
És Ő a Mágneshegy: mit érdemes
megmenteni, mi szép, nemes
van bennünk, örökléttel lesz teli.
Mit nem vonz Ő: nirvána elnyeli.

Mécs László

Küzdelem a nyomor ellen

Irta: Dr. Hlatky Endre

A karácsony örömteljes ünnepének hangulatban jusson eszünkbe azok sorsa, akik nehéz küzdelmet folytatnak a mindennapi kenyérért. Gondolatunk forduljon a szegények felé. Vessünk pillanatot arra, mi is a szegénységnek, nyomornak a problémája s mily módokkal lehet annak megoldására törekedni.

Karácsonyi meghitt hangulatban is figyeljünk az észnek és a szívnek szavára, a parancsra, mely tettet követel.

A szegénykérdést kétféle módon lehet megoldani. Az egyik mód: ideiglenes intézkedésekkel, a másik pedig az átfogó végleges szociális program módja.

A nemzet nagy megpróbáltatásának ideje olyan korszak, amikor nem látszik elérkezettnek a lehetőség végleges programok valószínűsítésére. Tehát e szerint most csupán átmeneti intézkedések volna lehetségesek. De Nagyvárad közigazgatási életének eddigi tanulságai alapján mégis azt látta a város vezetősége, hogy nem elég ideiglenes eszközökkel dolgozni, hanem végleges megoldásokra is kell törekedni még kedvezőtlen körülmények között is.

A szegénység átka ellen nehéz a küzdelem, de gyönyörű feladat és hivatás. A szegénység okait kell gyengíteni, megszüntetni, tehát az elszegényedést megakadályozni. Ezért kell

ismerni elsősorban a szegénység okait. Ezen okok megszüntetése ellen még a legnehezebb körülmények között is olyan alaposan kell felkészülni, mintha a végleges megoldások idejét élnék.

Amikor például a népbetegségek megelőzéséről történik gondoskodás, tüdőbetegek nyilvántartása s gondozása során, vagy más általánosabb bajok elhárítása és gyógykezelése terén, már a szegénység ellen folyik a küzdelem, mert a hosszú betegség munkaképtelenséghez és ezzel a nyomorhoz vezet.

Nagyvárad előljár már az alig több mint egy évnyi tapasztalattal a betegségek elleni megelőző munka terén. Szépen halad az egészen kicsiny gyermekek az iskolakötelesek és a felszólított orvosi ellenőrzése is valamint a gyógyításuk, ha ez szükséges. Az új nemzedék ellenállóbb, egészségesebb lesz és a szegénység elleni saját küzdelmében is erősebb mint a mai és előző nemzedék.

A szegénység másik oka a munkálanság. A munkaalkalom megteremtése, közmunkák létesítése a magánmunkák előmozdítása még a nyersanyag terén is mutatkozott akadályok dacára is eredménnyel járt és így is sikerült egyrészt megállítani a szegényedés folyamatát, másrészt javuló helyzetet biztosítani sok munkás családban.

Azok a szép elgondolások, amikről a „Magyar Lapok” is megemlékeztek Esztergár pécsi polgármester itteni látogatása kapcsán, valóra fognak válni Váradon is. A nehézségek dacára is. Nem is olyan lassan, mint ami érhető volna egyébként.

Az a Szövetkezet, amelynek formát adni a gyors szociális munkának, lendületet fog adni a szép tervnek és áldás fakad belőlük. A kislakás akció a közegészségügy egyéb tervei mind ugyanazt a magas célt szolgálják.

Ugy is kell, hogy Szent László jubiláris esztendejében Nagyváradon melegebben süssön a nap mindenkire. Jobb körülmények közt alakuljon az egyén élete kinek-kinek s a nyomor, a szegénység, ahol felüti a fejét, gyors társadalmi és közületi segítségbe ütközzék, hamar meg is szűnjék.

Ebben a munkában és küzdelemben mindenkinek részvételre kell lenni.

A társadalmi gondoskodás azonban nem lehet arra jogalap, hogy csak mások segítségére számítson valaki s ölbetét kézzel várja sorsa javulását. A gondoskodás munkájából pedig senki sem maradhat ki, akinek a sors lehetőséget adott, hogy jobb sorsot éljen, mint a szegénység.

Szent László évének küszöbén a Szent Karácsony ünnepén ezzel a gondolattal forduljunk a szegényebb embertársak felé.

SZENT ESTÉN

Az utca éles zaja mindjobban elül, a forgalom is mintha elakadt volna valahol. — már csak munkahelyükről későn szabadult, fáradt emberek sietnek hazafelé nagyszaporán. — talán még gyorsabban most, mint máskor. Valami megfoghatatlan áhitatos esendéreszkedik lassan az egész városra. Csak egy-egy üresen dögögő villamos robaja robbantja szét néha ezt az ünnepi némaságot. Amott meg három kis rongyos, kültelki apróság rendez hangos osztozkodást összekántált jil-lérek felett. Még nekik is örömpap, Szent este van, fenyőillatú karácsony, est.

Csodálatos az a magasztos átszellemültség, amely ilvenkor minden őrözelket megfog, valami különös mennyei feszültség vibrál a levegőben, az öröme váró ember sajátosság ünnepi lényé tölti be az egész mindenséget. Kicsinyek, nagyok — gazdag, szegény — mind, mind nagy várakozással készülődik, mindenki vár valamit, valami nagyon szépet, nagyon jót: egy hosszú, nehéz év után újra egy kis megnyugvást, egy parányi örömet, — megbékélést.

Gyermekeink már hetekkel előtte megteremtették ezt az izgalmas karácsonyi hangulatot. Apró púrnás kacsák szorgalmasan körmötölk a kis Jézushoz szóló hosszú, ferde sorokat. Minden kis lépésük, minden cselekedetük a mai nappal volt összehangban, már jóideje. Nem volt egy jöttel, mely ne az érdemek gyűjtésére irányult volna s nem volt egy ártatlan csínytevés, mely mérlegelés tárgyát ne képezte volna a kis Jézus bőkezűségének esélyei tekintetében. Minden ballépést tisztelettel tették jóvá, csak hogy ez egyszer minden kívánság meghallgatást nyerjen.

Gondterhes szülők nehéz áldozatárán megváltott boldog gyermekálmok, egymáshoz szánt, titkon őrzött apró meglepetések, kis és nagy tárgyak küszöbön álló beteljesülései remegnek ebben a mélységesen szép, szent esteben, hogy minden pillanatban kirobbanhassanak Jézus érkezésével. A Megváltó születésének ünnepjében.

Egy fáradtságos esztendő minden búja, robotja oldódik fel egyszerre ilvenkor. Mert most mindenki boldog akar lenni, a karácsonyi örömök halmozásából mindenki kétszeres részt követel: örülni saját örömeinek és mégjobban örülni mások örömeinek.

Együtt ül már a család apraj nagyja. Kipirult arcú gyermekek kicsiny szíve minden neszre nagyot dobban. az izgalom tetőfokán, kerekre nyílt szemmel latolgatják a lehetőségeket, számolják a hosszú perceket...

Mindenki hazatért már, aki hazatérhetett, akinek otthona van. Akinek pedig nem juttatott a Sors a családi tűzhely áradó melegségéből, bizony most sokszorosan érzi az egyedül-lét kínzó ürességét, — a szeretet és megbékélés ünnepén ez jobban fáj, mint máskor...

A kihalt utcákon már alig létező ember. Megrendítő, halk, ünnepi esendőmlik az egész városra... Apró házacskák hatalmas palotákkal olvadnak egybe — az ablakok résein tüdőklő fény árad...

Égi hozsanna reszket át a légen, — valahonnan betlehemie éneket hord az esti szél:

Dicsőség mennyben az Istennek, békesség földön az embernek...

Kiskun.

Uj Karácsony — új Ember

Irta: Polyák István

Csodálatos ünnep ez a Karácsony. A fenyőfák illatán keresztül a bellelemi pásztortanya levegőjét varázsolja közibénk. Az igénytelen kis gyertyák pislogása a csöndes betlehem éjszaka csillagaira és főképen arra a csodálatos legényesebbikre emlékeztet. A legprimitívebb kántálás is az angyalok dicsőítő énekét visszhangozza szívünkben. A hit ilyenkor jó talajra talál minden lélekben. Csodálatos ünnep — tizenkilenc évszázad távlatából minden hangulata, minden apró mozzanata elevenen, élő színekkel bontakozik ki előttünk.

És mégis minden évben a legnagyobb újság erejével köszönt reánk. Minden évben jelent ez az ünnep valami újat, amit még egy előző év Karácsonya sem hozott meg. Tavaly például első Karácsonyunkat ünnepeltük felszabadulásunk után. Akkor a felszabadultság érzése, öröme uralkodott egész lényünkön. Ezt az érzést, ezt a hangulatot kerestük magunkban, másokban és ebben a mindezt és mindenkit átölelő közös érzésben forrott össze az egész magyarság egy szent nagy közösségben.

Ez a második felszabadulás utáni Karácsony is hozott újat, egészen újat

számunkra. Az egymásratalálás, az összeforrás után felszínre hoztuk problémáinkat. Sokszor talán keserű érzéseket váltott ki egyik-másik kérdés túlzottan megmutatása, vagy éles kidomborítása de egészében minden a jó szándékok és a jó akaratok elmélyítését szolgálta. Volt és van közömbösség még most is sokokban — mit tagadjuk emberek hibája ez —, van közelebbi mérsékelt és kimélete, magatartás és ezek mellett van merész, magyarosan keserű ostromozása sok kiütköző hibának. A karácsonyi szerelet világánál és melegeinél most megláthatjuk, hogy a közömbösségen kívül — mert ebbe sohasem nyugodhatunk bele — minden magatartás a közös nagy célt szolgálta. Hála Istennek, ma már ott tartunk, hogy ki merjük moridani hibáinkat és az őszinte beismerések után egymást biztatva, sokszor gyermekesen tipegve rá is lépünk a javulás útjára. Elmélyítettük kérdéseinket és most már nem tudunk napirendre térni afelett, hogy ebben a hazában mostoha viszonyai miatt sokan még nem érzik a haza életet adó melegét.

Tudjuk, hogy az első Karácsony éjszakán nagyot fordult a történelem ke-

roke. Ennek a döntő fordulatnak erejét ma is megérezzük a Karácsony csodálatos varázában. S azt is megérezzük, hogy ez a döntő fordulat főképen mireánk vonatkozik. A földreszállott Istenember új embereket akar, új életformát, új gondolatokat, új lelkiismeretet, új és friss erőket akar szolgálatba állítani. Eppen ez a döntő fordulat, amely ma is feladat és az lesz mindig, amíg az embernek gyarlósága terhével kell zarándokolnia a földön.

Idei Karácsonyunkon talán még jobban érezzük ezt a nagy feladatot: az új ember, az új lelkiség kialakítását magunkban egész nagy nemzeti közösségünkben. Soha karácsonyi lelkület még így nem egyezett az idő parancsával. Mert mi is a Karácsony lelke? A szeretet.

Szeretetlenben kell átalakulnia az egész közösségnek, a közösség minden tagjának. Ez lesz az új, a szeretet kohójának átalakító tűzéből megtisztultan kikerülő ember. És így születik meg az új világ. Mert új emberek nélkül semmiféle rendszer, semmiféle terv, elgondolás nem segít. Csak új emberek építhetnek új világot.

Az új ember ha szeretet vezet, nem fogja magát kiszakítani a közösség öleléséből amikor önzését, kapzsiságát hozzá kell szelidíteni ennek a közösségnek az érdekeihez. Az új ember nem vár majd törvények kényszerítő erejére, hanem ad, lemond, megelégszik, segít és lesz erős láncszem abban a kötetlemben, amelyet a Karácsony szeretetének tüze forrasztott egybe.

Ezt várjuk, ezt kérjük 1941 Karácsonyán!

Női- és leányka kabátok, kosztümök gyönyörű kivitelben. Olcsó árak!

Bihari modellház

Kossuth Lajos utca 5.

Mérleg szabóság!

Nagy szövétválaszték!

TÉN

bban elül,
kadt volna
ahelyükre
berek siet-
s. — talán
nt máskor.
tatos csend
z városa.
ő villamos
ezt az ün-
meg három
ság rendez-
kántált fil-
römpnap ez.
karácsony-
os átszelle-
inden érző
önös meny-
egében, az
gos ünnepi
indenséget.
eszadag, sze-
várakozás,
ár valamit,
von jót: egy
ira egy kis
örömet, —

ekkel előre
almas karó-
párnás ka-
stírók a his-
de sorokat,
en eselők-
sszhangban,
egy jött,
jtésére ír-
egy ártatlan
lés tárgyai
us bőkezű-
en. Minden
i, csakhogy
ág meghall-

áldozatai
gyermek-
kan örvös-
s nagy tá-
esülési re-
esen szép,
en pillanat-
s érzésé-
nek érfor-

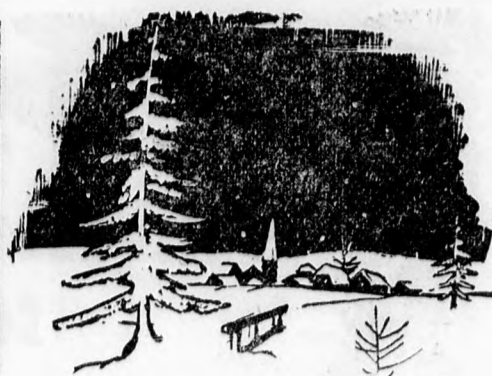
minden hü-
egyszerre
nki boldog
ömök hal-
észtésének
mének.
ád aprár-
mekek li-
agvot dob-
g, kerekre
s lehetősé-
perceket...
aki haza-
ven. Aki-
Sors a csa-
égéből, bi-
az egyedül-
szerelet és
bban fáj.

lig lézen-
mepi csend
Apró há-
sal olvad-
éssein tűn-
légén, —
et hord az
ennek, bé-
Kiskun.

Szegények a szerkesztőségben

Irta: M. Fodor Viola

Első hó

Sűrű pelyhekben kezdett esni tegnap azóta folytonjolyvást hull a hó. A kert, a széles udvar tiszta tejhab, hullámos friss, harapni volna jó. Földig hajolnak a fehér tehertől a bokrok és a boglya szinte eldőlt és minden élő élet hó alá hal.

Es hull a hó és gyűl és tömörül és nincs egy lábnyom a házunk körül mely összekötné a külső világgal. Olyan a ház most, mint a hóbefűtta, világtól elzárt kastély a mesében.

Tíz óra tájt a lány lement a kútra, nyomát a hó megint belepte szépen.

Ugy dél felé elállt a hóesés és akkor a mély csendben, a mesés fehér özőnben felbukkant a postás — nagy, idegen, barbár feketeesség — s a hóba vágta vén csizmája rozsdás nyomát.

Agyontiporta a mesét.
Nadányi Zoltán

a szociális igazságérzés, mely nem tűri az ilyen roppant ellentétek szembenállását. Ennek az igazságérzetnek egyenként és együttesen, mindenkit s az egész magyar közösséget át kell hatnia. S ha az élet napos oldalán sétáló egyén önmagától nem képes, vagy nem hajlandó a lemondásra, mammutjövendelme esupán egy hányadának feláldozására azért, hogy szűkölködő, nincstelen nemzettestvéreinek is jusson néha nem is nagyobb darab, hanem csak egyszerűen egy darab kenyér s állandó, biztos hajlékot nyújtó meleg otthon, — akkor az állam feladata, hogy olyan törvényeket hozzon, melyek eltüntetik ezt a nemzeti erőt szétforgácsold szörnyű szakadékokat, s elsöprik az útból azokat, akik önzésükkel akadálygördítenek a szociális igazság érvényesülése elé.

Nem lehet ennél sürgősebb feladat. S helyi viszonylatban: nem lehet ennél előbbre való semmiféle szobor felállítás, vagy idezállítás. A barra-györgyökből és miklóferkékből kell szobrot emelni. A szociális lelkiismeret élő, gyönyörűsége szobrait.

rongyból összetakolt rövid nadrágjában, komoly kis arcán a nélkülözés fájdalmas vonásaival s a szegénység sajátos koraérettségével — megállt előttünk és bokáit katonásan összevágva, úgy köszön reánk, hogy:

Szebb jövőt!

Hát nem szívfacsaró?

Vajjon kit illelne meg jobban ez a „szebb jövő“, mint épen őt és őket, a jobb sorsra érdemes barraqyörgyöket és miklóferiket, akiket kint, a messzi, sáros telepeken édesanyjuk a hátán visz iskolába, hogy mezítelen lábuk meg ne fagyjon a dermedt, téli sárban...

Ez a hosszú menet, ennek minden egyes tagja hozzánk jön, tőlünk kér és vár segítséget.

Mi, amennyire tőlünk telik, olvasóink megértő támogatásával, segítünk is rajtuk — pillanatnyilag.

Pillanatnyilag — ezen van a hangsúly. Mert minden fillérről, amelyet átnyújtunk nekik, ijesztően mered elénk a kérdőjel:

Mi lesz holnap?

Miből élnek majd ezek a szerencsétlenek holnap és a többi elkövetkezendő holnapokon? Miből adunk nekik, ha újra eljönnek hozzánk kérmű? Nem fordulhatnak ismét olvasóinkhoz, akik már így is túlon-túl kivették részüket az embertárs és nemzettestvér iránti kötelesség teljesítésében.

A mi segítségünk tehát csak pillanatnyi segítség, az a mentő kis deszkaszál, melybe a vízbefúló kapaszkodik a végleges segítség megérkezéseig. Ezt a végleges segítséget pedig csak a kérdés intézményes, gyökeres megoldása nyújthatja.

„... A jótékonykodás világa lejárt, — írja „Koraszme“ című cikkében Imrédy Béla, — s helyébe a szociális igazság érvényesítése lép.“

Nos, ez a szociális igazság lemondást követel. Lemondást legalább is a biztos és gondtalan megélhetésen túlmenő jövedelmekről azért, hogy a javak igazságos elosztásának elve alapján jusson azoknak is, akik munkaképtelenek vagy munkájuk után sem tudnak megkeresni — éppen a szociális igazságtalanság következtében — annyit, hogy abból a maguk és családjuk létét, jövőjét biztosítsák. Azt diktálja ez a társadalmi igazságosság, hogy ne ragadjon magához egy-egy, már amugy is biztos, sőt olykor zsíros megélhetést nyújtó állásban pöffeszkedő egyén még tuca-nyi jövedelem-forrást, mert azt a pénzt, amit így vág zsebre, azoktól vonja meg, akiknek — önhibájukon kívül — még a mindennapi kenyeret sem adja meg az élet.

„Nem a Krisztus gondolata az, — hanem az emberek gonoszságánál, következménye, hogy mérhetetlen vagyonnok és határtalan szegénységek néznek egymással farkasszemet“ — mondotta a nemrég lezajlott katolikus női nagygyűlésen dr. Faragó Ferenc.

Szűnjék meg hát végre az emberi gonoszság, s lépjen helyébe az

pengőnként — olvasóink jóvoltából, az öreg Bor bácsi ócska kosarába. S ő mindig hűségesen beszámol nekünk, hogy mire költötte a kapott pénzt. Legutóbb büszkén mutogatta „új“ kötött mellényét, melyet 12 pengőért vásárolt a tőlünk kapott pengőkből összekuporgatott pénzből.

Bor bácsi után súlyosan lihegő mellel, levegő után kapkodó lélekzétvételrel, riadtan kidülledt szemekkel a 78 éves özv. *Pataki Gyöngy*né tipeg. Magas koránál talán csak roppant egyedülvalóságának és szegénységének terhe súlyosabb

S most újra változik a kép. Középkorú asszony fekszik gerendával alátámasztott, medvességétől kipenészedett odújában, feketére festett ócska fagyón — mintha már is koporsóban fekédné — és súlyos, szaggatott szavakkal arról beszél, hogy a penészes-odu falán gyakran már a halál képét látja kirajzolódni. Olyan félelem-nélküli természetességgel beszél a halálról, ahogy csak az az ember tud beszélni, akinek az élet csak rosszat tartogatott. Nem is kíván még hátralevő napjaira mást, csak annyit, hogy ágyába egy kis szalmát s fekvéstől kiséztesse, állandóan vérző teste alá egy gumilepedőt vehessen. Ennyit kíván már csak az élettől Nyikos Ilo-ná s ha még annyi is jut ezenfelül, hogy néha öldöklő éhségét is csillapíthassa, — már nagyon-nagyon megelégedett lesz.

Azután jönnek egymásután, mind. Az ötgyermekes Ötvös Lászlóné, a háromgyermekes Kis Róza, a Bukarestből hozzánk menekült és lakásából most kilakoltatott Spaczek Gyuláné és megszámlálhatatlan, hosszú sora azoknak akik segítségért kiáltanak hozzánk s akiknek a kiáltása soha sem suhant el visszhang nélkül olvasóink füle mellett.

S a sor végén ott menetel a kis Barra György, akinek értelmes arca alig világít ki a rongyok közül, az első elemista Mikó Ferike, aki édesanyja kezét fogva lép be hozzánk s nekünk arcunkba szökik a vér és torunkat sírás fojtogatja, amikor kétké-re fagyott meztlábával, ezernyi

1841 1941

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

fennállásának 100-ik esztendejében.

Alapított 1841-ben kelt királyi szabadalomlevéllel.
Alaptőke és tartalékalapok: P 56,000 000.—

Nagyváradfi fiókja:
Bémer-tér
Telefon: 10-31.

Betéteket előnyösen gyűmölcsöztet
Ingatlanokra előnyös kölcsönöket nyújt
Bankszerű hiteleket folyósít
Foglalkozik a Banküzlet minden ágával.

Száműzött székelyek karácsonya

— 1910—1941 —

„Ősz nem sodort még annyi
árva lombot,
Annyi riadt szót: minden
összeomlott...”

Aprily megrázó versét hányszor el-
sőhajtottuk a kérszerű vagy önkén-
tes számkivetés éveiben! Ezek a köl-
tői sorok az 1918-as őszi magyar pusztulás
siratói, pedig hát két évvel az-
előtt is voltak már siratni valóink. A
drága Székelyföld első idegen-meg-
szállásakor, éppen 1916. aug. 30-án
(mily szent dátum lett ez tavaly ótal!)
jöttek Pestre az első menekültek: ma-
gyarok, székelyek, gazdagok és sze-
gények. Közel 40 000 tönkretett, ki-
űlözött magyar! Csak a főváros lá-
tott el, fogadott szívébe ennyit de
félelmen az Alföldön bújdostak
várták a hazatérést. Megadta a Ma-
gyarok Istene, hogy javarészüket még
azon a télen visszajutott felgyújtott
kifosztott fészékbe. De milyen kará-
csonyra értek ezek haza?

Tegyük féket most nyelvünkre, a
Szeretet ünnepén, ne fessük le a
gyötrelmek színeivel ezt az első fáj-
dalmas székely karácsonyest, mikor
vértanuk vére festette meg a gyimesi,
hargitai, háromszéki szűzférhár-
vat... Azok, akik a magyar főváros
és környéke tesivéri melegeben egy-
egy percre feledhették bújdosásukat,
bizonyára mondanak egy hálaimát
jóltevőikért.

Igy vagyunk most mi, 1919-től kezd-
ve idemennyire erdélyiek, százezer-
számra. Kit erre, kit haza vezérelt
azóta sorsa, de bárhol élünk, aggok
vagy férfiak, soha-soha el ne felejt-
sük: mivel tartozunk az édes testvé-
ri fogadtatásért! Igen, testvéri volt az
első ölék, könnyezés a darutollas
határőröktől kezdve végig az Alföl-
dön, vagy a Dunántúlon. Csak a fő-
város idegenfajú népe hökkent meg a
második erdélyi „invázió” látlára.
A keresztyén otthonok csak megtá-
rultak, de jobbára a szellős vagonok-
ban, vagy fabódékban (barak-város-
ban) húzódtunk csak meg. Igaz
magyar vendégszeretetre is volt pél-
da — itt-ott — a nagy aszfaltrengé-
sben. Tudtuk, hogy alig 2 éve már
láttak székely menekülteket, aztán a
vörös hóhérok 100 napi fosztogatása
is kimerítette Budapest népét, így
nem is esett rosszul 1919 őszétől kö-
zel 2 éven át a pesti közönség. Hiszen
a negyedmilliónyi menekült erdélyin
kívül özönlöttek a Felvidékről is (140
ezer), Délről is (50 ezer). Még 1921
őszén is 1200 vasúti vagonban lak-
tak menekültek csak a fővárosban;
az egész országban mintegy 3000 va-
gonban sanyıldtek.

Alig lehet megindítható elképzel-
ni, mint a szőnyegdarabokkal kibé-
lelt marhakoosít, melynek ablakán
át kályhaeső pirál, ajtaja előtt, a sí-
nek között ártatlan gyermekek ug-
rándoznak hogy gémberedett lábaes-
kájik jobban át ne fázzanak.

Hány ezer hős magyar anya szen-
vedése érdemelne meg a rendjelet,
pusztán ezekért a szörnyű, ruhamo-
sásban, fözésben hontalanságban át-
szenvetett hónapokért. És az apró-

ságok mégis, itt is várták az an-
gyalt. Ha minden kocsi-ba nem is
jutott karácsonyfa, de legalább egy-
egy ágra aggatták a síró anyák tarka
szalagot, szaloncukrot, hogy feledtes-
sék erdélyi otthonukat gyermekeik
kel.

Ezek, a vagon-karácsonyok voltak
a legszomorubbak; ma is megráz az
emlékezés fájdalma, ha 1920-as, első
száműzetési didergésünkre, a zokogó
apákra, szomszédaimra gondolok. Az
ölmös eső, fekete karácsonyest így
ért a Nyugati-pályaudvar egyik
vagon-sorában, lakásunkon, honnét
előrelmen, inkább menekülési célból

késő este félkerekedtem társaimmal,
be a belvárosba. Hogy legalább má-
sok örömét lássuk idegen ablakokon
át. Így értünk el a Deák-terre, a „Két
Török”-ről elnevezett ódon kétemele-
tes házig. Nyitott ablakain ismerős
dalok szállingóztak alá. Nyárádmén-
ti székely vigasságok. Maros vize fo-
lyik esendesen — Szamos-menti ked-
ves, ismerős kurjantások csaltak az-
tán föl néhányukat, akik még csak
nemrég kóstoltuk meg a hazállanság
keserű kenyerét.

Bátorlalan kopogtatásunkra igen
szívesen erdélyi anyai szóval hívott
be egy jó lélek és egyszer csak azon

vettük észre magunkat, hogy az er-
délyi egyetemi tanár köré sereglett
vérünkbeli való véreink testvérül fo-
gadtak. Még azt is megsúgták, hogy
ott a professzorok között van hazánk
tényleges miniszterelnöke, a boldog
emlékű Teleki Pál gróf és egy nagy-
szerű székely katona, Siménfalvy ez-
redes, valamint Kolozsvár kizsáto-
pénzügyigazgatója, Papp Antal is,
akik minden idejüket a küzölt ifjú-
ság szervezésére, megsegítésére fo-
dítják.

Ők voltak az egész székely ifjusá-
gunk mentő-angyalai a legnehezebb
időkben és ezért emlékezetes ez az
első karácsonyest a Székely Egyetemi
és Főiskolai Hallgatónál, hogy
őket megismerhettem. E karácsi-
nyon, amelyet azóta is annyi köve-
tett és amikor mindnyájan, atyai
anyai jótévedéink megjelentek. Szé-
gény nagy elnökünk, Teleki Pál, a
20 éven át mindössze egyszer nem
jöhett fel karácsonyánk alá vala-
mi külföldi útja miatt. Így szerette a
székelyeket ahonnét ősei gyökerei
származtak...

Legyen áldott emlékezte ezen a
szentesten, amikor a Gondviselés ki-
tudhatalan akaratából már nem le-
het e földön! Dr. Gergely Pál,

Beszélgetés Nyisztor Józseffel, aki megmentett két magyar repülőt és egy gépmadarat

Nagykároly, december hó. Igénytel-
en, barnaképi fiatalember, Nyisztor
József. Kint az Arpád-utcai részen
találkoztam vele, a napszámosok fer-
tályában, ahol egy sereg márol-hol-
napra élő, ninsteleu ember lakik.
Míg a papirgyár megvolt Nagykaroly-
ban, könnyebben jutott munkához
a város napszámosai, de, hogy köze-
ledett a magyar uralom, Weinberger,
a zsidó gyáros, akinek volt miért ag-
gódnia a honvédség bevonulásától, ide-
jében leszerelt s valahová a Prahova

völgyébe vitte üzemét. S a hatalmas
gyártépcet most elhagyottan áll a város
határában. Egyelőre semmi kilátás
sincs arra, hogy ismét gépek zaka-
toljanak benne s munkáscsaládoknak
adjanak kenyeret.

Nyisztor József is kereset nélkül
áll... Kérvevezeti erre-arra, de
nem jutott egy útkaparó álláshoz sem.
Pedig nagy érdemei vannak. Olyan
hőstettet vitt véghez a megszállás ide-
jében, amilyenrel kevés ember dicse-
kedhetik.

Nem sok az egész...

— Hogy is történt ez a dolog? —
kérdeztem.

— Nem sok az egész. — felelte
szerényen. — 1939 nyarán történt...
Kint dolgoztam a Korparéten, mikor
egyszerre repülőgép jelent meg a le-
vegőben. Nézem-nézem, hát látom,
hogy magyar nemzeti színek vannak
rajta. Nem értettem a dolgot, hogy
lehet ez, bizonyára eltévedt, gondoltam
magamban... De nem sok idő
volt a gondolkodásra. A következő
percben újabb meglepetés ért. A re-
pülőgép lejjebb ereszkedett, még le-
jjebb, egy kört írt le a Korparét felett
és aztán leszállt a mezőre... Nem
tudtam mire vélni a dolgot, de azt
már sejtettem, hogy kényszerleszállás
történt. Hiszen a közelben katonák
gyakorlatoztak és nem lehetett felté-
telezni, hogy a magyar repülő épp ezt
a helyet választotta ki, ha fontos volt
neki, hogy leszálljon Nagykaroly ha-
tárában. Odaszaladtam, hát két tiszt
úr ült a gépben. Motorhiba történt
s a tiszturak nem sejtve, hogy kato-
nák vannak a közelben, hozzáláttak,
hogy alaposan kijavítsák a hibát.
Mindjárt láttam, hogy veszélyben van-
nak s ha kissé késlekednek, ment-
hetetlenül elfogják őket. Az Isten-
tenért, kiáltottam, tiszt urak, men-
eküljenek, mert már gyülekeznek a
katonák ott a búzatáblában, hogy
meztámadják és elfogják a gépet.” A

tiszt urak erre felismerték a helyzete-
t, gyorsan munkához láttak, elvé-
gezték a gépen a legszükségesebb javítást,
még mielőtt a rohamia indult
katonák odaértek volna, aztán per-
cek alatt felrepültek ismét és szeren-
cesen túl is jutottak a határon.

— És aztán? — kérdeztem.
— Aztán jöttek a katonák... Ész-
revették, hogy én beszéltem a magyar
repülőgép utasaival s talán kézmoz-
dulataimból is látták, hogy siettet-
tem, unszoltam őket. Hiába igyekez-
tem letagadni: nekem estek és agya-
főbe vertek. Estig eszméletlenül fe-
küdtem ott, aztán sokáig, nyugtalmat
az ágyat és máig sem hevertem ki a
verést.

Csakugyan: ma is ütődött ember
Nyisztor József. Beszéde akadozó,
keze reszket, mozdulatai bizonytalanok.

— Igen ám, — kételkedtem a hősi
külsőjének éppen nem mondható kis
ember elbeszélésében, — ezt minden-
ki mesélheti... Hányan vannak Er-
délyben, akik most nagy hőstettekkel
hozakodnak elő, amelyeknek a fele-
se igaz...

Nyisztor József azonban igazolványt
vett elő, amelyet az általa megmentett
magyar repülőgép egyik utasa,
egy repülőfőhadnagy írt alá. Ez a le-
vel pontosan igazolja a szegény nagy-
karolyi munkásember elbeszélését.

„Kényszerleszállást kellett végre-
hajtanom Nagykaroly határában, —
így szól az irat, amely részletesen
közli a kérdéses repülőút körülmé-
nyeit, — s nem vettem észre, hogy
a közelben katonák gyakorlatoznak.
Ekkor futott hozzám Nyisztor József
nagykarolyi lakos és figyelmeztetett
a veszélyre. Kizárólag Nyisztor fi-
gyelmeztetésének köszönhetem, hogy
idejében elmenekülhettem... Nyisztor
József hazafias, magyarhű, hős ma-
gataratása folytán egy magyar repülő-
gép és két magyar tiszt megmentett
a román fogságból...”

Ime a nagykarolyi hős és hőstette,
Föl lehetne tenni a kérdést, hogy há-
nyan vannak a volt megszállt terüle-
ten, akik ilyen magatartást igazolni
tudnak?... Akik be tudják bizonyí-
tani, hogy valóban életük kockázta-
tásával ilyen hathatósan sikraszálltak
a magyar ügyért és ily pontosan ki-
számítható mértékben védtek meg a
magyar érdekeket.

S Nyisztor Józsefnek, ennek a görög
katolikus vallásu, de a nagykarolyi
görög katolikusok nagy tömegé-
vel együtt magyar ajku és magyar ér-
zésű munkásembernek eddig még
nem jutott — jutalmazásképpen, —
egy darab kenyér se. Nemzetvédelmi
keresztet se akasztottak a mellére:
igaz: nem volt senki, aki kioktatta
volna, hogy ezt kérni kell.

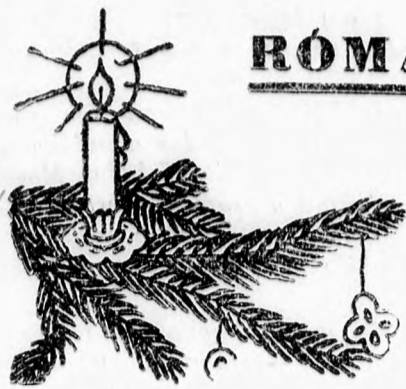
Jávör Béla.

Szódavíz
olcsón bármikor
hiegénikusan otthon
készíthető.
Palackok és szénsav-
patronok kaphatók és
cserélhetőek

TÖRÖK

vas-, testék- és háztartási cikkek
kereskedésében.
Rákóczi-ut 2. — Bazár épület.

RÓMAI LEVEL

AZ ÖTÖDIK...

„Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendezek az én lelkem, mert nagy dolgokat cselekedett velem a Hatalmas, kinek szent az Ő neve...”

A Szűz Anya „Magnificat”-ját imádkozhatja el minden asszony, aki anyává lett. Sebesen elfutunk a szavak mellett: anya vagyok, gyermekem van, kettő van... három van... és nem is fogjuk fel, mily csoda egy gyermek születése, s mily kegyelem egy ép, egészséges gyermek! Isteni ajándék, mely ránkvetet, él és növekedik, megfogja kezünket és megfogtat, nálunk vigasztalódik meg és első nevetése mi vagyunk, édesanyjuk, szenvedésükben minket hív öntudatlanul, s kifáradt lélekkel ránk emlékszik vissza... nincs nagyobb dicsőség és nagyobb hatalom az anyaságnál!

Szomorú a ház, ahol nincs gyermek; sivő pusztaság az örökös rend a lakásban, örök gond és idegesség az egyetlen gyermek, egyoldalú valami, ahol két fiú, vagy két lányka van; megárahagyott az a kislány, vagy fiú, akinek nincs nővére, vagy bátyja. Nőies lesz lányok között az egyetlen fiú és vadóc a fiúk között az egyetlen kislány, de virágos, színes változat, társadalom kicsiben és összefüggési rend, ahol lányok, fiúk vannak vegyesen.

Egész kis világ, az anyának csupa újság és széles megfigyelési terület, a testvéreknek jog és törvénybirodalom, ahova be kell már illeszkedniük. Végül pedig fontos mérlege a háznak, az ország népesedésének...

A nagy kérdés

Több, mint egy éve, hogy Erdélyünk nagyrésze visszatért az anyatelepről. Sírva, boldogan olvastam az elhangzott gyönyörű beszédeket, fiatalasszonyok fogadkozásait, hogy szépségük feláldozásával is benépesítik Erdélyt, nem állanak meg a szomorú magyar egykénél, hanem honleányi kötelességgel állnak ott a bölcsők mellett, mert elsősorban ők az okai az elnéptelenedésnek s ők a hivatottjai a felvirágoztatásnak... „20 millió magyart!” című felhívást és most, tizennégy hónap után felteszem a nagy kérdést:

— A sok ragyogó fogadkozást becsültották-e magyar asszonytársaim? Van-e minden háznál új fia a háznak? hány magyarral szaporodott Erdély? ringottok-e bölcsőt, szépségeitek feláldozását ígérő fiatalasszonyok?

— Ki ad nekem erre feleletet, — hazáját szerető, messzi magyarnak? — homályban égő, huzasíró, Erdélyben nőtt magyar leánynak?

Egy felelet

Mert lélekben én is ott álltam köztetek a bevonuláskor, — magyar asszonytársaim! ott sirtam veletek

ujjongó örömkönnyeiket, csak éppen hogy a Kormányzó Ur előtt nem kellett pirulnodva állanom, gyermekekre való fogadkozással, mert nekem már négy van... s mert hozzátok nem hasonlítható küzdelem, az idegen világba került magyar küzdelem, ahol még az sem vigasztalhat, hogy sokan vagyunk közös sorsban... mert Róma 1 millió 300.000 lakósa közé szétszórt 2—300 magyar ugyan kevés, s e magyarok nagyrésze nem küzdő, sorskezdő, hanem magyar hivatalokban, vagy már megalapozott körülmények között élő honfitárs.

És mégis azt felelem nektek, erdélyi asszonyok a nagy kérdésre: most született az ötödik gyermekem!

Én cselekedtem

A nagyoknak már nő a bajusza, a kicsinyek is már ovodába, s elemibe járnak és mégis itt van egy új emberke, akit életrehoztunk Isten áléből... egy új magyar, aki majd újabb magyart fog életrekelteni... mert kell az országnak 20 millió magyar! Legyen! rajtam nem fog mulni egynek a hiánya, ezt üzenem nektek erdélyi asszonyok!

Háború van, szükreszabott élelemadagok vannak, fűtetlen a szoba és fchéren száll most a leheletünk, légiriadó reszket bele anyák vajudásába: mégis odakiáltom nektek erdélyi asszonyok:

... én nem fogadkoztam, én cselekedtem!

... ez a kis csoda itt a karjaimban olyan rózsaszín, olyan gyönyörű, szeme két fekete gyémánt, kicsi szája alig látszik, a keze csak oly kicsi, mint egy rózsaszírom és tünődöm a nagy csodán, hogy nekem megint új ez az istenálás, hogy épnek született ez is, hogy jó, mint egy kis angyal és Margit nevet adtam neki...

... mikor odaborultam XII. Pius lábához, azt mondtam neki: „Szent Atyám, különösképen áldjon meg engem, mert ebben a hónapban várom ötödik gyermekemet.”

Két kézzel simogatott meg, fejemre tette szent kezét és azt mondta: „Különösképen megáldom és ne féljen, mert Isten önt soha nem fogja elhagyni, mert maga jó.” Újra és újra megáldott. Nem szokás a Vatikánban sem, — az anyára való tekintettel — áldott asszonyt fogadni, különösen az utolsó hónapban, isteni kegyelem hogy én mégis kétszer is bejuttattam külön kihallgatásra. XII. Pius keze

volt a fejemen, homlokomon, kezeimen, az Ő mosolya simogatott az Ő áldása kísért a nagy óráig. A föld felett éltem és csodát vártam... megvan. Margitka olyan jó, mint amilyen egy gyermekem se volt, arckifejezése csupa derű és jóság, csendesesen nézget maga körül, igazi kis angyal...

A többiek

Mióta Péter Gallus Jézus Szívének szentelte házukat, azóta a legtöbb jó bennünket pénteken ér. Gyerekes hittel várjuk a pénteket s egy napon Péter Gallus ezt írja nekem: Kíváncsi vagyok, hogy segítse a jó Isten, s hogy éppen pénteken szülessék a várva-várt... és Margitka pénteken született. Ez is csoda.

A két nagy fiam megdöbbenően komolyan kísérte minden léptemet, ők már olvasták Tóth Tihamér: Tiszta fiatalságát, tudják az anyaság titkát és nincs az a gyöngéd férj, aki úgy vigyázna feleségére, mint ahogy ők vigyáztak rám, ahogy egy-egy jó falatot nekem adtak, hogy a „kicsinék legyen”, ahogy — mint két szál jegenye — közrefogtak sétatámon, s minden lépésemre ügyeltek. Valahogy csupa simogatás volt mind a kettő, leendő jó férjek, jó apák csak azt kötötte ki: „Mamu, — de fiú legyen, nekem ne sirjon itt mindenért egy másik kislány!” Imre azt mondta: „Mindegy, csak Mamucinak ne fájjon” — de sok faggatás után ő is kirukkolt, hogy fiút akar... A két kicsi pedig hetek óta kéri a Jézuskát egy kis testvért, mert a szomszédban született egy kis baba, akit nap-nap után látogatnak, s azóta nekik is kell... Dóri kislányt kért a Jézuskától, hogy ne legyen egyedül a fiúk között, csak Pali, a kis bölcs felelte: mindegy, hogy mi, csak jó gyerek legyen... Aggódva álltam közöttük, oly nagyon akarta mindegyik a magáét.

A születés

Péntek délután elküldtük a két kicsit sétálni. A két nagy sápadtan, halálos csendben ült szobájában, s mikor megcsókoltam őket, Imre sirt és szótlánul szorított magához, Róbert csendesesen így szólt: Ne félj Mamu, te olyan erős vagy. Két ellentétes jellem megnyilvánulása. Mikor pedig megszületett Margitka, első szavam azt volt: kislány? jaj, mit szől majd chez Róbert? És bevitték a fiúkhoz Margitkát. Athallottam amint Imre nevetve és fiús kötődés-

A GYERMEKÉRT

dolgoztunk mindig e lap hasábjain. Az Isten áléből serjadi ártatlan életkért írtunk, intettünk, figyelmeztettünk s ha kellett korholtunk. A magyar gyermek s ezzel az egész magyar nemzet jövője lebegett szemünk előtt, amikor kemény szavakkal ostromoltuk a legyetlen önzést, ártatlan magzatok és gyermekek pogány legyilkolását. Isten örök, szent törvényeire utaltunk, amikor e bűnök mérhetetlen gonoszágát bizonyítottuk.

Ugyanakkor nem mulasztottuk el hangoztatni azt is, hogy a nemzetnek különös kötelességei vannak a magyar anyákkal, a magyar élet biztosítékaival szemben, mert nem engedhetjük meg azt, hogy a szíve alatt hordozott magzat életéért remegő magyar édesanya a jövő kilátástalanságával is emésze magát. A magyar életben hivátságos első hely illeti meg a magyar édesanyát.

Ennek a gondolatnak szenteltük ezt az oldalt. A Karácsony szent hangulatában az új életet adó édesanya örömeinek, ujjongásának szavával kopogtatunk a szívek ajtaján. Hisz ezt is a Gyermekekért tesszük...

sel azt mondja bátyjának:

... de jobb lett volna, ha jiu, — mire Róbert rávágja:

„Hallgass! olyan gyönyörű, hogy felér egy fiúval!” — s tüstént belelefond barátainak: „Olyan szép kis húgom van, mint egy tündér!”

Aztán hazajön a két kicsi... ők már napok óta álmodnak egy kis testvérkét s reggelenként lábujjhegyen lépnek a rózsaszín ágycskékhez, hogy nincs-e már ott? ... A sétatól pirosan belépnek szobámba, s én odamutatok a kis ágyra. Ugy lébenek oda, hogy léptük sem hallik, de az ujjongásuk égig ér! Micsoda? Kislány? Az enyém! az enyém! kiáltia Dóri és átkarolja oly féltő gonddal, hogy mozdulatában már benne van az anyaság minden titka. Pali, az örök kis Tamás, azt kéri: „Hogy tudod, hogy kislány?” — aztán elfogadja a magyarázatot, vállatvon és azt feleli: Hát mindegy, úgyse látszik, de az enyém, mert kicsi, mire aztán hékét kell teremteni köztük. Reggelenként úgy jön be, mint galáns lovag, kezetsókol kis húgának, s még egyszer sem felelte el megkérdezni: Megcsókolhatom? és másnap reggel nagy mackóját akarta ajándékozni Margitkának, mire Dóri nagy babával trónfolta le, hogy lányoknak nem kell állat, hanem baba...

Gyönyörűség a ház, — kis templom, ahol csend van az alvó angyal miatt, gügyögés, ha ébren van, valahogy egyszerre itt terem mind a négy, ha Margitka a világba néz, mert még új, szokatlan és csodás.

En meg úgy vagyok, mint a Grachusok anyja: nincs egyebem öt gyermekemnél, de ezek az én ékszeraim.

Mikor egy gyermekem volt, vártam a „párját”, — hárommal azt mondtam: az én „Szentháromságom”, — négy lett a „szerencés négylevelű lőhere.” Most azt mondom: „öt gyerek a kezem öt ujjá”, vagy: „az én asszonyi ötágú koronám...”

Erdélyi asszonyok, én nagyon hódolok és büszke vagyok, gazdag vagyok és nem cserélek senkivel a nagy világban... ezt üzenem nektek...

Róma, 1941 november 28.

Heltainé, Szene : Olga

KARIKAGYÜRÜ

— Kinizsi Andor karácsonyi írelaja —

1. Nincs mindig igaza a közmondásnak.

„Gyomrán keresztül lehet a legjobban házasságra bírni a gyáva férjnépséget” — mondja például az egyik, ami talán sokszor bevált az életemben, de pont Sándornál meghiúsult. Szerette a finom, jó ételeket, ha egy kis bor akadt melléje, azt is megitta, az omlós süteményekért egyenesen bolondult és az otthon készült fekete kávéért tartotta legjobbnak a világon, ám mit ért Pödölinné minden erőlködése, konyha-tudománya, ha Sándor mégsem nyilatkozott!

— Én nem tudom, hogy mit csináljak ezzel az óvatos és konok fiúval — panaszkodott sokszor húgának, ha ura nem hallotta. Hiába főzöm kedvenc ételeit, őt képtelen vagyok megfőzni. Pedig ez a recept mindig be szokott válni, hiszen a mama is így adott férjhez bennünket annakidején.

A húga megértően sóhajtott

— Bizony. A férj szívéhez a gyomrán át vezet az út. Az én uram, meg a tiéd is, addig ették a mama remek kosztját, amíg rájöttek arra, hogy a töltött káposzta és a túrós rétes különleges receptjét csak akkor kaphatják meg, ha a mi kezünkből kéri és a recepttel együtt megkapják — kezünket is.

— Akkor miért nem sikerül most a dolog? — töprengött a mama.

— Ki tudja? A mai férfiak rejtőn óvatosak, mindjárt férjfogást szimatolnak, ha az ember sült kacsával kínálja őket. Meg az irók is annyiszor leírták már a titkos asszonyi praktikákat, hogy könyvből, kívülől tudja minden pártiképes fiatalember a pró cselvetéseinket és rögtön megugrik, ha bármit észrevesz. Ezek nem annyira gyávák és maflák, mint a mi férjeink voltak legénykorukban.

— Ne hidd azt — szólt hirtelen Pödölinné. — éppen olyan férfiak, mint a te, vagy az én uram volt. Sőt Sándor még majlább is talán. Ez a legnagyobb baj. Nem mer semmit sem kezdeni, nem ugrik be semminek, hiába kísérletezem. Ő csak megvakon az ügyesen elhelyezett csapdák közt és nem esik bele. Kétségbeesetten mafla, különben már rég eljegyezte volna Jucit. De nem megy és nem megy a dolog!

— Hát akkor nincs más hátra, minthogy te jegyezd el őt a lánnyal — mondta tömören és határozottan Pödölinné húga és rejtelmesen elmosolyodott. Van is hozzá egy jó tippem...

— Na, mi az? — élénkült meg egyszerre a mama és vágyakozva nézett húgára, aki lassan mesélni kezdett...

— Valahol emlegetnek — jegyezte Sándor ugyancsak a pillanatban a kaszinóban billiárdozott, meg két lökés között, amikor már másodsor csuklott és emiatt nem sikerült a karamból.

— Ahogy a csuklásod hallottam, Pödölinnére tippeltem — nevetett a fiatal adóügyi jegyző.

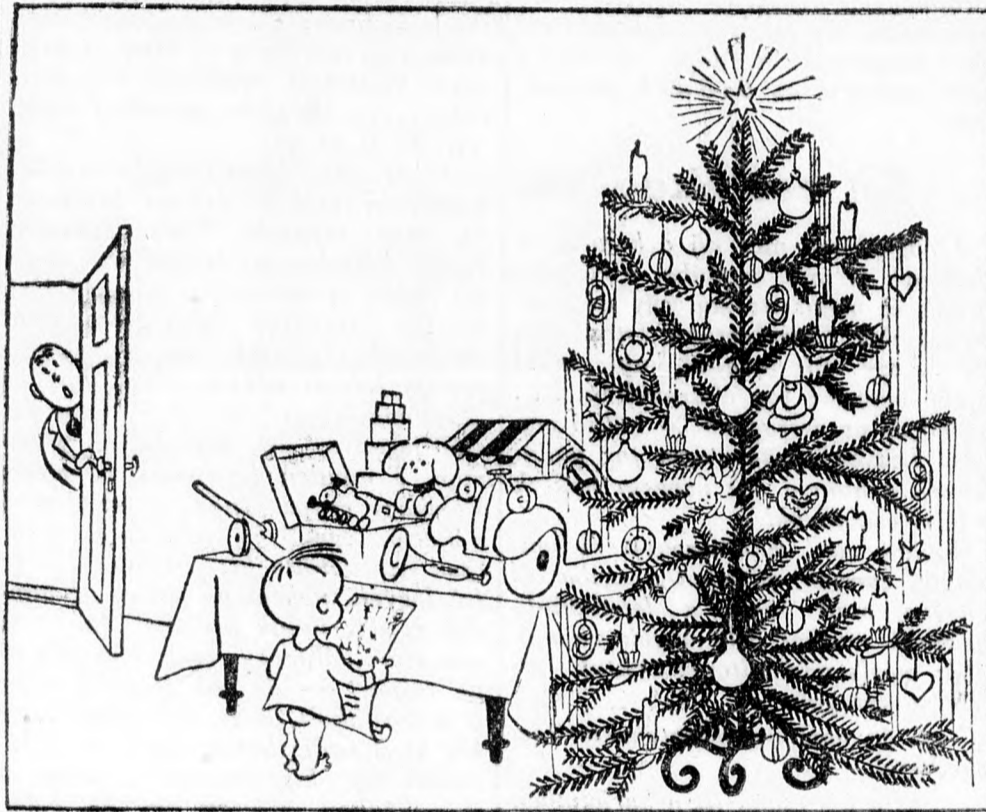
— Ugyan miket mondasz. Miért emlegetne engem?

— Mert eladó lány van és te nem akarod elvenni.

— Nono, tisztázzuk a dolgokat — felelte fölényesen Sándor. — Jucika tényleg aranyos kislány, keresve sem lehetne különbet találni nálad. Van

gostattam agglégényi elveimet és ilyenkor a mama igazat adott nekem. Pödölinné igen kedves és finom asszony, aki álmában sem gondolná, hogy hozzám adja leányát, nem is kísérletezik ilyesmivel. Jól esik neki, hogy valaki joglalkozik Jucikával és pássz! De nősülés... berrátom, az ki van zárva!

— Hát csak vigyázz! Én nem volnék annyira biztos a dolgomban. A

Karácsony este van. Az egész család lázasan készülődik és várja a nagy pillanatot, amikor a legkisebbiket odavezethetik a csillogó karácsonyfához. A család személfénye pedig titokban kiszökik ágyacskájából, betipeg a karácsonyfá alá és ámulva látja, hogy a kis Jézus mindent elhozott, amit ő leveleiben kért.

nemi tejbe aprítani valója is, valóban boldog lesz, aki elveszi majd feleségül.

— És te nem vágyol boldogságra? — kérdezte a jegyző vidáman.

— Nézd, én kicsit udvarolgtok Jucikának, de ezt még nem kell komolyan venni. Elvégre sokszor meghívják vacsorára, ebédre, kitűnő kosztot lehet kapni náluk, hát valamivel illik meghálálnom a családi melegséget, amivel körülvesznek. Egy kis színház, vagy mozi, virág és néha bonbon, ennyit igazán megreszkírozhat az ember, de nősülni? ... Hogy jövök én ahhoz, hogy elartsam egy idegen ember leányát? Ugyi?

Sándor nagyot kacagott, aztán rohajt a billiárdasztalra. A kis jegyző nézte a lökést és közben megjegyezte:

— Neked, a saját jól felfogott érdekedben, igazad van, de mond el ugyanezt a mamának is. Ő nem nagyon helyesli az álláspontodat.

— Tévedsz, mert én többizben hunc

mama mindaddig mama marad, amíg eladó lány van, aztan...

— Aztán átváltozik anyóssá, mi? Nohát ezt a nagy szíveséget nem én fogom megtenni neki, arról megnyugtathatlak. Bár nem rossz anyós válnék belőle, annyi biztos. Melegen ajánlom mindenkinek, azobun én? ... Az én esetemben ezuttal csődöt mond a férjfogás, az is biztos!

Azzal nyugodtan és magabiztosan ismét krétáznai kezdte dákóját...

3. — Ennek sikerülni kell — mondta a tanácskozás végén Pödölinné. — A dolog olyan jól van megkrétázva, hogy ember legyen, aki likerülheti. Jucikát majd beavatjuk karácsony előtt, te meg a bevásárlást intézd el titokban. Minden menni fog, nem félek. Szeretik egymást, nagyon jól látom, dehát Sándor... Ha ő nem meri kinyitni a száját, hát nyilatkozom én. Amit egyszer két asszony elhatároz, annak sikerülni kell!

— Fel torreador! — hunyorított hamiskásan húga és ezzel Sándor eljegyzése végleg és örökre elintéződött...

4. Pödölinék karácsonyfája alatt ott fektött Sándor ajándéka is: a félliteres üveg, kitűnő kölni. Meglepetést kellett a csomag, mert a fiú ügyesen megvesztegette a cselédet, s így senki sem tudott előre az ajándékról.

— No, majd viszonzunk mi is a kedvességét — mondta jelentősen Pödölinné. Hangja fátyolozott volt, izgott s elszánt.

Sándor karácsony másnapján vacsorára volt meghíva a családhoz.

Sötét ruhában, elegánsan jelelt meg, mintha csak sejtette volna, hogy életének egyik történelmi dátumához érkezett. Jucika is olyan szép és elbájolóan helyes volt, hogy a fiúnak önkéntelenül verni kezdett a szíve. Am néma maradt, mint a hal, pedig ekkor még kint volt a vízből.

A mamáról a bűbáj szobrát lehetett volna megmúntázni, annyira közvetlen, szíves és aranyos volt. A papa is legdrágább szivarjait, rejtett borait szedte elő az ünnepi alkalomra. A vacsora egy álom volt, sűrűn koccintgattak a nehéz tokajból, hogy hangulat legyen.

Aztán a díszes fenyőfához vonult a társaság, hogy megtekintsék az ajándékokat. Egymásután kerültek elő a holmik, amikről a mama konferálta be, hogy ki kapta, s amikor a kölni vízhez értek, Jucika bársonyos hangon köszönte meg a dagadó keblű fiúnak:

— Boldoggá tett vele... kedves Sanyi...

— Mindenki megkapta ajándékát, — kezdte ekkor Pödölinné a nagy expozé, — magáról sem feledkezett el senki, édes fiam. Itt az ágon, ez a kis csomag, a magáé, fogadja olyan szeretettel, ahogy Jucika adja.

Sándor kibontotta az aranyos szalaggal átkötött csomagot, melyből két karikagyűrű csillogott elő. Kicsit meghökken, torkában dobogott a szíve, aztán lehajította fejét és csendesen ezt rebegte:

— Nem tudom, hogy pásszol-e a gyűrű?

— Ó hogyme, — felelte lágyan a mama — a keztyűjének ujjáról vettém mértéket.

És boldog mosollyal felkászta a fiú ujjára a jegy-gyűrűt...

Farkas István
Apollo drogeria

Izléses

Karácsonyi

Ajándékok

Nagyvárad
Rákóczi-ut 7/b

KIALAKULTAK A VILÁGARCVONALAK

Írta: Csiszár Béla

Ez az év a történelemben, mint a világharcok kialakulásának esztendője kerül majd be. A múlt évben még túlnyomórészt kontinentális háború 1941-ben a német-szovjet összecsapással, majd a japán-angol-amerikai háborúval világmérvő színterűvé szelődött. A föld 2200 millió lakosa közül most már 1900 millió háborúban van, úgyhogy elmondhatni: a földgömbnek csaknem az egész lakossága háborút visel.

Az esztendő még úgy indult, hogy 1941-ben Németország leszállt Angliával, nagy ellenfelével és birtokába veszi a szigetországot. Ezt Anglia már a múlt évben, a dűnkircheni gyászos visszavonulás után várta, de mint azóta Hitler leleplezéseiből kiderült, a szovjet ekkor már olyan fenyegető saakkhuzásokat tett Keleten, hogy Németország nem hagyhatta feledetlenül keleti szárnyát. Ugyaneköz a szovjet mesterkedések gátolták meg a nagyszabású terv kivételét az elmúlt télen, tavasszal és most nyáron is. Németországnak, ha csak nem akarta, hogy a szovjet annakidején megfoszsa értékes hódításainak és vérdíjazatának gyümölcseitől, le kellett számolnia előbb Sztalin kétszínű politikájával és bolsevista birodalmával.

Ennek a nagy mérkőzésnek a jegyében alakultak a tengely tavaszi és nyáreleji hadműveletei is. Jellemző, hogy míg a szovjet egyre-másra igyekezett megakadályozni Németország diplomáciai terveit a Balkánon, ugyanakkor kétszínű álnoksággal az év elején olyan rendkívül előnyös gazdasági szerződést kötött a Birodalommal, amint, mint a lapok akkor megállapították, két hatalom között még nem jött létre. Milliárdos összegekben állapították meg a német-szovjet-orsz. forgalom értékét.

A Szovjet

aknamunkája előbb Romániát vette tervbe, ahol már korábbi idő óta német „tancsapatok” tartózkodtak. Forradalmat szított Bukarestben és egyebütt, ugyanakkor Bulgáriában a

törökök és a románok ellen kellett hangulatot, Törökországban pedig a suttogó szovjet-propaganda támadó német szándékokról terjesztett híreket. Az angol-szovjet összedolgozás már itt is megmutatkozott. A török-bolgár, illetve a török-német feszültség hírére angol katonai küldöttség termett Törökországban, hogy a közös védekezésről tárgyaljon. Görögország ebben az időben már szeretett volna kiállni a mérkőzésből, de ebben Anglia mindenképpen meg akarta akadályozni. És amikor Metaxas görög miniszterelnök ragaszkodott tervéhez, a brit Intelligence Service elvette láb alól.

A Balkán más országaiban azonban úgy látta Anglia, hogy fel kell adnia a játszmát és ezért megszakította diplomáciai kapcsolatait Romániával, majd nem sokkal később Bulgáriával is. Jugoszláviához azonban még nagy reményeket fűzött és Eden angol külügyminiszter, aki a tavaszi hónapokban Egyiptomban, Törökországban és Görögországban járt, titokban Belgradot is felkereste, ahol az angolbarát ellenzéki tisztekkel és politikusokkal tárgyalt.

Bulgária

időközben levonta a balkáni helyzet következményeit és szívvel-lélekkel a tengely mellé állt, a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozásával. Ugyanakkor bevonultak a német csapatok is bolgár területre, hogy megvédjék az ország biztonságát és szükség esetén, amint erre valóban szükség is volt, innen fogják közre a balkáni angol felforgatás fészket. Jugoszláviát. A megindult német és olasz hadak villámtempóban verték le az angolok és Szimovicsék által szított lázadást és a kétségbeesetten védekező jugoszláv hadsereget. Azután a tengely csapatainak súlya alatt Görögország is letette a fegyvert. Ezzel a Balkánon véget ért a nagy tisztulás és megindult az új délkelet-európai fejlődés.

Mindez még mindig szigorúan

kontinentális keretben történt, noha ugyanakkor a világtengereken tengeri akciók folytak le a német és angol flotta között. E kontinentális háborúba tartozott még a Kréta elleni dicsőséges hadművelet is, amely mintegy lezárta a Balkán és a kontinens békéjének biztosítására végre hajtott akciókat. Akkor még nem értettük, most azonban már jól tudjuk, hogy mindezekre a hadműveletekre nemcsak helyi, vagy kontinentális vonatkozásban volt szükség, hanem a világmérvő megindulása előtt kellett tisztázni helyzetet teremteni a Balkánon is, hogy sem Anglia, sem más hatalmak ne gondolhassanak a közeli vagy távolabbi jövőben sem arra, hogy balkáni partraszállással megakadályozhassák a birodalom és szövetségeseinek más harcterekeken kiszülő döntését. Szükség volt ezekre a hadműveletekre a Szovjet elleni háború nyugodt és sima lefolytatása érdekében. (Ezt a körülményt igazolták is az események!). Másrészt mindennemű angol és amerikai terv keresztülhúzására. Ne felejtjük el, hogy az angolszász hatalmak a mostani északafrikai gigantikus támadásukat sem csupán Líbia elfoglalásáért hajták végre, hanem sokkal nagyobb a cél: urrá lenni teljesen a „fekete földrészen”, majd kezükbe keríteni egész Afrikát és innen nyugtalanítani a tengelyhatalmakat, akár egy balkáni, akár egy szicíliai partraszállással. A balkáni „nagytakarítás”, majd a krétai is véget vetett ezeknek a reményeknek hosszú időre, legalább is addigra, míg a tengely végez a Szovjettel és Angliával.

A világharcok

arányai már körvonalazódtak, amikor Roosevelt május végén bejelentette, hogy az Egyesült Államok a békeállapotról áttérnek a hadiállapotra. Az európai háború a német-szovjet háború kiterjesztésével alakult igazi világmérvővé: nemcsak arányai, a benne szereplő milliós hadseregek száma miatt, hanem azért is, mert a Szovjetunió szinte maga is egy földrész, továbbá, mivel Anglia és az Egyesült Államok — levelet minden álarcot és tartózkodást — egyszerűen a Szovjet mellé állottak és korlátlan támogatásukról biztosították. Hogy ez a támogatás mennyire érte el a szükségeset vagy a korlátlan, azt még soká fogjuk megtudni: annyi azonban tény, hogy a két világhatalom aktíve összefogott a hatalmas orosz birodalommal s ezzel, bár a harcok még továbbra is európai területeken folytak, arányuknál fogva világgösszecsapássá terelődtek. A küzdelem fejlődéséről és alakulásáról itt most nem beszélünk, hiszen ezekről az olvasó a napilapok hasábjairól júniustól december végéig amúgy is teljes részletességgel értesült.

Távolkeleten

ekkor már alakult a második világharc, Japán frontja az angolszász hatalmakkal szemben. Lehet vitatkozni azon, hogy Maucoka európai utazása április elején már annak a messzenézó tervnek az egyik állomása volt-e, amelynek megvalósításá-

Még

nem késelt el...

Ha karácsonyra
elmulasztotta,

Kiévce

ajándékozhat

Fényképezőgépet
Fényképalbumot
Filmtekerceszt

Majac Vilma

keresztény szak-
üzletéből

Nagy Sándor-utca 1.

december 8-án hajnalban kezdte meg a japán véderő? Maucoka nem tudhatott erről a tervről, de mindenesetre feladatát, hogy semlegességi szerződést hozzon létre Japán és a Szovjet között, ügyesen elvégezte. Nem sokkal rá a japánok megszállták Indokínát, (késztették a Szingapur felé való felvonulás útját!), amit viszont az Egyesült Államok igen zokon vettek és gazdasági blokádot állítottak fel Japán ellen. Japán készült csendben maradt, de készült. Erős kormány vette át az uralmat, amely Tozso tábornok vezetésével a nemzeti megszervezését és felkészülését akarta elvégezni. Közben tárgyalások indultak meg Washingtonnal, amelyek azonban nem sok sikerrel jártak. Japán — igen ügyes taktikával — még egy tárgyalófelet küldött Washingtonba, amit az amerikaiak félremagyaráztak s azt hitték, hogy Japán olyan gyenge, amilyennek a zsidó propagandisták és zavarosagyu amerikai „publicisták” hirdetik. Csattanó választ adott erre december 8-án az utána következő napok, amikor Japán villámgyors hadműveletekkel egyfelől az angol-amerikai hajóhadon, másfelől az amerikai és brit támaszpontokon ejtett kiheverhetetlenül súlyos sebeket.

Japán hadbalépésével, továbbá Németország és Olaszország, valamint szövetségeseinek Amerika elleni hadüzenetével teljesen kialakultak a világharcok és az egész világ hadszíntér lett. 1941. végére megjött az igazi és hamisítatlan világháború, amely jóval inkább „megérdemli” ezt a nevet, mint az a mérkőzés, amely 1914-ben kezdődött s tulajdonképpen főcsatái az európai kontinensen, sőt annak szinte csak három-négy részén folytak le. Mit hoz az 1942-iki esztendő? Nagy döntéseket kétségkívül, legalább is a szovjetfronton, a csendes-óceáni és keletázsiai frontszínter színterén és talán Angliában is. Invázióval vagy esetleg invázió nélkül is.

1897 - 1942

45 éve

áll a közönség szolgálatában

CZILLÉR IMRE

a jó minőségek áruháza

Szövet, selyem, vászon, fehérnemű, flanell, szalag, csipke, himzés, kendők, kesztyű, nyakkendő, harisnya, pullover, szveter, trikók, reitkűl, ernyők, paplan, szőnyeg, ágygarnitúra, asztalnemű

Szt. László-tér 2
Telefon: 21-09

SICULUS:

TEMPI PASSATI

(Naplórészletek)

1899. Nagypéntek.

Ma délután sűrű jeges dara hullott. Mintha az ég is tüntetőleg szomorodott volna az első Nagypéntek emlékére. Szótlanul igyekeztünk a lamentációra, a székesegyház portáléja előtt kispapi kabátunkról lepattogattuk a darapertveket, aztán beléptünk a nagy köerdő nyugalmába. Jól esett a homlokunknak a víztartóhéj merített cseppnyi szenteltvíz. Balogh Dénes egy marékka vetett az áhitatra faragott képére.

Három órakor már a helyünkön élveztük a nagyapok érkezését Imecs kanonok szokása szerint nem nézett ránk, különben ez időben sokat tűnődött a moldvai székelyek történelméről. Ujfalusi apátúr, mintha csak napsütéses tavaszról lépett volna be, nem vett tudomást a jégesőről. A bűnbánati zsoltárokat is vasárnapi zengéssel énekelte.

A Síralkat mi, kispapok énekeljük rendre. Kádár kissé előtte, mert erőlködésében, hogy „Jánoskán” túltegyen, hamisra nyomott fel sok hangot, a karnagy bosszúságára.

Balogh Dénes énekelte a könyörgést, azt a részt, amelyben a nép ártosságát, szenvedését és gyűlöletét imádkozza a próféta. A legmeghatöbb résznél a szövegkönyv táncolni kezdett a kezében, hangja tétován reszketett és egyszerre a savós szeméből sűrű könnyek potyogtak.

Az öreg Imecs szaporán köhécselt, hogy visszanyomja a saját meghatódását, de Tamási Aron kanonok, aki a kispappal szomszédjalusi székely volt, gyanakvó merevséggel figyelt az éneklő belsejére, arra, ami a síralmon túl van. Rövid idő múlva a luncut gúnynak minden árnyalatával kérdezte:

— Hát téged mi lelt?

Balogh Dénes azonnal felébredt, könnyre letörülte, s mintha karácsonyfa gyertyákat látva, önfelédten mosolygott.

Pedig csak a szentély elején felülített faháromszögön villogott a Pasca II. gyertyája. Kettőt már eloltottak volt.

1899. Április 24.

A vártól jó futamodásra terülő Úrilágba, a püspöki parkba ma terült az első tavaszi kirándulást. Csopordokba verődve élveztük a csodálatosan szép kertet, a maga tavaszi pompájában.

A mesterséges tavon játszó hullám-fodrokról pillanatonként esúszott le a napfény, mintha csillogó gyermekszemek buknának víz alá. Tovább a fény, a fák zengés lehelén versenyt szökdécselt a mólussal, s a cinegével. Ugyanakkor szemlátomást megkésztetett rügyeket pattantott bele az élet finom zürjébe.

Valahonnan vékony testű kék bogár vonszorgott elé, majd sok kioldás után, kanolnyi lapi hátán terült el mozdulatlanul. A rászökő nap szonnal megindította benne az életet, egyelőre csak a csápokban.

Balogh Dénes a földre hasadra leste a bogár útját. Ő segítette fel a tehetetlen állatot a szemével, s mint-

ha nagy újrateremtéssel életet kel-
lene visszaadnia: beleizzadt.

Mennyi kék bogár! kiáltott fel, két karját a kispapok felé kiterjesztve.

Többet arra jöttek, Balogh Dénes folytatta:

— Terítsétek ki a kék hábitust a napnak, hogy száradjon ki belőle a téli nedvesség. Terítsétek ki a lelketeiket is a napnak, hogy szellőzzék ki belőle az intézeti sok penész. Aztán fussatok, repüljétek a fénybe, el innen messze, messze! — kiáltott rikácsolva a végén. Mondásához úgy mozgatta a karját, mintha napimádó végezne tavaszi szertartást.

Paál Mihály többedmagával megbotránkozott a pogány rignusokon, de Holló János szent Ferenc Nap-himnuszába akasztotta a beszédet. Ez kibékítette a vitaközöket.

A kék bogár ezalatt felfelemelte a szárnyát, de erőteljesen visszacsúszva, természetesen maradt. Addig próbálkozott, amíg őhezett kis teste vékony zümmögéssel felfelé lendült.

Már a tő fölélt járt, amikor egy fecske, egy fényvillanás elkajta. Csak egyet csattant a fecskészáj, s már is villózott új áldozat után.

Balogh Dénes arca eltorzult, gyilkos villámot vetett a cikázó madárra. Mikor elég közel kapta, csontnyelű botját a gyanútlan fecskére dobtta.

Ahban a pillanatban vér fröccsent a sárga csontra, s a madár élettelenül hullott a tő hullámzó fényéire.

Döbbenetesen csendben szemléltük a halált, mintha maga a tavasz halt volna meg.

Nagy szünet után Kádár szólt Balogh-hoz:

— A fecske megölte a bogarat, te megölted a fecskét, téged ki fog megölni?

Balogh Dénes hallgatott és mi is mind hallgattunk. A tavaszunk is megállott a millió beszéde. Jókora idő után Erőss Józsa kiáltott fel:

— Ki fogja megölni? Az élet, az Élet!

1899. Junius 2.

A böselet tanára a múlt héten patológikus kérdésekkel foglalkozott. Igen érdekelt, mert szerettem volna természetes úton a Balogh Dénes nyitjára jönni.

A szerencsétlen már egészen elődult tőlünk. Tegnap este vasorán sem volt. Ez alatt egy ablakmélyedésbe húzódva, révedten hallgatta a Maros partján kuruttató szentgyörgyibékek zenéjét Vacsora után hozzám jött és cigarettát kért. Ennek a fiújta mellett közölte, hogy ma ki lép az intézetből.

— Nem értek hivatást e súlyos pályára, — mondta. — Ne próbálj lebeszélni, úgy sem használna. Csak arra kérlek, tartsd titokban. Nem szeretném, ha sajnálkoznának rajtam. Én elmegyek, aztán el fogtok feledni. A fák levelei nem törődnek azszal, hogy kigyengült társukat hova bajtotta a sodró szél.

Amíg beszélt, az arcán sötét árnyalat kigyózdott, mint beteg falvelen a sárga vonal. Szóval sem marasztot-

am, pedig nagyon fájt, hogy az első gimnázium óta, 11 éven át kenyeres pajtasom így szakad el tőlem.

Ma délután elintézte a rektornál a kilépését, s nyomban húcsut mondott az intézetnek. Meghatódottan hordozta körül a szemét a virágos udvaron, mégegyszer szembenézett Kapisztrán nagy köszobrával, aztán észrevétlen kiléptünk a völgyfa ajtón.

Csak magam kísértem. A várbeli sétatérre ugrádozva ment keresztül, kéjesen szívta magába a fák lehelését. Még a fejét is nekítartotta, mint a rabságból kiszabadult fiaóziké.

A Károly-kapúnál elváltunk. A meredek útról még visszánézett. Utána kiáltottam:

— Nézz a kapúra és ne feledd! — Egy kereszt alá domború betűkkel ez volt rávésvé: „In hoc signo vinces.”

Aztán elment, elfutott és belevezett az életrengetőbe.

1911. Augusztus 10.

A parókiámon ma egymásnak adták a kilincset a koldusok. Nálunk péntek a szegények napja, s rendszert bevárom őket, hogy a krajcárok mellé némi intelmet is kapjanak.

Dél felé messziútról jövő fáradt ember nyitott be. Vigyázatosan tette be az ajtót, mintha templomba lépne. Kalapja nem volt, elhőtt haja amúgy is bőven takarta a fejét. Rongyos ruhája mellett legkürvösebb volt a fülig erő, rózsaszínű gallér. Meztelen lábujjai a cipője orrán kiálltak sütközni, de a kezében csontnyelű úri pálcát tartott.

Cammogva közeledett, s lágyszeliden rámpillantva gyorsan kezét csókolta. Eltorzította a fejem, mintha alkohol szökött volna a karomba és innen fel a szív felé. Pedig csak a régi emlékek rajzottak fel az előttem álló iskolatársal, Balogh Dénessel együtt.

Sokáig néztük egymást elfogódottan. Nem tudakoltam a múltját, ő alig találta meg a kezdést. Végre mégis nagy bűnbánattal teli beszédet indított el. Minden szerencsétlenségére az átöröklés törvényszerűségében kerestt menedéket. Hamis érvelésén át is meglátszott a tehetséges régi tanuló.

Nem vitatkoztam vele, mintha nem is figyelnék rá, a szekrényemben turkáltam viseltes lábbeliért, s egyéb apróságért.

— Hagyj békét Lombrozonak, s próbáld fel ezt a cipőt! — intettem le. — Bárcsak a Tékozló fiú idejében élt volna ez az úr, akkor ma a haladásnak több vértanúja lenne.

A barátom kacagott, s a jókedve tökéletes lett, hogy ebédelni az asztalhoz ültettem. Ennek a végeztével könnyes szemmel, s a javulás ígéretével húcsuzott. Hogy anyám észre ne vegye, titokban húsz koronát csúsztatam a kezébe.

— Végy vele valami tisztességes ruhát! — hagyogattam halkon.

Hálás pillantások után kinyugott a képe, aztán tovább állt.

Késő délután szemben a lakásommal nagy zaj verte fel a csendes piacot. A városi csárda oblakán át cigánymuzsika, meg büdös füst tört bele a nyáresti hangulatba. Vad kurjantásokon át clesen kiváltak a szavak:

— Barátaim, Lombrozo azt mondja, hogy az utódok legyőzhetetlenül öröklék az apák bűneit.

Minden erőm elhagyott.

Rettettem a szobám ablakát, s ké-

sőbb még ezen át is áthallszott az akkor divatos, komisz ének:

Jegyző úrnak tőkepenze nélkül nem lehet megélni, Plébános úr segedelme nélkül nem lehet meghalni.

Szaggató fájással rázta a felemet a nóta, de ennél jobban fájt anyam szemrehányó pillantása. Úgy látszik, mégis észrevette a húsz koronát.

1916. Október 18.

E napon a Tisza partján kószáltam különösebb cél nélkül.

Lankasztó, langyos ősz volt, a Tisza a túlszárny nyár után pataknyira apadt, a parti fűzfák leforrözva meledtek. A szépnek itt még nyoma sem maradt.

A folyó széles árterületén disznócsorda heverészett a déli napsütésben.

A pástort eltakarta egy kisebb erhes, de néha kihallszott a hangja:

— Cseka, ne! Hogy a süj egye meg a pofádát! — jegyelmezte a verődőket.

— Micsoda nálunk való beszéd ez? — figyeltem fel.

A kocsirol leszállva, megkerültem a cihertest, hogy szemügyre vegyem a pástort.

Omladozó martnak feszített háttal ült, fejét a horizontra merítette, mintha a fennvalókat keresné. Kezében szentolvasót tartott, a száján reszketegen jöttek a szavak:

— És áldott a te méhednek gyümölcse: Jézus, kit éreztünk megostoroztak... Cseka, ne! Ne, te ne!

Megborzadtam, Balogh Dénes volt.

Csak alsó testét takarta valami rongy, egyéb ruházata nem volt. Ő is észrevette, s két savós szemét rám merítve, végtelen távolságból jövő villámot vetett a lelke.

Nyitva maradt a szája, sovány arcán a bőr felrúcolódott a szemére. Majd ültéből felállva, szorosan összecsuksa az ajkait, mintha erőt gyűjtene, hogy kiröppentse belsejének a tüzet. Sok erőlködés után felkiáltott:

— János! János!

Zúgott a nádas, a sertések felugrálv, csattogó agyarakkal ellenséget kerestek.

Pillanatig megdermedten borzoltam, aztán valami esztönös lokosolni kezdett vissza, a kocsit felé. A szerencsétlen ember uszott karjától hadonászott és kieroellenített melléből újból kiáltani próbált. Most már csak suttogva jött ki belőle a szó:

— A fecske! A...

Mégegyszer már nem tudta kimondani, csak a szája mozgott. Megundtak az ajkán a betűk, mint 17 évtel ezelőtt a tőbe hullott szegény madár. Majd begyökerezett lábait kisarkítva a nád közül, sietve utánam indult.

A robogó kocsirol darab út után visszánézve, mégegyszer, utoljára megpillantottam Balogh Dénest, a régi iskolatársat.

Kis halom tetején állott szentoltalabakkal és kitárt karokkal. Egész alakja beleolvad a levegőgöbebe.

Tökéletesen úgy ábrázolja Murillo világhírű képén a ferde keresztre feszített szent Andrást.

A jelenet megfogott. Mégis találtam itt, az Alföldön, ami régtelenen meghihletett: hátteret egy székely tragédiának. Hátteret egy életnek, amelyet keresztre feszített a bűn.

Futottam, futottam, amíg összeledadt a végtelen horizonttal egy lehullott ember enzesztelő önmegragolása.

JÁVOR BÉLA: SINGAPURI EMLÉK

Kaiku Maru-nak hívták azt a huszezer tonnás japán kereskedelmi gőzöst, amelyre 1920 november 27-én Vladivosztozk kikötőjében behajózott minket, volt osztrák-magyar hadifoglyokat a távolkeleti román misszió, hogy eleget tegyen a román állam békeszerződés szerinti kötelezettségének és a Trianonban Romániához csatolt területen illetékességgel bíró új állampolgárait hazaszállítsa.

A hajót németek bérelték és rendezték be saját hadifoglyaik számára. Maradt azonban 1000 helyük s ezt adták ki albérlésre a románoknak.

A háromezer hazatérő német és román a velük sorsközösségbe kényszerült erdélyi magyarokkal és beszárbai oroszokkal csillagos éjszakában indult el a Japán-tengeren. De már kód ereszkedett a láthatárra és haragos hullámok csapkodták a hajó falát, amikor a híres Csuzimai szoroshoz érkezünk, ahol Togo admirális az orosz-japán háborúban tönkrevverte a balti flottát. A sziget is, amely a japán tengeri haderő les-állását takarta, csak ködfátyolon át rémlét felénk a borús délelőttön, amikor odaérkezünk és mindnyájan a fedélzetre tódultunk, hogy lássuk a nagy döntő csata színhelyét. De a tenger semmi jelét se mutatta a világtörténelmi jelentőségű orosz katasztrófa emlékének. A japán hajóosztályok a parancsnoki hidon néma tisztelgéssel haladtak el a japán dicsőséget hirdető hullámsírok mellett.

Háborgó vizen folytatódott utunk végig a délkeleti tengeren is. Sehol sem tűntek fel partok kiváncsi szemünk előtt. Csak kínai halászbárkák találkoztunk olykor, kis vitorlásokkal, amelyek kétségbeesett küzdelmet vívtak a hullámokkal és szorongó érzéssel töltöttek el minket, mert aggódnunk kellett távoli, idegen életekért, amelyeket minden pillanatban elpusztítással fenyegetett a Délkeleti-tenger...

Ut-megszakítás nélkül, december nyolcadikán, körülbelül abban az időben, amely huszonegy évvel később az angol csatahajó-óriások katasztrófájának dátuma lett, érkezett a Kaiku Maru Singapurhoz. Japán és német lobogó alatt futott hajónk, s ezért az angol hatóságok nem engedték a parton kikötni minket. Kora hajnal volt, mikor a horgonyt lebecsajtó motorok zugása és a kikötést jelző kis harangok csengése felébresztett bennünket kábulat, trópusi álmunkból a fedélköz fullasztó hőségében. A tágas öböl kellős közepén vetett horgonyt a hajó. Pillanatok alatt meghamoztak az angol hatóságok kis motorosai, hogy elvégezzék a hajón az előirt igazolásokat és felülvizsgálásokat. S aztán másfél napig pihent a Kaiku-Maru az angol kikötő öblében, jótávol a partoktól és minden más hajótól. Bizonyára az az aggodalom is vezette az angolokat, hogy talán ragályokat hurcolunk magunkkal Kelet-szibériából, amelyeket elterjeszhetnek Singapur hatalmas és az öböl messzeségéből nézve álomszerűen bűbajos kikötőiben. Arra se

kapott senki se engedélyt, hogy csónakon közelítse meg a partokat és szétnezzon kicsit a világbirodalom keletázsiai támaszpontján.

Most szörnyű harc dul e támaszpont birtokáért és bizonyára rövidesen japán lobogó fog lengeni azon a kikötőn, amelybe huszonegy évvel ezelőtt — ha mindjárt egészségügyi aggodalmat keltő szállítmánya miatt is — nem futhatott be japán zászlóval

gol oceanjáró hajók, szüntelen jövemenéssel köve össze a Távolkeletet a birodalom többi részeivel és az anyaországgal. Jól tartott, vidám angol matrózok kiabálták át hozzánk, a viszonylag kicsi hajóra, s mi, leigázott országok hadseregeinek volt katonái, fájdalmasan éreztük a világhatalmi fölényt, amely minden egyes angol tengerész-közlegény büszke magatartásából felénk sugárzott.

MAI JAPÁN KÖLTŐK

Lionello Fiumi és Kuni Matsuo
„Poeti giapponesi d'oggi” című
anthológiájából.

Hakusu Kitahora (1885)

Holdfényes éj

Mikor a holdsugár
egy macska fejére száll,
a szőrt ezüstösen befutja,
de ha szívemre vár,
e fény a bánat fekete kútja.

Ryuko Kawadzsi (1888)

A halál

Ha eljönne a halál,
ölelném az életet,
nehogy tölem elvigye.

Ha ő várna odalenn,
szólnék vele csendesen,
tükörképem lenne ő.

Ha a halál nesztelen
hozzám lép, csak alszom én
s várok egy más holnapot.

Rofu Miki (1889)

A hó és a hold

Hullt a hó szüntelen,
Hullt a hó mélabúsan.

Közelembre jött az éj,
hullt a porhó bús-borúsán
tört ágakról, éjszaka...
Ó a dermedt csöppnyi szárnyak
s nagy fák szürke sóhaja!

az árbócán a Kaiku Maru. S én elképzelve a délkeleti tenger idilli csendjét háborgató csatákat, emlékezetembe idézem Singapurt, úgy ahogy a japán hajó fedélzetéről láttam.

Kiderült az ég

és izzó forróégy napfényben fürdöttek a város fehér palotásorai. Káprázatos kép volt ez, szinte hihetetlenül szép; mintha délibáb ringatta volna elénk. S a paloták között, amelyeknél sohasem láttam fehérebbeket, pálmaligetek zöldje tűndökölt. A világ urai az európai kultúra minden vívmányát s a trópusi égélj minden szépségét összehordták itt, hogy kellemsé tegyék az ortalás nagy feladatának teljesítését.

S az öbölben gögösen zúgtak el mellettünk egymásután az óriási an-

Felcsillant a téli hold,
szállt a titkos égi bolt
halk világán, sápadón,
sóhajával elhalón.
Téli éjben holt világ,
minden halott mestelen,
s bús titokkal hozzánkhajolt
a hold szíve, nesztelen.

Rofu Miki:

A S óhaj

Ősz van, októberéj.
Pár perce múlt kilenc,
búsong a hó fehéren,
a mennybolt kékre tisztul.

A tengerparton kicsillan a hold
A hegyfokon még köd lebeg,
[de ásd,
már feltűnnek a homoktorlatok,
a fenyők s a sirályok.

A fény hullámos, lágy felhőkbe
[vág,
minden magányt és vágyakat
[sugároz.

S ezen a képen
csak egy lebeghet át:
a mindenségnek örök sóhaja.

Fordította: GÁLDI LÁSZLÓ.

már éreztük is kiuzsorozottságunkat, de azért boldogan fogadtuk a csak imént szedett friss déligyümölcsökben a távoli földrész hamisítatlan üzenetét.

A hosszú fogságból kiszabadultak

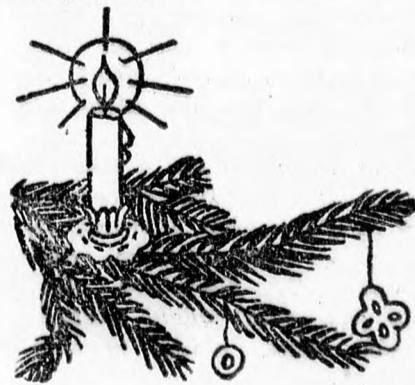
élet-éhségével áhitoztunk újabb és újabb élmények és szenzációk után. Ahogy ott strandöltözgetben sütkérezünk és bámészkodunk a fedélzeten, egy birodalmi német egyet gondolt és hirtelen a vízbevetette magát, hogy otthon majd elmondhassa magáról: „Fürödtem az egyenlítő szomszédságában, a singapuri öbölben...” Ugyanez a gondolat fordult meg az én husz egynehány éves eszemben is s merész fejessel utána ugrottam én is... Gyors tempókkal igyekeztünk ki a maláj árusok csónakjainak övezetéből a csodálatosan meleg víz banán-és ananászhejéket ringató enyhe hullámzásában, mikor egyszerre ijedt kiáltásokra lettünk figyelmesek. Németül, oroszul, angolul, japánul ordítottak felénk a kínaiak és a malájok: „Vissza! Nem szabad!” Ennyit — úgy látszik — tudnak a bennszülöttek ebben a nagy világgikötőben mindenféle nyelven. Nem értettük a riadalmat s tovább hasítottuk a vizet. De ekkor a fedélzet népe is átvette már a vészkiáltásokat és többszáz ember torkaszakadtából, rémült taglejtéssel süvöltötte felénk: „Vissza!... Cápaveszély!”

A német értette meg hamarabb, hogy nagy baj van. Megfordult és arcán a rémület kifejezésével szólt hozzám: „Vissza, kamerád, mert megessnek a cápák.”

Csak most villant át az eszemben, hogy mekkora ostobaságot követtem el. Hiszen ezek a forróégyi tengerre híresek arról, hogy cápákkal vannak tele, annyira, hogy a kikötőkben a csónakosokat is megtámadják. Irizatos erőfeszítéssel, azt hiszem világrekord idő alatt, visszauttam a hajóhoz és felkapaszkodtam a legközelebbi lépcsőn. Minden porcikámban remegtem, mikor a fedélzetre értem.

Hogy aztán mi következett, azt jobb el sem beszélni. Először a pajtásaim hordtak le. Aztán a román parancsnok dorgált meg. Majd a német parancsnok elé cipelték s ő szidott kegyetlenül össze. A japán kapitány színe előtt is meg kellett jelennem azon csuronvizesen, de ő csak mosolygott. Nem nagyon barátságosan, de mosolygott. Azt mondják: a japánoknál egy ilyen barátságatlan mosoly felér a legszörnyűbb szidalommal. De mindegy volt most már. Urvendtem, hogy ép bőrrel szabadultam a cápa-kalandból. Mert világ csodája, hogy a singapuri öbölben, ahol valósággal nyüzsögnek a cápák; percekig lubickolhattam a tengerben anélkül, hogy Jónás sorsára jutottam volna.

Még akkor is lubdörögött a hátam a cápa-gyomortól való irtózatomban mikor hajónk már a Malakkai-szorosban dübörgött az Indiai Óceán végtelenségei felé.

KARÁCSONYI IGAZ TÖRTÉNET

Irta: Géresy Léber János

1921-ben, száműzetésünk második esztendejében, pontosan 20 évvel ezelőtt karácsony táján és karácsony művét.

A dolog ott kezdődött, hogy 1919 második felében és 1920-ban nekem is szűk lett Erdélyország és még szűkebb hazám: Szatmár. Kivágytam belőle. Ki, ki a szabadba: a kicsi, de szent; a csonka, de örök Magyarországba. Megpróbáltam mindent. Jártam útlevelel után heteken keresztül. Nem adtak. Szökni próbáltam nem sikerült. Elfogtak. Már már úgy látszott, hogy emésztő rab-ságban fogom eltölteni a lázadó, teremto ifjúságom legszebb éveit, amikor a sors a szerencse véletlenül a segítségemre jött. Megismerkedtem járásunk akkori főszolgabírájával, X. Y. urral. Román volt, de jó ember volt. Megértette helyzetem tarthatatlanságát s minék utána érdemes köz-ségi előjáróságom, melynek élén akkor is egyik legközelebbi rokonom állott, készségesen kijelentette s írásba is foglalta, hogy nálamnál nagyobb gazember nincs a föld hátán, hogy réme vagyok a falunak, sőt az egész járásnak. — hegyes jóakarattal kiutasított az országból.

Igy kerültem Magyarországra Véz-ző, vergődő, vajudó hazám szép fővárosába, Budapestre. Diákotthonban laktam; diákmenzán étkeztem. Tanultam, dolgoztam, kinlódtam, szenvedtem.

Éheztem.

Allást kerestem. Kaptam.

Akkor még könnyen ment. A sok zsidóállalat kapva-kapott minden keresztény fiatalemberen. De csak az előszobáig engedtek jutni bennünket. A titkok házába: a főnöki szobákba, az üzleti élet tudományába, titkaiba, rejtelmeibe nem engedtek bepillantani. Ott továbbra is zsidók sürögtek-forogtak. Uraskodtak és parancsoltak. Mi csak az igát húztuk.

Húztam én is. Kora reggeltől késő estig.

Könyökömről lekapott a kabát aija. Újjamon megkeményedett a bőr a ceruza és a toll görbös szorításától. S mi volt érte a bérem? Egy biztató kiintető mosoly az igazgató úr részéről... Vakulni keresztény magyar...! S annyi fizetés, hogy a legutolsó szalma is 10-20%-al többet kapott, mint én... — Ez a fizetés — ahogy mondani szokták — a meghaláshoz sok, de a megélhetéshez kevés volt. Maradt tehát az arany kópút: megbetegedtem. A sok munkától (nappal dolgoztam, éjjel tanultam) és a sok koptalástól círomig hünen kitartó gyomorbajt kaptam. Nem volt, aki ápoljon: bevitték tehát a kórházba.

Eletem egyik legrettenetesebb napja volt ez! Falusi fiú létemre, akinek szemében a kórház akkor még a halál tornácát jelentette, — kézzel-lábbal kapálóztam a beutalás ellen. Az orvos azonban nem tárgyalt. Kocsiba rakott s meg sem állt velem a kórház kapujáig.

Nem a betegségtől: a szegénytől és a félelemtől sápadtan és remegve léptem át a küszöböt. Istenem! — gondoltam — hová jutottam, hová szállottam...? Kórházba kerültem, mint egy utolsó valaki, akinek már senkije sincs, akivel senkise törődik...!

A fehér főkötős, mosolygó szemű apáca kedves hangjára kissé megnyugodtam. Lopva, ritkán rá-rátekintettem. Olyan ismerősnek tetszett. Ilyenfajta apácaviseletet én már mint-ha láttam volna valahol... De hol? Törtem rajta a fejemet. Végre eszem-be jutott. Szatmáron... Igen. Szatmáron. Abban a halk és hűvös zárdában, melyben oly sok szép, boldog, kegyes órát töltöttem valamikor...

Amikor megint a közelembé jött, hogy a lázam rohamos emelkedését figyelje, halkán megkérdeztem tőle:

— Szatmári apáca tetszik lenni?
— Az vagyok. Azok vagyunk mi mind, — mosolygta a szemembe. — Maga is szatmári talán?

— Igen az vagyok. Szatmár megyéből való.

Egyszeribe még jóságosabb lett a nézése s még melegebb és puhább a keze simogatása.

Harmadnapra már tudott rólam mindent. Negyed napra már sorra jöttek hozzám a kedves nővérek, akik ismertek és hála Istennek: szerettek szatmári életemből. Asztalomon mindig volt virág. Ablakomban mindig volt sok-sok jégbehűtött, betegnek való nyálánkság.

Az idő gyorsan telt. Én hamar gyógyultam. Két-három hét múlva már mehettém volna vissza az irodába. Nem engedtek. Addig könyörögtek a főorvosnak, amíg megengedte, hogy tovább is maradhassak. Eltelt egy hónap. Másfél. Végre megembereltem magam s azt mondtam a kedves nővérek:

— Szégyenlem magam. Egészséges vagyok. Vissza kell mennem a munkába!

— De nincs miből vigyázzon az egészségére. Nincs miből megéljen.

— Válaszolta jóságosan. — A gyomorbetegségnek soha sincs vége. Vissza fog esni megint.

— Akkor is megyek. Nem maradhatok tovább. Hív a kötelesség. Vár az íróasztal.

Elment szomorúan, hogy elnézze helyettem a kijelentkezést. Sokáig maradt távol. Amikor visszajött, már derültebb volt az arca.

— Jó, hát menjen! Nem tartjuk tovább. De egyet igérjen meg nekünk. Közeledik a karácsony. Írjon egy szindarabot. Olyat, mint amelyet egyszer Szatmáron írt a sebesült katonák karácsonyára. Előadjuk itt a kórházban. Szereplőket választunk a könnyű betegek közül. Maga fogja betanítani őket... Minden nap eljön... És mindennap nálunk fog ebédelni és nálunk fog vacsorázni.

Megígérttem. Három napon belül készen volt a darab. Bemutattam. Tetszett. Nemcsak az apácáknak; a kórház igazgatóságának is. Megengedték, hogy előadhassuk. Megkezdődtek a próbák. Teljes egy hónapra keresztül minden délután a kórházban

ebédeltem s a hosszúra nyújtott próbák után a kórházban vacsoráztam. Ez volt a fizetésem. Tiszteletdíjam a darabért és a rendezésért. Gazdag jutalom volt. Testben megerősítő, lélekben felejthetetlen. Karácsony hetéig teljesen rendbejöttem. Tökéletesen meggyógyultam. Kevés kerestetemet félreraktam, hogy ha majd elmúlnak az aranynapok, ha rámköszönt újból a hét szűk esztendő. — legyen miből fenntartanom magamat.

Eljött a karácsony. A szent este, amikor az ég leszáll a földre, hogy a földi embert Égbe emelje... Amikor az Isten fia emberré lesz, hogy az embert Isten fiává tegye... A kórház legnagyobb terme telíttele megtelt vendégekkel. Betegekkkel és sok hozzátartozóval. A „bemutató” ragyogóan sikerült. Egy valódi drámaíró is meghatótt volna. Elhalmoztak dícsérettel, gyémánt szavakba öltöztetett szerencsekívánatokkal. Veregették a vállamat, szorongatták a kezemet... És elmentek... Elmentek mind... A betegek is... A hozzátartozók is... Még az orvosok és az apácák is... Egyedül maradtam... Teljesen egyedül a fényes termében, a gazdagon kivilágított karácsonyfa alatt.

— Hát én most hova menjek...? — hasított szívembe a kérdés. — Hol van az én karácsonyom...? Ki vár én rám ebben a szörnyű nagy, idegen városban...?

Ha egész nap otthon maradtam volna a szobámban... Ha dolgoztam, tanultam volna, mint mások. El tudtam volna felejtetni, hogy karácsony-este van. De itt ebben a fényes termében, ez alatt a ragyogó karácsonyfa alatt, amikor már belevakultam a fénybe, belebódultam az ünnep-édeségébe, beleszédültem a karácsony-szent misztikumába. — nem tudtam tartóztatni magamat. Leborultam a földre, a karácsonyfa tövébe s mint a legárvább, legelhagyottabb gyermek a földön, — halkán, fájdalmasan sir-dogálni kezdtem...

Valaki szeliden megérintette a vállamat.

— Ne sirjon! Legyen erős! Jöjjön velem... Hiszen várjuk már régóta. A vendégkörbe vezetett a kedves nővér. Ott is állt egy karácsonyfa. Kisebb, mint a másik. Nem is olyan gazdag... nem is olyan szép... de végtelen nagy meleget árasztott maga körül.

— Ez itt a maga karácsonyfa. Közelebb léptem. Remegő kezemet kitértam a kicsi fa felé. — Reszkető újjaimmal megsimogattam minden ágát...

— Az enyém... Valóban az enyém...! Meddig álltam így... öröme bódultam, boldogságtól mámorosan...? Nem tudnám megmondani. Ének ébresztett fel édes álmomból... Ének... A legszebb ének, amit eddig hallottam

s amit eddig énekelni megtanultam; — Mennyből az anyal

Lejött hozzátok

Pásztorok, pásztorok... —

Körülnéztem. A karácsonyfa apró gyertyácskái titokzatos fényvel vontak be mindent... Karácsony szent hangulata a Szentséges Ég igaz való-ságává változott...

Az angyalok volóban ott voltak, ott térdeltek körülöttem: a fehér-főkötős, boldogságtól ragyogó szemű kedves nővérek...

Ez volt életem legszebb, legigaziból, legmélyebben átértett karácsony-estje...

Könyv és Kultúra

Bocsáss meg

— Nadányi Zoltán új verskötete —

Huszonegy év óta, egy ószaki napon vonatra ült Nadányi Zoltán, a fiatal költő és a román Oradeáról repatriált Berettyóújfaluba. Kicsi a múlt, hogy nem is ült tettük más utat, a nagy utat, amikor Oradea-Maree és Berettyóújfalut elválasztotta egymástól. Nekem azonban maradnom kellett: idekötött egy súlyosan beteg öregúr: az édesapám s vállalni mkellett a kisebb-ségi sorsot. Húsz év múlva, tavaly ősz-szel, a diadalmas magyar csapatokkal együtt jött vissza a felszabadult Nagyváradra Nadányi Zoltán, aki az elmúlt idő alatt országos nevű íróvá fejlődött.

Húsz év, bárhogy is vesszük, nagy idő s épp ezért különös örömmel olvasom Nadányi új verskötetét, amelynek lapjairól az örök-ifjú költő minden lírai bája felénk sugárzik. Nadányitól sokat vártunk régen is, amikor „Kerek erdő” c. versciklusával megnyerte a Kisfaludy Társaság díját. Ez a most megjelent könyve, mégis, meglepetés.

Sok vers jelenik meg az utóbbi időben. Mintha divatba jött volna a vers. A világháborúban is így volt. A lélek a költészethez menekül a sok veres, háborús hír mellől. E költői fellendülésben sok selejtes verseskötény jelent már meg, amiket az ember elolvas, félretesz és elfelejt. Nadányi Zoltán verskötetét nem lehet sem félretenni, sem elfelejtetni. Nadányi azt a tisztta, nem-szerevetű költészetet revellálja ezzel a kötetével, melynek megszámlált képviselői vannak csak a mai nagy vers-termes idején is. Tiszta, töretlen kép és hangulat minden versre. Mélyen zsongó, szép magyar írása természetes egyszerűséggel folyik, nincs zökkenő, zenei vagy hangulati kisiklás sehol, olyan hirtelen természetességgel és egyszerűséggel fakadt minden verssorra, mint az élet maga, amely virágban, esőcseppben, pillangóban, felhőben, zuhogó vizesapban. Balaton hullámverésében, szem tekintetében is költészetet ad, csak érezni kell benne — a költészetet.

Nadányi Zoltán tiszta lírája úditó forrás a mai hangzavarban. Új kötetében a legtöbb vers — olykor magásra lobbanó és vörösen izzó szerelmi líra, — de néhány balladai mélységű verse még ezeket a lírai költeményeket is felülmulja. A kötet végén egy rövidke ciklusban valami fanyar humor érzik: a falu megette a várost (Berettyó-újfalut) és nem tudja megemészteni. Ennek a falunak, alakjainak pompás jellemzője ez a versciklus.

Nadányi új könyve nagy nyereségre irodalmunknak. A finom kiállítású könyvhöz Balogh István készített artisztikus, lehelletfinom díszeket.

(H. B.)

Legszebb ajándéktárgy!

Tompa Ferenc üzletében

Rosenthal, Herendi, Zsolnay stb. márkás porcellánok

Rákóczi u. 5. sz.

Boldog Karácsonyt az olvasónak!

És boldog karácsonyt minden magyarnak a Kárpátoktól az Adriáig és a Kárpátokon túl, — túl a Dnyeszteren, a Búgon, a Dnyeperen, a messzi ukrán mezőkön.

A betlehemi csillag fénye hulljon a Szentestén minden magyar szívre szerete a nagyvilágban, csókolja bele az Istent, a Haza- és a fajszeretet lángját s fonja össze egy szent egységbe és dobogtassa egy ritmusra: az új magyar élet lüktetésére valamennyit.

A betlehemi fászlóból feltörő fény világosítsa meg a magyar lelkeket, a magyar elméket, hogy megtalálják a magyar utat, amelyen járunk kell, hogy meglássák a magyar célt, amelyet el kell érniük.

Boldog karácsonyt a magyar jövő minden munkásának: a férfinek, aki vért és verejtéket áldoz érte, a nőnek, aki beköti a sebet és letörli a verejtéket, a bölcső fölé hajló anyának, az ifjúnak, akik lelkében őrzi a szent lángot és szemüknéfényének a magyar gyermeknek.

Boldog karácsonyt minden magyar testvérünknek a határokon belül és a határokon kívül

*

A gyertyafényes karácsonyfa alá a Magyar Asszony Lapja is leteszi ajándékát: egy színes, pompás csokrot, amelyet neves magyar írók ízenetiből kötött.

A szerető sorokból meleg asszonyszívek hídja hajlik felétek, hogy ezen keresztül megfoghassátok egymás testvéri kezét.

Fogadjátok szeretettel ezt a írága ajándékot!

Karácsony... Ha nem asaruám, akkor is Váradra kell gondolnom. Gyermekkorom ködbetűnt fenyőfára, rég porladező angalkézre, amelyek a mennyországot varázsolták előm a csillogó csodákkal. A hóborította hegyekre, amelyekről valaha azt hittem, hogy óriások... A szürkén kanyargó Körösrre, görbe kis utcákra, ahol szeretnék meg-simogatni minden követ, minden álmosan behunyt ablakszemet. Ha Váradról szólok, azt mondom ma is: haza... És most karácsonykor, a beteljesülésnek ezen az áldott ünnepén ízenek nektek, váradiak. Nem szóval, csak egy kicsike könnyecseppel, amelyet itt érzek a szívem táján, valahányszor hazagondolok és amelynek a neve: Szeretet.

Ez a kicsi, fényes csépp az én karácsonyi ragyogásom. Csillag, amely előttem jár és vezet idő és tér úttalanságában...

Egyszer talán igazán hazavezet

M. KATONA ILONA

Erdély visszacsatolt részének magyar asszonyai!

Mi Töletek sokat kaptunk: sok szép példát, útmutatást, hogyan kell a nehéz sorsot méltósággal viselni, hogyan lehet egy eszméért nem meghalni, hanem a legsúlyosabb megpróbáltatások közepette is — *életben maradni!* Viszonzásul mit adhatnánk Nektek mi?

Most, hogy az erőszakos natár leomlott közöttünk és az ünneplés zaja elhangzott, nem úgy érzitek-e, mintha a hétköznapok nem váltották volna mind valóra, amit az ünnep ígért? Azért szeretnék Nektek üzeni valamit megnyugtatót, valami karácsonyi vigasztalót.

Láttatok-e már: nyár utóján pity-pangvirágok pihés termését, hogyan viszi a szél? Egész felhője a termékenységűt ígérő kis ejtőernyőknek! És közülük hány ér vajjon talajt a hányknak sorsa a meddő pusztulás?! Mégis: a pihés magvak felhője szép volt és ezzel is töltött be hivatást. Mégis: a piypang nem vészki. Tavasz

jöttén újból sárgálik tőle a mező! Valahogyan így értsétek a szép szónoklatokat is, amelyek elhangznak és utánuk — látszólag — nem következnek semmi.

Ki tudja a szálló magvak útját követni? Ki látja, melyik hol ért termő talajt? Az igazi munka sem a nagy nyilvánosság előtt folyik. Dolgozunk mi is, itteni asszonyok, ha munkánkat nem kíséri is hangos siker, nagy eredmény. De a legnagyobb mézskő-hegyeket is parányi élőlényeknek egyenként láthatatlan milliárdja építette fel.

Ti is most, hogy bekapcsolódtatok az egységes magyar életbe, álljatok be névtelen parányinak, amely hegyeket épít! Tüzzetek magatok elé közzel és elérhető célokat. Így munkátok hamar érő gyümölcséből újabb közeli célok sarjadhatnak. S általunk a távoli közös Nagy Cél is egyre közeledik...

Vándoryné Kövér Ilona.

ÜZENET

Testvéreim! Erdélyi Asszonyok! Szeretemet felétek úgy ragyog mint szent karácsony tükös éjjelen lenyőfák ezren gyuló gyertyafény. E szeretetnek ősi, szent jogán egy kérésemet is elmondanám. Mikor jóságos anyakezetek formálja majd a gyermeklelküket legyen ott vers, a rim, a dal, a szó, a fájdalomra egyhűlő adó, amit szeretni, megbecsülni kell, amíg az ember egyet is lehel.

Ó, mert a vers, a tiszta költemény mindegyikén ott ég az égi fény, erőt mely ad, mint Istenben a hit, magasba von, kibékít, megjavít és szárnyal, mint pacsirta éneke! ... A versből szépül mindönk élete! ...

SAAGHYNÉ ZÓRÁD EIA

Közös munka — közös hit

A gyermekkoromban bezárult határok elzárták Erdélyt. A legendás „Tündérországot” csak Reményik Sándor, Aprily Lajos, Nyíró József, Tamási Áron és a többi nagyok könyveiből ismerhettem meg. De vágyom és megismerni óhajtom Erdélyt, szeretném kicserélni a tudásomat, a munkámat, szeretnék együtt dolgozni megtalált honfitársaimmal!

Üzenem az erdélyi legendás nagyasszonyok utódainak, hogy Magyarország jövő sorsát csak a közös munka és közös hit biztosíthatja; mindegy, hogy ez a munka ásóval, tüvel, szövszékkel, vésővel, csettellel

vagy tollal történik.

Mindenki adja tehetségének, szorgalmának legjavát, azt a munkát, amely mély meggyőződésből fakad, akárcsak a hit, a magyar földön magvető és építő munkát dolgozó hite.

Ezzel a hittel fogok meghajolni Erdély történelmi földjén: összekulcsolt kézzel, magasra emelt szemmel a jövőben hívva, mert: „Istené a Kelet! Istené a Nyugat! Északi, déli tájak mind az Ő keze békéjében nyugszanak!”

Erdélyi magyar asszonyok, békeséges, szép új esztendőt kívánok! A viszontlátásra! Szili Leontin.

Dolgozzunk együtt!

Mikor felmerült a lehetősége annak, hogy üzenhetek Erdélyi Asszonytársaimnak, elgondolkodtam rajta, hogy miért is kell nekünk üzennünk? Hiszen üzeni csak azok szoktak, akik távoli vannak egymástól. Erről pedig szó sem lehet. Bennünket meg a lezárt határok sem tudtak elválasztani. És most, amikor eltűntek az akadályok, elég, ha kinyújtjuk a kezünket máris elérhetjük egymást. Fermentsünk közvetlen kapcsolatot és dolgozzunk együtt a szebb jövőért! Találjuk meg egymást és szeressük egymást kedves Erdélyi Asszonytársaim!

Ebből áll az én üzenetem.

SIMONFAY MARGIT.

Erdély lelkét csodálatos írások, ősi balladák, fúrge asszonykezek művészi munkái dalolták belém. A Felvidék, ahonnan jöttem, messze esik a Királyhágótól, de a hegyek, az erdők, a források ott is azon a nyelven mesélnek és ősidőktől fogva egytestvérré ölelt bennünket a Kárpát koszorúja...

Ezért küldöm testvéri ölelésemet Erdély asszonyainak és kérem őket, hogy amíg személyesen is megtehetem: adják át a szépségi fenyők néma üzenetét az erdélyi, boldogabb fenyőknek!

BARSY IRMA.

ÁRVA KATA

Elindula Biró Katus, el szegény, a nagyvilágba, szent karácsony éjszakáján üzte el a mostohája.

Egy szál vékony kenderingben lökte ki a pitvarajtón, jégvirág nyílt az ablakon s térdig állt a hó a tarlón.

Ment a gyermek étlen-szomjan, gyenge lábát szedegette, az ég alján járkált a hold, hogy beért a rengetegbe.

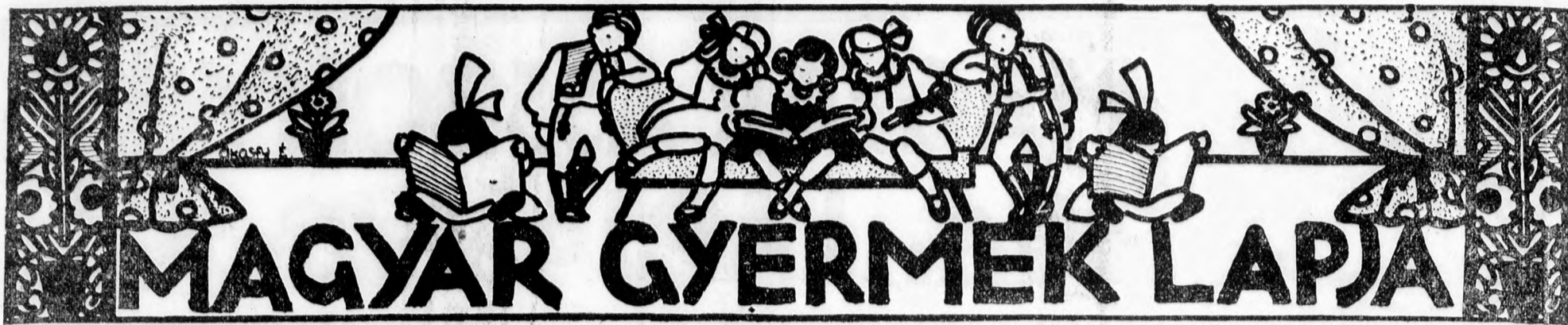
Csiki erdő közepében sűrű fenyő magasodott, ágaira gyertyácskának reáhulltak a csillagok.

A jóságú fenyőfának minden apró tüje fénylett csak bámulta árva Kata, hinní se mert a szemének.

Ó, mert — halljátok a csodát — a fénylő fán kalács termett, rezgő ágán puha ködmön, meleg rokolyácska rengett

s két takaros szattyáncsizma, hogy ne bántsa fagy a lábát... Betlehemi kicsi Jézus így segítette meg az árvát.

AKOSFYNÉ EÖTVÖS IRÉN

IREN NÉNI MESEI

Az aranyhaju gyermek

Julesi meg Péter reggel óta járták az erdőt. Rőzsét szedgettek, hogy anyjuk főzhessen egy kis meleg levest, ha leszáll a karácsony este. Arvák voltak és szegények, akár a templom egérkéi.

Hideg volt, csúnya, kegyetlen hideg. Az erdő fűt fehérre meszelte a tél s a letört ágacskák úgy csilingeltek, mint az ezüst a gazdagok markában.

— Huh, be esűf idő van, hűgám — topogott nagy csizmájában Péter s fújta ugyancsak a körmét, mert a gomba hideg kékre harapdálta.

A Julesi keze is olyan volt már, akár a kökény, de azért serényen hajladozott. Szedte halomra a rőzsét. A jószágú levesre gondolt meg arra, hogy ma karácsony este van.

— Karácsony este! — sóhajtott a kislány s eszébe jutott az a szép, ragyogó fenyőfa, amit tavaly a módos biróknai látott.

— Ó, csak egy arasznyit hozna a kis Jézus — vágyakozott Julesi s két kövér könnyesepp gördült le az arcán. Aztán tovább gurult s odafagyott gyémántgombnak a ködmöne szélére. Mert akkorára már úgy verte Julesit a jeges szél, hogy alig állt a lábán.

Az öreg fenyők földigérő hóbundában álltak s a hegyek mögül lassan szálldosott az este. A bokorban didergő nyulacska lapult s a szeme piroslott, mint a katicabogár.

— Juj, de fázom — siránkozott Julesi —, minden csontomat átjárta ez a kegyetlen hideg. Gyere, menjünk haza, Péter, mielőtt betakar az este.

— El, dehogy! — ellenkezett a fiú —, pihenjünk meg a fenyők alatt, aztán dolgozzunk tovább.

— Jó, én nem látom — szepegett a kislány s összebámulta mellén a kis őcska ködmönt.

És ekkor valami csodálatos fényesség áradt szét az erdőn. Ezer meg ezer csillag hullott, pergett nagy surrogással lefelé az égből s lenn akadtak a fenyőfák ágain. Egyszeribe olyan világos lett tőlük, mintha millió gyertyát gyújtottak volna kis arnyalok.

Julesi a nagy fényességtől behűntva a szemét s még lélekezni se mert, nehogy felébredjen gyönyörű álmából.

Az úton aranyhajú kisgyermek közelgett. Egy szál fehér ingecske volt rajta s kövér kezében aranyvesszőt tartott.

— A kicsi Jézus! — súgta halkán Julesi. — Jaj, megfázik szegényke, odaadom a ködmönömet néki.

Már gombolta is, de ekkor valami történt. Az aranyhajú Gyermek elmosolyodott s intett a vesszővel. És a havasfejú Ják megrázkódtak a boldogságtól s a sok-sok örökzöld fenyő egyszerre teliszentelt lett ezerféle jóval. Tömérdek cukor, aranyos dió, tarka

mézesbábuk, barna szentjánoskenyér meg pipi-piros almák himbálóztak a remegő ágakon.

Julesi meg Péter újjongani szerettek volna a boldogságtól, de csak bámulták kerekre nyílt szemmel a csodát. Már egycsppet se fáztak, valami különös melegség áradt a szívük körül s a szemük ragyogott, mint a gyémánt.

És akkor újra intett a Gyermek. Intésére a csillogó-villogó fenyők megindultak s szálltak, lebegtek a kunyhók, paloták felé.

Valami csodálatos békesség lengett a földön. A havas fákön énekelni kezdtek a madarak, a hó alól fű zsendült s virágok hajladoztak. Az erdő vadjai előbujtak s a farkas nem bántotta a pirosszemű, nagyfülbű nyusztit.

Julesi hátán pehelyé vált a rőzsze s Péter is táncos léptekkel haladt az úton.

Nemsokára a házuk előtt jártak s a kunyhó parányi ablakából tündökölve ragyogott feléjük Jézuska fája: a minden jóval megrakott örökzöld fenyő.

Szekercés Boldizsár Kalandos történet. — Irta: Akosfyne Csöves Iren

III. Várta szegény, várta s előre reszketett, hogy paszkolja agyon a zúgó fergeg... Jó darabig kuksolt, lapított az ipse, míg elszállt a felhő (legalább azt hitte), de ahogy felpillant fél szemmel az égre, attól, amit látott, megdermedt a vére: Felhő helyett felleg (szárnya, mint hét határ), ott lebeg felette egy szörnyű nagy madár.

— Hess, te cudar, hess te! — tapsolt két kezével, riogatta, üzte keskedt süvegével s hogy honnan, honnan nem, jómaga se tudta, egyszer csak valami fejbe koppintotta.

— Hát ez meg mi a szösz, ki hajgálódik? — kapta el a méreg egyszeribe Bódit s amint firtatja, hogy kin töltse haragját, lábánál megpillant egy szép aranyalmát...

Hej, megörült néki. Tapogatta, nézte. Előbb azt se tudta, mit is kezdjen

véle. Aztán megtörülte a zeke ujjába s bele is harapott istenigazába. — Köszönöm, jó komám, ha énnékem szántad! — rikantott utána a szülő madárnak.

Hogy az ejtette le, ahhoz nem fért kétség, hiszen rajta kívül nem járt ott más népség... de bánta is ő azt, akárhánem kapta, legalább egy hétig eléldegelt rajta.

Meg is ette szemig. Épp a csutkát rágta, mikor egy cifra kulcs pottyant a markába.

— De takaros jószág! No lám! Ejnye-ejnye, nem is tudtam, hogy még ilyen is van benne — rázta fejét Bódi s bámulta a csodát. — Csak találnék mostmár a kulcshoz palotát!

Alighogy e pár szót kiejtette szája, hát Uram Teremtőm, azon minutában támadt olyan vad szél, hogy a tutaj benne csakúgy sergett-pergett, mintha

orsó lenne. Bódi meg hű lelkét — bár sohse volt gyáva — hirtelen jó hásszal Istennek ajánlta...

... A tutaj akkor már javában reccgett, majd szörnyű csattanás vágta meg az eget s mintha zuhant volna egy nagy magas fáról, attól kezdve többet nem tudott magáról.

(Folytatjuk.)

KIS TÖRTÉNELEM

A kalandozások

A magyarok hosszú vándorlásuk alatt sokkal jobban megszokták, hogy sátorban lakjanak, halászból, vadászából, no meg az ellenségtől szerzett zsákmányból éljenek, semhogy az új hazában, egyik napról a másikra, megtelepedtek volna. Bizony meg vagy hetven esztendeig járták a hadikalandok útját. Gyors lovaikon végigszáguldoztak Német-, Olasz-, Francia- és Görögországot s az Atlanti-óceántól Bizáncig, az Észak-tengertől az Adriáig rettegtek nevüket s még a litániába is belefoglalták, hogy „a magyarok nyilaitól meints meg, Uram, minket!”

Sok érdekes történet maradt fenn róluk s vitéz hadnagyaikról Lélről, Botondról, Bulcsuról. A svájci szentgalleni kolostor krónikája például az együgyű Heribald barát történetét őrizte meg számunkra. Heribald nem menekült el társaival a magyarok jöttére, hanem bevárta őket a monostorban s mikor elvonultak s a többi szerzetes visszabátorkodott, lelkendezve mesélte nekik, hogy a magyarok nem olyan vademberek ám. Igaz, hogy végigkutatattak zsákmány után mindent, de őt nem bántották, sőt meghívták lakomájukra s olyan jól mulatott közöttük, hogy együtt énekelte a vígan nótázó vitézekkel.

Gyermek posta

Kedves Gyerekek!

Boldog ünnepeket kívánok Nektek. A Jézuska hozzon mindnyájatoknak sok-sok örömet. A szünidőben pihenjétek ki jól magatokat, hogy ujult erővel dolgozhassatok majd ismét a szebb jövőért. Szeretettel csókol Benneteket: Szerkesztő néni.

Bérczes Margitnak ízenem Budapestre. Nagyon megörültem kedves kis levelednek. Igen szépen írsz, Margitkám és ügyesen is rajzolsz. Egyszer majd egy szép kis rajzodat közölni is fogjuk. Anyukádnak írok. Szeretettel csókolok.

